

ویژه نامه پانزدهمین دوره همایش بین المللی

باتوان قرآن پژوه

سال دوازدهم آذر ماه ۹۷

شماره ۱۳۸

مدیر مسئول: سید محمد جواد شوشتری
سر دبیر: معصومه صبور
مدیر اجرایی: محمد حاتمی
دبیر تحریریه: صدیقه صادقی

مدیر هنری: علیرضا عبادی
دبیر عکس: علی چاشنی گیر
عکس: حسن آقامحمدی، ابودر چراغی
طاهره بابایی، محمد جواد فرمانی
مصطفی تقاضایی، مرتضی فیروزیان
محدثه زارع، زهرا بهرامی، محمد علی نژاد
سالار جرمی، ارمان السادات اصلحی
و مصطفی صادقی
ویراستار: مهدیه موحدی فر

همکاران این شماره:

سمیرا باباجهد انصاری، زهرا بهار مست
مجتبی افشار، تیمور کاکایی، مریم رجبی
مرتضی اوحدی، مصطفی شاکری
محمد یار سائیان، مینا حیدری
امیر سجاد دبیریان، مریم علنی، ندا عباسی
لیلا شرف و با تشکر از شعب اصفهان، البرز،
خراسان رضوی، خراسان شمالی، لرستان
کرمان و مرکزی

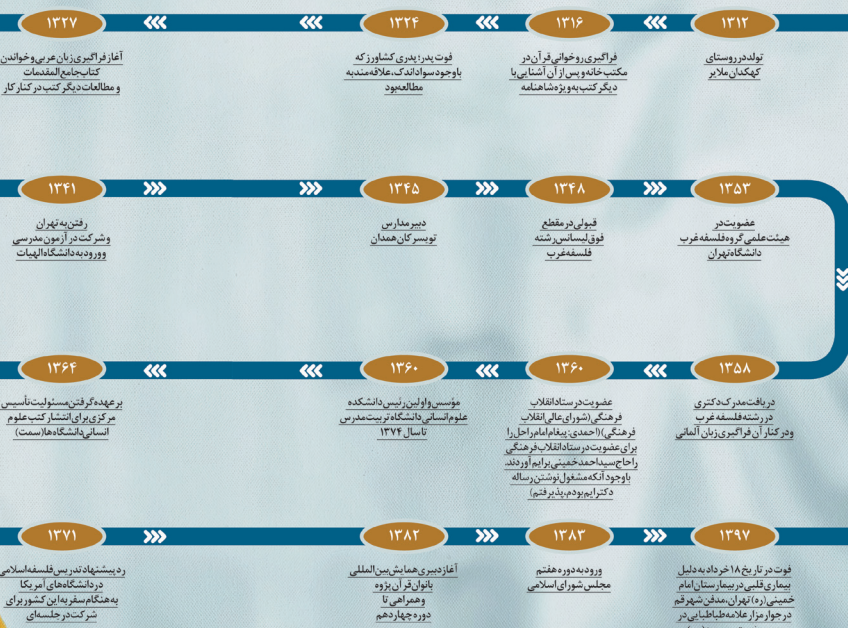
این شماره از رایحه

خبرگزاری بین المللی قرآن (ایکنا) به سفارش
مرکز فرهنگی باتوان قرآن پژوه و با حمایت
شهرداری مشهد منتشر شده است.

زندگی نامه فیلسوف و محقق علوم و معارف قرآنی

نگاهی گذرا به زندگی

دکتر اح

قرآن یاوران

۳۱

تلاقی مبارک

۷

۲۰

۱۸

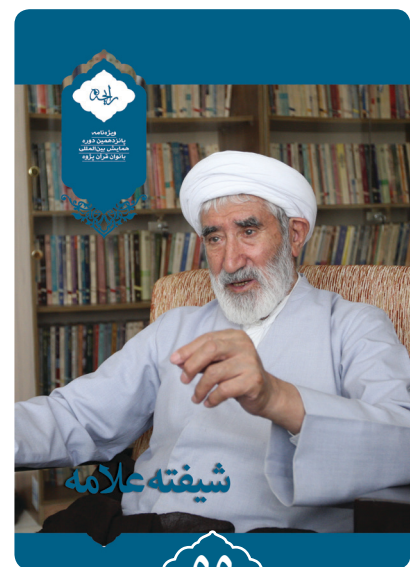
۲۸

۲۴

شیفته علامه

سخن نخست

عاقبت روی گردانی از قرآن کریم در حدیثی از امام نهم حضرت امام جواد علیه‌السلام چنین بیان شده است «كُلُّ أُمَّةٍ قَدْ رَفَعَ اللَّهُ عَنْهُمْ عِلْمَ الْكِتَابِ حِينَ نَبَذُوهُ؛ هر جماعتی، چون کتاب (قرآن) را کنار نهند، خدا علم کتاب را از ایشان می‌گیرد...». سپس ایشان به دو نمونه از نمونه‌های دوری از قرآن اشاره می‌کنند: «وَكَانَ مِنْ نَبَذِهِمُ الْكِتَابَ أَنْ أَقَامُوا حُرُوفَهُ وَحَرَفُوا حُدُودَهُ فَهُمْ يَرُؤُونَهُ وَلَا يَرْعَوْنَهُ وَالْجَهَالُ يُعْجِبُهُمْ حِفْظُهُمُ لِلرَّوَايَةِ وَالْعُلَمَاءُ يُحْزِنُهُمْ تَرْكُهُمُ لِلرَّعَايَةِ؛ از نمونه‌های کنار نهادن قرآن، آن است که حروف آن را (به هنگام خواندن) درست ادا کنند و حدود آن را تغییر دهند؛ قرآن را می‌خوانند، ولی احکامش را مراعات نمی‌کنند و نادانان به جهت آنکه الفاظ را حفظ کرده‌اند، دلخوشند و علما به جهت آنکه (حقایق و احکام آن را) رعایت نکرده‌اند، اندوهگینند.»

جوادالائمه (ع) نمونه دیگر، از کنار نهادن قرآن را چنین تشریح می‌کند که کار (بیان و تفسیر آن را) به دست کسانی می‌سپرد که علم آن را ندارند، این است که آنان را به پیروی هوای نفس وامی‌دارند و به پستی می‌کشانند، دستگیره‌های دین را تغییر می‌دهند و کتاب خدا را به دست سفیهان و کودکان می‌سپارند؛ در اینجا است که مردم به جای آنکه به فرمان خدا باشند، به فرمان چنین کسانی خواهند بود. این برای کسانی که این گونه ستمی روا داشتند، بد نتیجه‌ای است. (اصول کافی، چاپ اسلامی ج ۸ ص ۵۳ رساله‌ای جعفر علیه‌السلام إلی سعد الخیر)

تأمل در این حدیث به شدت ذهن را درگیر می‌سازد که آیا ما نیز شاهی برای این نمونه‌ها هستیم؟ جهان اسلام چه میزان از این نمونه‌ها را در خود جای داده است؟ و چقدر از مفاهیم قرآن دور افتاده‌ایم؟ پاسخ به این سؤالات مهم و فهم دقیق از دیگر بیانات گوهر بار جوادالائمه (ع) از مواردی است که به طور حتم، پژوهشگران قرآنی به ویژه بانوان که مظهر تربیت و پرورش نسل‌ها هستند، باید به کنکاش آن بپردازند؛ چرا که طی گذر از چهار دهه پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، بانوان حضور پویا و مؤثری در تمامی عرصه‌های قرآنی داشته‌اند و شایسته است با تأمل و تدبر در کلام قرآن و معصومین (ع) این نقش هر روز بیش از پیش در سبک زندگی اجتماعی ایران اسلامی

رخ‌نمایی کند.

در آستانه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران، پانزدهمین دوره همایش بین‌المللی بانوان قرآن پژوه این بار سیره نورانی امام جواد (ع) را محور قرار داده است. دوره چهاردهم به نام پدر بزرگوارشان حضرت علی ابن موسی الرضا (ع) در تهران برپا شد و گویی در دوره بعد، بانوان قرآنی از سوی این امام همام فراخوانده شدند تا در جوارشان از سیره و احادیث جوادالائمه (ع) سخن گویند و چه تقارن مبارکی را در این دوره میان قرآن و حضرت امام جواد (ع) شاهد خواهیم بود.

دوره پانزدهم طی آذرماه سال ۱۳۹۷ به همت مرکز فرهنگی بانوان قرآن پژوه به منظور تجلیل از پانزده بانوی فعال قرآنی در زمینه هنر، پژوهش و نیز قاریان و حافظان کلام‌الله‌مجید برگزار می‌شود و چهار بانو از دو کشور عراق و افغانستان نیز میهمانان ویژه مراسم خواهند بود.

خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا) با توجه به رسالت قرآنی این همایش از سویی و یآوری همواره خود از این همایش از سوی دیگر، بر آن است تا رسانه‌ای جهانی برای همایش باشد. در همین راستا در این شماره از نشریه تخصصی «رایحه» در سه فصل که نخستین آن بانگاهی به پیشینه همایش، گفت‌وگو با مجریان و مدیران نهادهای همکار آغاز می‌شود و در فصل دوم به معرفی برگزیدگان در گروه‌های هنرمندان، پژوهشگران، قاریان و حافظان قرآن پرداخته و ضمن معرفی و دریافت شناسنامه فعالیت‌های قرآنی هر کدام، از نقطه‌نظر ایشان درباره کلیت برپایی چنین رویدادهایی، نحوه برگزاری آن و نیز میزان اهتمام نهادهای فرهنگی به موضوعات قرآنی به ویژه بخش پژوهش و هنر پرسش شده است.

فصل سوم نشریه، ویژه‌نامه‌ای به مناسبت در گذشت حجت‌الاسلام والمسلمین مرحوم دکتر احمد احمدی، فیلسوف، محقق و دانشمند علوم اسلامی و انسانی است تا از او که خود از پایه‌گذاران این حرکت مؤثر قرآنی بود و تا زمانی که دعوت حق را لبیک گوید، همواره همراه این همایش ماند، یاد شود.

راڻو

ويڙه نامو
پانزدھمين دوره
همایش بين المللی
بانوان قرآن پڙوه

تلاقی مبارک

نگاهی به ادوار قبل

همایش بانوان قرآن پژوه

پانزدهمین دوره همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه با داشتن سابقه برپایی ۱۴ دوره، آذرماه سال ۹۷ در مشهد مقدس برگزار می شود. همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه هر ساله به ابتکار مرکز فرهنگی بانوان قرآن پژوه وابسته به مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع) و با همراهی سازمان ها و نهادهای همکار چون وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، جهاد دانشگاهی، شبکه قرآن و معارف سیما، شهرداری تهران، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، رادیو قرآن و امسال با همکاری معاونت های مختلف آستان مقدس رضوی و شهرداری مشهد با هدف تجلیل و تکریم از بانوان فعال، پژوهشگر و هنرمند در عرصه قرآنی کشور برپا می شود.

همایش نخست

نخستین همایش بانوان قرآن پژوه ۱۳۸۲ همزمان مصادف با میلاد حضرت فاطمه زهرا (س) و با حضور حجت الاسلام والمسلمین سید محمد خاتمی، رئیس جمهور وقت و اهدای لوح سپاس به بانوان نمونه قرآنی برگزار شد. مسئولان برگزاری همایش روز ۱۳ مردادماه با مقام معظم رهبری (مدظله العالی) دیدار داشتند و ایشان نیز با تشویق و تأیید این فعالیت قرآنی و با بیان اینکه هدف اصلی از همه این اقدامات توسعه هدایت قرآنی است بر نقش بانوان و مادران در ترویج فرهنگ قرآنی تأکید و بیان کردند: «مادر خانه با قرآن آشناست، بچه های خود را به دور خود جمع می کند و برای آن ها قرآن می خواند. والدۀ ما این گونه بود. صدای خوشی داشت و قرآن را می فهمید و عربی دان بود. داستان حضرت موسی (ع)، داستان حضرت ابراهیم (ع) و دیگر داستان های قرآن را از زبان مادرم شنیدم. ایشان قرآن می خواند و ما می نشستیم و گوش می دادیم، چنین کاری خیلی اثر می گذارد و فضا را قرآنی می کند»

اما در نخستین دوره همایش نام کدام یک از بانوان برده شد؛ زینت قاجار دولو از تهران به عنوان خوشنویس قرآن کریم، ساکت

مزیدی اصفهانی از شهرضا به عنوان مثبت کار قرآنی، زهرا رهنورد از تهران به عنوان نویسنده و هنرمند قرآنی، فاطمه پناهیان پور به عنوان تذهیب کار و هنرمند قرآنی و اردیبهشتی از هرمزگان به عنوان هنرمند زربافت آیات قرآن کریم انتخاب شدند.

مرحوم زینت السادات (علویه) همایونی از اصفهان به عنوان پیشکسوت در تفسیر و مفاهیم قرآنی، شهربانو صفری از مشهد به عنوان مفسر و مروج با سابقه قرآن کریم، مرحوم سیده فاطمه سید خاموشی (طاهایی) از مشهد به عنوان مفسر با سابقه قرآن کریم، صدیقه مقدسی از مشهد به عنوان مفسر و مدرس قرآن و لاله افتخاری به عنوان پژوهشگر برجسته قرآن معرفی و تجلیل شدند.

پروین یوسفی از تهران به عنوان داور و مربی نمونه قرآن، پروین غضنفری از تهران به عنوان مدیر موفق، آذر پنجه شاهی از تهران به عنوان حافظ نمونه قرآن، پروین امیرآبادی از تهران به عنوان داور و استاد تجوید قرآن، ایمان صحاف از تهران به عنوان اولین قاری صاحب رتبه و داور قرآن، نسرين نافذ کلام از تهران به عنوان استاد تجوید و داور مسابقات قرآن، اعظم اعداوی الوندی از تهران به عنوان مبتکر کتاب های آموزش قرآن مقطع

دبستان و قرائت کننده نوارهای آموزشی برای اولین مدرسه مکتبه ای قرآن، فاطمه حسینی علایی از شهریار نخستین حافظان کل قرآن و از بانوان روشنفکر و فاطمه تمهیدی از سنج به عنوان تذهیب کار و هنرمند قرآنی انتخاب شدند.

همایش دوم

دومین همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه در ۱۳۸۳ مجدداً با حضور حجت الاسلام والمسلمین سید محمد خاتمی و مسئولان برگزاری این همایش برگزار شد که در این مراسم نیز از بانوان نمونه قرآنی با اهدای لوح سپاس تجلیل شد.

طاهره بابایی به عنوان پیشکسوت و مربی نمونه قرآن، راضیه جمالی به عنوان قاری و مربی ممتاز قرآن، ملک تاج رخشانی از زاهدان به عنوان مفسر و مروج قرآن، عذرا آقا زاده سلطانی از تهران به عنوان مروج و مدیر ممتاز قرآن، زهرا عاصمی از کاشمر به عنوان مروج و مدیر قرآن، سیده فاطمه شیرینی از قم به عنوان حافظ ممتاز و نمونه قرآن و سیده فوزیه حسینی از سنج به عنوان مبتکر روش نوین در حفظ و آموزش مفاهیم قرآن برگزیده شدند.

شادی نفیسی از تهران به عنوان مدرس، پژوهشگر و نویسنده برجسته قرآنی، زهرا اخوان صراف از

مقام معظم

رهبری:

مادر خانه

باقرآن

آشناست،

بچه های خود

را به دور خود

جمع می کند

و برای آن ها

قرآن می خواند

نگاه

مؤسسه معارف اسلامی امام رضا(ع)

مؤسسه معارف اسلامی امام رضا(ع) در ۱۳۶۴ و در پی احساس ضرورت آشنا ساختن طلاب با معلومات اجتماعی و نشر معارف قرآن کریم و رواج روش های کارآمد روز در زمینه های آموزش و پژوهش تشکیل شد. این مؤسسه توانسته است فعالیت های بسیاری را در زمینه نشر معارف قرآنی به ثمر برساند که در ادامه فعالیت های این مؤسسه به اختصار یادآوری می شود:

۱. فصلنامه بینات، نخستین نشریه قرآنی به زبان فارسی
۲. نشریه بشارت، نخستین نشریه قرآنی ویژه جوانان
۳. گاهنامه آفاق نور، نخستین گاهنامه احیای میراث قرآنی
۴. نشریه سپیده آفرین، نخستین نشریه قرآنی ویژه نابینایان
۵. کتابخانه تخصصی و جامع علوم و معارف قرآن کریم، مشتمل بر ۳۰ هزار جلد کتاب قرآنی
۶. گنجینه نور، مرکز حفظ و نگهداری پژوهش ها و پایان نامه های قرآنی
۷. کتابخانه گویا، گنجینه صوتی معارف دینی و قرآن
۸. مؤسسه سپیده باوران، ویژه نابینایان
۹. مرکز فرهنگی بانوان قرآن پژوه، برگزار کننده ۱۵ دوره همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه
۱۰. انتشارات مؤسسه معارف اسلامی امام رضا(ع)
۱۱. مرکز احیا و توسعه هنرهای قرآنی، تهیه و تدوین کننده دفتر اول تفسیر جمال آثار هنری و قرآنی بانوان هنرمند
۱۲. پایگاه اطلاع رسانی مؤسسه معارف اسلامی امام رضا(ع)
۱۳. فروشگاه اینترنتی مؤسسه معارف اسلامی امام رضا(ع)
۱۴. پایگاه اطلاع رسانی سوره یاسین

**سومین
همایش
بین المللی
بانوان
قرآن پژوه در
۱۳۸۴ با حضور
نمایندویژه
رئیس جمهور
وقت بر گزار و از
بانوان شاخص
و قرآنی
کشورمان با
اهدای لوح
تقدیر و جوایز
قدر دانی شد**

منیژه آرمین از تهران به عنوان نویسنده توانا و هنرمند برجسته تندیس های قرآنی، مریم معصومی از تهران به عنوان هنرمند مینیاتور و تصویرگر برجسته مفاهیم قرآن، سیده صغری حسینی از تهران به عنوان هنرمند و خطاط برجسته قرآنی، اکرم السادات حسینی از تهران به عنوان طراح و نگارگر موضوعات قرآنی و عذرا عقیقی بخشایشی از تهران به عنوان هنرمند خطاط و گرافیسست برجسته آیات قرآنی برگزیده شدند.

فاطمه علایی رحمانی از تهران به عنوان استاد پژوهشگر ممتاز علوم و معارف قرآنی، مریم حاج عبدالباقی از تهران به عنوان مدرس ممتاز و پژوهشگر موفق معارف قرآن کریم، معصومه السادات حسینی کلهرودی از تهران به عنوان پژوهشگر نوآور علوم و معارف قرآن، فائزه عظیم زاده اردبیلی از تهران به عنوان پژوهشگر ممتاز علوم و معارف قرآن، ملیحه طهماسبی از مشهد به عنوان مبتکر و کاشف تأثیر صوت قرآن کریم بر کاهش دردها، سیده وحیده رحیمی از قم به عنوان مفسر متخلق و پژوهشگر ممتاز قرآنی، زهرا آقامحمد شیرازی از تهران به عنوان نخستین تهیه کننده نرم افزار فرهنگ لغات قرآن با پنج ترجمه انگلیسی و طیبه ربانی به عنوان

قم به عنوان چهره های درخشان در حوزه تدریس و پژوهش قرآنی، شهره شاهسوندی از مشهد به عنوان پژوهشگر شاخص در حوزه زبان شناسی قرآن کریم، صدیقه مهدوی کنی از تهران به عنوان پژوهشگر و صاحب نظر در علوم معارف قرآن و سهیلا جلالی از تهران به عنوان مدرس و پژوهشگر ممتاز قرآنی انتخاب و تجلیل شدند. همچنین مهین دخت (مژده) سالک مهدوی از تهران به عنوان هنرمند و نگارگر شاخص مفاهیم قرآن، سبا سیدان جعفری از تهران به عنوان هنرمند و قلم زن، ازار شرکاء از تهران به عنوان هنرمند و خوشنویس قرآن، مهین افشان پور از تهران به عنوان هنرمند مینیاتور و پیشکسوت در عرصه هنرهای قرآنی، شهرالسادات منصوری از شیراز به عنوان هنرمند و مرمت کار نسخه های خطی قرآن و فاطمه طاهرریزی از تهران به عنوان مدیر فعالیت های قرآنی و مروج هنرهای قرآن مورد تقدیر و جوایز قرار گرفتند.

همایش سوم

سومین همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه در ۱۳۸۴ با حضور نماینده ویژه رئیس جمهور وقت بر گزار و از بانوان شاخص و قرآنی کشورمان با اهدای لوح تقدیر و جوایز قدر دانی شد.

پژوهشگر و مترجم ممتاز معارف و علوم قرآن به زبان اسپانیایی انتخاب شدند.

سیده صدیقه صاحب کار از مشهد به عنوان مفسر و نویسنده توانمند تفسیر روان قرآن، توران عبداللهیان از شیراز به عنوان مفسر توانمند، زهرا حیدری خلیل آبادی از کاشمر به عنوان مربی موفق ملقب به مادر حفاظ ایرانی، حمیده کریمیان از روستای شمس آباد استان فارس به عنوان حافظ نمونه و مربی توانمند قرآن، شایسته درویشی از سمنان به عنوان حافظ داور و مدرس معارف قرآن از اهل سنت و سکنه ساورخانی از زاهدان به عنوان مبلغ و مدرس توانای معارف قرآن از دیگر بانوان قرآن پژوه کشورمان هستند.

اسعدپاز از آرژانتین به عنوان بانوی روشنفکر و ممتاز در نشر معارف قرآنی به زبان اسپانیولی، زهره بدرالدین از لبنان به عنوان مدیر و مربی نمونه قرآن، دیانا ترانکو (هاجر حسینی) از تگزاس آمریکا به عنوان مروج فرهنگ اهل بیت و مبلغ معارف قرآن در اروپا و آمریکا، یولیا پیشکینا از روسیه به عنوان گوینده و نویسنده توانا و مروج ارزش‌های قرآن به زبان روسی و لیلا ابراگیموا از ترکمنستان به عنوان مبلغ و مروج قرآن و فرهنگ اهل بیت (ع) به زبان روسی از بانوان منتخب سایر کشورها هستند که در سومین دوره برگزیده شدند.

همایش چهارم

چهارمین همایش بین‌المللی بانوان قرآن پژوه در ۱۳۸۵ مصادف با سالروز ولادت کریمه اهل بیت (ع) با حضور محمود احمدی‌نژاد، رئیس‌جمهور وقت برگزار و در این مراسم نیز از بانوان پژوهشگر و هنرمند قرآنی تجلیل شد.

زینت‌السادات امامی از اصفهان به عنوان هنرمند ممتاز و آفریننده تابلوی نفیس و گراند قدر معارف فاطمه کاشانی از تهران به عنوان هنرمند و خوشنویس، زهرانامور از تهران به عنوان هنرمند و نگارگر، محترم پرن‌دین از کرمانشاه به عنوان تذهیب‌نگارگری و مینیاتور و زهره مهانی‌منش از مشهد به عنوان بانوی هنرمند و بااستقامت و آفریننده آثار هنری در زمینه قرآن معرفی شدند.

نهل غروی از تهران به عنوان مدرس و پژوهشگر ممتاز در علوم قرآنی، ملیحه سادات سیدرضا از تهران به عنوان چهره موفق در تحصیل، تدریس و پژوهش علوم و معارف قرآنی، نیکو دیالمه از

تهران به عنوان مدرس و پژوهشگر ممتاز معارف قرآنی، ناهید ایزدی از اصفهان به عنوان مدرس و پژوهشگر موفق قرآنی و الگوی صبر و استقامت، سارا شمیزی از تبریز به عنوان نخستین بانوی مترجم منظوم قرآن، فرزانه زبیری از تهران به عنوان نگارنده موفق و مؤلف تفسیر کامل قرآن برای نوجوانان، صدیق سلطانی از تهران به عنوان مبتکر روش نوین کتابشناسی قرآن و علوم قرآنی، محبوبه سقاب‌گندم آباد از مشهد به عنوان مفسر، مدرس و پژوهشگر موفق علوم و معارف قرآنی و نگارچل‌امیرانی از زنجان به عنوان بانوی ممتاز در تبلیغ و ترویج معارف قرآنی هستند.

بتول مطهریان کامل از کاشان به عنوان مفسر، پیشکسوت و مربی نمونه قرآن، فاطمه توکلی به عنوان مربی و نمونه الگوی استقامت و رفتار قرآنی، نیره مؤمن‌زاده از زابل به عنوان مربی و مبلغ معارف قرآن، نگین رستمی از کردستان به عنوان حافظ ممتاز کل قرآن از بانوان روشنفکر اهل سنت و سمیه حاجلی از تهران به عنوان داور و قاری ممتاز قرآن، عنوان‌های برتر این همایش را به خود اختصاص دادند.

گلفیا گنیوتیه‌نیوا از روسیه به عنوان مترجم قرآن و آثار تفسیری به زبان تاتاری، عایشه عبدالرحمن از لبنان به عنوان نویسنده توانا و پژوهشگر ممتاز در سطح بین‌الملل، اقبال حدوتی از کوزوو به عنوان چهره ممتاز در زمینه تبلیغ نشر معارف قرآن، ابتهسام الکنانی از عراق به عنوان چهره موفق در زمینه تدریس معارف و علوم قرآنی، آمنه احسانی از افغانستان به عنوان پژوهشگر ممتاز معارف قرآن و راضیه بتول نجفی از پاکستان به عنوان مفسر و مبلغ توانای معارف قرآن کریم در سطح بین‌الملل معرفی شدند.

همایش پنجم

پنجمین همایش بین‌المللی بانوان قرآن پژوه در ۱۳۸۶ برگزار شد و بانوان پژوهشگر و هنرمند قرآنی با حضور دکتر غلامعلی حداد عادل، رئیس وقت مجلس شورای اسلامی مورد تکریم و تجلیل قرار گرفتند.

زیبا کاظمی، الهه خاتمی، فرح کیمی‌اقل، ثریا امین‌پور، مرضیه عرفانی، نسرين حمزلهو، ام‌البنین جعفری و فرزانه قانع از جمله هنرمندان برگزیده پنجمین همایش هستند و فتحیه فتاحی‌نژاد از تهران، اعظم پرچم از اصفهان، مهسا

فاضلی از اراک، پروین بهارزاده از تهران، مرضیه یزدی از همدان، فاطمه یگانگی از مشهد، سولماز کاراندیش از شیراز و فرشته خوشدست از کرمان عنوان بانوی پژوهشگر و منتخب در پنجمین همایش را کسب کردند.

مائده ادیب‌زاده از قم، مسعوده فاضل‌یگانه از اصفهان، زهرا صمدنیا و زهرا منبری از سمنان به عنوان مربیان، حافظان و قاریان برتر قرآن کریم تجلیل شدند و فوزیه عیسی از چین، سعادت عزیززاده از آذربایجان، فاطمه محمد از تایلند، سمیه یونس از آرژانتین، مارتاچا از مکزیک، سنا حسن قبانچی از عراق، ویولتسافزا از آلبانی و شریفه محسنی از افغانستان بانوان منتخب دیگر کشورها در پنجمین همایش بانوان قرآن پژوه بودند.

همایش ششم

ششمین دوره این همایش در ۱۳۸۷ با حضور آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، رئیس فقید مجمع تشخیص مصلحت نظام برگزار و برگزیدگان تجلیل شدند.

مونس سیاح متولد ۱۳۵۲ به عنوان پژوهشگر ممتاز و نوآور در علوم و معارف قرآن، مهناز شایسته‌فر، متولد ۱۳۴۳ از کرمانشاه، نویسنده توانمند و پژوهشگر و استاد ممتاز در زمینه هنر اسلامی و قرآنی، سیمین دخت شاکری، متولد ۱۳۳۹ از اراک به عنوان مدرس ممتاز و پژوهشگر فرهیخته در علوم و معارف قرآن کریم، سهیلا پیروزفر، متولد ۱۳۴۷ از شیراز به عنوان استاد و پژوهشگر ممتاز علوم و معارف قرآن و سیده فاطمه حسینی‌میرصفی، متولد ۱۳۵۱ از اراک به عنوان استاد و پژوهشگر ممتاز علوم و معارف قرآن کریم را به خود اختصاص دادند.

پریچهر ساروی متولد ۱۳۳۹ از سوادکوه به عنوان چهره موفق در پژوهش علوم و معارف قرآن، سیده راضیه یاسینی متولد ۱۳۴۸ از تهران به عنوان پژوهشگر ممتاز و هنرمند قرآنی در زمینه نگارگری، فریبا مقصودی متولد سال ۱۳۴۰ از کرمانشاه به عنوان بانوی قرآن‌نویس و کاتب کل قرآن در سه دوره، مهپاره اکبری، متولد ۱۳۳۱ از مریوان به عنوان هنرمند قرآنی در زمینه سوزن‌دوزی و لیلی منتظری، متولد ۱۳۵۲ از تهران به عنوان هنرمند و خوشنویس آیات قرآن کریم انتخاب شدند.

نخستین آیین

نکوداشت

زنان مبلغ شهر

تهران هفتم

شهر بورماه

۱۳۸۷ به

همت اداره

کل امور بانوان

شهرداری

تهران و

مرکز بانوان

قرآن پژوه

وابسته به

مؤسسه معارف

اسلامی امام

رضا (ع) در

تالار وحدت

تهران

برگزار شد

محمدمباقر قالیباف، شهردار وقت تهران در سالن همایش های برج میلاد برگزار و از منتخبان قرآنی در عرصه های مختلف قدرانی شد. در این دوره از برگزاری همایش سیده فاطمه خاتمی، دل آرانعمتی پیرعلی، مریم قبادی، فروغ پارسا، مژگان سرشار، مرضیه محمدزاده، اکرم دینانی در دشتی، سلینا پوریا، سارا امیرنظامی، لیلا عباسی بیجار، معصومه امیرانلانو، زینب عارفی،

قرآن پژوه در ۱۳۸۸ برگزیده ویژه نداشت و به سبب دیدار بانوان فعال قرآنی کشور با مقام معظم رهبری، همه بانوان فعال قرآنی منتخب همایش شناخته شدند.

همایش هشتم

هشتمین دوره این همایش در ۱۳۸۹ با حضور علی لاریجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی و

حکیمه کرمی متولد ۱۳۴۵ در تهران به عنوان هنرمند قرآنی در زمینه تذهیب و نگارگری، خدیجه فلاحتی متولد ۱۳۳۰ در نیشابور به عنوان هنرمند و خوشنویس آیات قرآن به خط ثلث، سیمین ونهری متولد ۱۳۵۲ از اصفهان به عنوان هنرمند قرآنی در زمینه قلمزنی، اکرم جمشیدیان متولد ۱۳۳۳ از اصفهان به عنوان مدیر موفق و نویسنده و مروج علوم و معارف قرآن و خانم نسرین معینی متولد ۱۳۴۱ از تهران عنوان مدیر موفق و حافظ کل قرآن را کسب کردند.

زهره بیگدلی شاملو با عنوان مفسر و معلم توانمند و بانوی ممتاز در ترویج معارف قرآن، فروغ دانشور با عنوان مربی و داور موفق قرآن، پروین اختر با عنوان مربی توانمند و مدیر موفق قرآن برگزیده شدند.

همچنین آنلاورا هبه اسمیت، بانوی ممتاز در عرصه ترویج فرهنگ و معارف قرآن از کشور اروگوئه، امر ایمن الفکی بشیر، چهره های ممتاز در علوم و معارف قرآن در کشور سودان، ریاضه نظمین از سریلانکا، بانوی ممتاز در ترویج فرهنگ معارف قرآن کریم و بنیان گذار چند مؤسسه فرهنگی قرآنی در کشور سریلانکا، ندا الاحمد، حافظ کل قرآن کریم و بانوی ممتاز در عرصه ترویج و علوم قرآن کریم در کشور عربستان، سبیکا متانی از آمریکا، مروج و مبلغ فرهنگ معارف قرآن کریم در کشور آمریکا، مدیحا امامی، بانوی ممتاز در زمینه ترویج و تبلیغ معارف قرآن کریم در کشور بوسنی، هولیا آلپر، بانوی ممتاز در معارف و علوم قرآن کریم در کشور ترکیه و حواری، بانوی ممتاز در زمینه ترویج معارف قرآن کریم در کشور گینه از برگزیدگان همایش هستند.

نخستین آیین نکوداشت زنان مبلغ شهر تهران هفتم شهریورماه ۱۳۸۷ به همت اداره کل امور بانوان شهرداری تهران و مرکز بانوان قرآن پژوه وابسته به مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع) در تالار وحدت تهران برگزار شد. در واقع مرکز بانوان قرآن پژوه در ۱۳۸۷ دو همایش ویژه بانوان فعال در عرصه دینی و قرآنی را برپا کرده است. برپایی این همایش را شهرداری تهران در سال های بعد نیز ادامه داد.

همایش هفتم

هفتمین دوره همایش بین المللی بانوان

**مرکز بانوان
قرآن پژوه
در ۱۳۸۷ دو
همایش ویژه
بانوان فعال
در عرصه
دینی و قرآنی
را برپا کرده
است. برپایی
این همایش
را شهرداری
تهران در
سال های بعد
نیز ادامه داد**

معارف قرآن کریم، سوسن آل رسول از کرج به عنوان پژوهشگر برجسته و مدرس توانای علوم و معارف قرآن کریم، میناشمخی از اهواز به عنوان پژوهشگر و نویسنده توانا و مدرس علوم و معارف قرآن کریم، رقیه صادقی نیری از تبریز به عنوان مدرس ممتاز و پژوهشگر موفق معارف قرآن کریم، فروغ السادات سجادی فر از اصفهان به عنوان پژوهشگر موفق و محقق و مدرس توانمند علوم و معارف قرآن کریم و زهرا لوکه علیخان از دزفول تکریم شدند.

در بخش چهره های شاخص هنری نهمین همایش بانوان قرآن پژوه نیز مینا صدری به عنوان پژوهشگر هنرمند توانا در زمینه نگارگری آیات قرآن کریم، فائزه بهبودی به عنوان هنرمند توانا در زمینه تذهیب آیات قرآن کریم، مهرناز قربان پور به عنوان خوشنویس توانای آیات قرآن کریم به خط نسخ، لیلا وزیری به عنوان خوشنویس توانای آیات قرآن کریم به خط ثلث، سیده باهره پاکدامن به عنوان خوشنویس توانای آیات قرآن کریم در رشته معلی و مرضیه پاشایی به عنوان هنرمند توانا در زمینه تذهیب و نگارگری آیات قرآن کریم تکریم شدند.

نهمین همایش بانوان قرآن پژوه در بخش مبلغان و مروجان قرآن کریم از عذرا جلالی (مادر لاله افتخاری) به عنوان الگوی صبر و استقامت، مبلغ و معلم توانای معارف قرآن کریم، غصون مسلمی به عنوان حافظ کل و داور موفق مسابقات قرآن کریم، زیبا پرهیزکار به عنوان مربی و مدیر و مروج معارف قرآن کریم، سیده زهرا موسوی به عنوان مربی نمونه و پژوهشگر موفق معارف قرآن کریم، صبا خاوریان به عنوان قاری ممتاز و برجسته قرآن کریم از خواهران اهل سنت، معصومه علائی به عنوان حافظ کل قرآن کریم، ملیحه احمدی فر به عنوان حافظ کل قرآن کریم و مدیر و مربی توانا، سکینه دیوجی به عنوان بانوی فعال در ترویج معارف قرآن کریم، رباب زیدی به عنوان مروج اخلاق و مبلغ قرآن کریم، زهراء الورغی به عنوان مروج معارف قرآنی در کشور تونس و ام ناصر محمدناصر به عنوان مروج معارف قرآن کریم در کشور عربستان تکریم کرد.

همایش دهم

دهمین همایش بانوان قرآن پژوه ۲۸ دی ماه

شورای اسلامی، لاله افتخاری، رئیس وقت فراکسیون قرآن و عترت مجلس شورای اسلامی و محمدباقر قالیباف، شهردار وقت تهران برپا و همچنین، مراسم نکوداشت مرحومه خانم زهرا روستا، مفسر قرآن کریم، برگزار شد.

در بخش پژوهشگران برجسته قرآن کریم نهمین دوره همایش بانوان قرآن پژوه، سعیده غروی از قم به عنوان پژوهشگر و مدرس موفق

فاطمه ایزدی سفیددشتی، خدیجه غلامی، آریتا ملک‌نیا و فاطمه ابراهیمی تجلیل شدند.

همایش نهم

نهمین همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه ۲۶ آبان ماه ۱۳۹۰ با حضور نفرات برتر قرآن پژوهان و محققان در سالن های همایش های بین المللی برج میلاد با حضور علی لاریجانی، رئیس مجلس

نگاه

آشنایی با گنجینه نور

گنجینه نور مرکز حفظ و نگهداری پایان نامه ها و پژوهش های قرآنی است که به همت مؤسسه امام رضا (ع) تشکیل شد و نگهداری از پشتوانه های تحقیقات قرآنی را وظیفه فرهنگی و شرعی خود می داند.

این مرکز که با هدف اطلاع رسانی مطلوب، شناسایی طرح های مبتکرانه و کشف استعداد های درخشان قرآن پژوهان از ۱۳۷۳ اقدام به جمع آوری آثار آن ها کرده است و با دارا بودن نزدیک به ۱۰ هزار پایان نامه قرآنی تأسیس شده و آماده خدمات رسانی به مراجعان است. این مرکز قصد دارد که باقیمانده این مکتوبات قرآنی را از سراسر ایران گردآوری و با اطلاع رسانی مطلوب و صحیح آن ها را فراروی پژوهشگران قرآنی قرار دهد.

گنجینه نور از یک سو با کشف استعداد های قرآن پژوهان از طریق ارزیابی اثرات آن ها کمک مؤثری به یافتن زمینه های ترویج و نشر ارزش ها و معارف قرآنی کرده است و از سوی دیگر با اطلاع رسانی دقیق از یافته های دیگران، ضمن یاری رسانی به کشف سریع یافته های جدید، از دوباره کاری و به هدر رفتن نیرو و سرمایه محققان جلوگیری کرده است.

با پیگیری و انجام فعالیت های زیر در مرکز گنجینه نور پایان نامه ها طبق موارد ذیل شناسایی می شود.

- مسافرت به استان ها و شناسایی استادان راهنما و مشاور آثار قرآنی و مراجعه به آن ها.
- مراجعه حضوری به دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی و دانشکده های علوم قرآنی
- مراجعه به سایت های اینترنتی

همایش دوازدهم

دوازدهمین همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه ۲۱ اسفندماه ۱۳۹۳، در سالن همایش های برج میلاد تهران برگزار شد و بانوان برگزیده این همایش در بخش پژوهشگران، هنرمندان، فعالان قرآنی و بین الملل معرفی و تجلیل شدند. در ذیل اسامی بانوان تکریم شده آمده است:

آسیه تحویلداران، استاد برجسته و پیشکسوت قرآن، شهین قهرمان ایزدی، پژوهشگر موفق علوم و معارف قرآن، طاهره محسنی، نویسنده توانا و پژوهشگر برجسته علوم معارف قرآن، نرجس موسوی اندرزی، پژوهشگر نواندیش و موفق و حافظ کل قرآن، نفیسه فقیهی مقدس، مدیر موفق و پژوهشگر توانا علوم و معارف قرآن، مرضیه محمص، پژوهشگر موفق و توانای علوم و معارف قرآن، نانسی ساکی، پژوهشگر توانای علوم و معارف قرآن کریم، مینا مختاریان، هنرمند توانا در رشته نگارگری، سیده طاهره هاشمی پور، هنرمند موفق در رشته نقاشی خط، زهرا مظفری، هنرمند توانا در رشته معرق، نسرین کاردانی، هنرمند توانا در رشته سوزن دوزی، مریم نوروزی، هنرمند توانا در خط ثلث، رضیه سید خاموشی، معلم مربی پیشکسوت قرآن کریم، طیبه بابایی، قاری ممتاز قرآن کریم، آمینه عادلای فر، مربی، داور و مدیر موفق قرآن کریم از بانوان اهل تسنن، زهرا نقی زاده، مدیر موفق فعالیت های قرآنی، سکینه سبزیان، حافظ کل و مدیر موفق فعالیت های قرآنی و همچنین در بخش بین الملل همایش نیز از دکتر منجیه النفزی السواحلی از تونس، فاتیما گیوپ از سنگال، دکتر سلمی عیاش از سوریه، خدیجه کریم آوا از آذربایجان، پرفسور دکتر موسده مولیا از اندونزی، صبیح احمد بهبهانی از کویت و مهرنسا آچل آوا از تاجیکستان تجلیل شد.

همایش چهاردهم

چهاردهمین دوره با احتساب «نخستین آئین نکوداشت زنان مبلغ شهر تهران» که در سال ۱۳۸۷ مرکز بانوان قرآن پژوه آن را برگزار کرد در ۱۳ اسفندماه ۱۳۹۴ در سالن همایش های برج میلاد تهران شاهد برگزاری چهاردهمین دوره همایش با محوریت قرآن و امام رضا (ع) بودیم.

۱۳۹۱ با حضور علی لاریجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، سید محمد حسینی، وزیر وقت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مدیران و مسئولان اجرایی کشور در برج میلاد برگزار و در این همایش از ۲۲ نفر از برترین بانوان در حوزه فعالیت های قرآنی تجلیل شد.

مژگان سخی مطلق، ملیحه پورستار، صدیقه میرشمسی، نصرت نیل ساز، کیوان احسانی، عاطفه زرسازان خراسانی، معصومه ریعان، مرضیه توانگر، محبوبه پورقدیری، زهرا اسکندری، صدیقه سلمان، سهیلا لشگری، مریم قاسم احمد، عاطفه حیرت، حمیده خاتون هلال بحر، شایسته ارشدی، طاهره لطیفی، ریحانه قاسمی و زکیه عبداللہیان از تکریم شدگان بودند.

مونا مشکوری از عراق، فاطمه جعفری از هندوستان، پاجایا مولده از تاجیکستان و زینب مصطفی البرجی از لبنان از تجلیل شدگان بخش بین الملل این همایش بودند.

همایش یازدهم

یازدهمین همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه، پنجشنبه ۲۲ اسفندماه ۱۳۹۲ با حضور حجت الاسلام والمسلمین سید حسن خمینی، حجت الاسلام والمسلمین محمدرضا حشمتی، معاون سابق قرآن و عترت وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین محسن قرائتی، محمد باقر قالیباف، شهردار وقت تهران، احمد مسجدجامعی، عضو شورای اسلامی شهر تهران و جمعی از مسئولان و اعضای جامعه قرآنی در سالن همایش های بین المللی برج میلاد برگزار شد.

در یازدهمین همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه، اعظم پویا زاده، مریم ایمانی خوشخو، طلعت حسینی بافرانی، بی بی سادات رضی بهابادی، نفیسه فقیهی مقدس، مرجان نجفی و شایسته پزشکین و در بخش هنرمندان قرآنی زهرا (فرزانه) جعفری، زهرا رحیمی، سیده فهیمه کاظمی یزدی، فرحناز محمدی یکتا، اکرم سادات روحانی و در سایر بخش ها نجله خندق، خدیجه گرشاسبی، مریم قنبر پور، طاهره موسوی، لیلا صندوقی، فریبا ضرغامی، ژاله حیدری مقدم و سمیرا قنبری تجلیل شدند.

چهاردهمین

دوره با

«احتساب

نخستین آئین

نکوداشت

زنان مبلغ

شهر تهران»

که در ۱۳۸۷

مرکز بانوان

قرآن پژوه آن را

بر گزار کرد در

۱۳ اسفندماه

۱۳۹۴ در سالن

همایش های

برج میلاد

تهران شاهد

برگزاری

چهاردهمین

دوره همایش با

محوریت قرآن

وامام رضا (ع)

بودیم

در این نشست، صالحی طی سخنانی ضمن قدردانی از افرادی که در برگزاری همایش بانوان قرآن پژوه سهیم هستند، گفت: اگر بخواهیم در چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، توفیقاتی را برای جمهوری اسلامی برشماریم و بگوییم چه اقدامات خاصی داشته‌ایم، بی‌تردید در ۱۰ شاخص که قطعاً در رتبه‌بندی در رأس قرار دارد، دو شاخص قرار دارد.

دو شاخص قرآن و بانوان

او با تأکید بر اینکه شاخص اول، امور قرآنی است، افزود: اگر بخواهیم اتفاقات قرآنی چهار سال پس از انقلاب اسلامی را با قبل از انقلاب مقایسه کنیم و مجموعه متغیرها و آیتم‌های مختلفی که می‌توان برای رویدادهایی که در این چهار سال اتفاق افتاده است، برشماریم در هر کدام از این بخش‌ها از ظاهر تا باطن قرآن، رشد قابل ملاحظه‌ای از قرائت تا آموزش و پژوهش و مطبوعات و رسانه‌های دیداری و شنیداری را داشته‌ایم.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی از همایش بانوان قرآن پژوه پنین یاد کرد

نماد توفیق انقلاب اسلامی در حوزه بانوان

اگر بخواهیم در چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، توفیقاتی را برای جمهوری اسلامی برشماریم و بگوییم چه اقدامات خاصی داشته‌ایم، دو شاخص قرآن کریم و حضور بانوان در رتبه‌های اول قرار دارند. ترکیب این دو شاخص ارتقا یافته پس از انقلاب از نمادهای موفقیت انقلاب اسلامی است و تلاقی آن از جهات متعددی اهمیت دارد و می‌تواند، منشأ برکات و ثمرات قابل توجهی باشد. این جملات را سیدعباس صالحی در نشست شورای سیاست‌گذاری پانزدهمین دوره همایش بانوان قرآن پژوه گفت.

نمایندگان دیگر دستگاه‌های همکار در برپایی این همایش در ساختمان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی واقع در میدان بهارستان تهران برگزار شد.

نشست شورای سیاست‌گذاری پانزدهمین دوره همایش بانوان قرآن پژوه شنبه، ۱۲ آبان‌ماه سال ۹۷ با حضور سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و مسئولان و

نگاه

بانوی صاحب تفسیر

زهرابگم روستا در ۱۲۹۵ در محله سرچشمه تهران دیده به جهان گشود. مادرش مسلط به قرآن و احکام شرعی بود و پدرش سیدحسن جلال الدین گنابادی بود که به درجه اجتهاد رسیده بود و چهل سال در مدرسه سپهسالار (عالی مطهری)، تا قبل از دولتی شدن مدرسه، امام جماعت آن مکان بود و به کسب علوم و فراگرفتن قرآن تشویق شد تا جایی که در سن هفت سالگی مسلط به تلاوت قرآن شد.

مرحوم روستا دوران ابتدایی تا دبیرستان را در مدرسه شمس المدارس تهران گذراند. بعد از اخذ مدرک دیپلم در ۱۳۱۲ به علت ممنوعیت حجاب از ادامه تحصیلات عالی اجتناب کرد و در محضر پدر به مطالعه کتب دینی، عربی و تعلیم علوم قرآنی همت گماشت و از آن پس به تدریج به آموختن دروس حوزی مشغول شد.

بیشترین همت خود را مصروف تدریس کرد؛ چنان که از ابتدای تأسیس دبیرستان علوی به مدت بیست سال تعلیم احکام را عهده دار بود. سپس شش سال نیز در حوزه علمیه مرحوم شهید شاه آبادی به این امر مبادرت ورزید.

روستا از ابتدای تأسیس فاطمیه بانوان در ۱۳۴۱، که ملکی وقفی بود، سرپرستی و مدیریت آن را عهده دار بود. تفسیر بیانی از قرآن نوشته ایشان است. این تفسیر سه جلدی نتیجه سالها مطالعه، تحقیق، تدریس و تفسیر قرآن است که در کنار جامعیت مطالب، بسیار مختصر، روان و قابل درک برای عموم است.

تلاقی مبارک و نشانه موفقیت

او در ادامه به برگزاری پانزدهمین دوره همایش بانوان قرآن پژوه اشاره و به تلفیق دو شاخص ارتقا یافته پس از انقلاب اسلامی یعنی قرآن و زنان پرداخت و بیان کرد: ترکیب دو شاخص قرآن و زنان از نمادهای این توفیق و نقطه تلاقی این دو شاخص، موفقیت انقلاب اسلامی است. این تلاقی از جهات متعددی اهمیت دارد و می تواند، منشأ برکات و ثمرات قابل توجهی باشد. یکی از ابعاد به این برمی گردد که حوزه بانوان را تجلی اسماء جمالیه الهی بدانیم. به طبع، آنجایی که قرآن به عنوان وجه جمالی حضرت حق خود را چه در شکل مکتوب و چه در شکل هنر ظاهر می کند، آن بخش ظرافت و تجلی اسماء الهی، که در زنان ظهور و بروز دارد، نسبت قابل توجه تری با بخش جمالی قرآن پیدا می کند و لذا بانوان می توانند، نسبت فعالی برقرار کنند تا این جمال قرآن را درک و منتقل کنند.

صالحی با اشاره به اینکه هزار و ۴۰۰ سال بعد از نزول قرآن آن گونه که باید از این نقطه های ارتباط استفاده نکرده ایم، گفت: وجه جمالی قرآن آن گونه که باید و شاید مکشوف نشده است. دلیل این کار هم این است که بانوان در این حوزه به میزانی که می توانستند، فعالیت نکردند. فهم و ارتباط با قرآن و در ادامه، انتقال آن بیشتر مردانه بوده است؛ چون مردانه بوده، نتوانسته است آن وجوه جمالی قرآن را نه در فهم و در ارائه، آن گونه که باید عرضه کند. حضور بیشتر بانوان در عرصه قرآن، می تواند دنیای جدیدی را در فهم و ارائه معارف آن در اشکال مختلف نشان دهد.

وجه مادرانه و حداکثر تأثیر در جامعه

او تأکید کرد: نکته مؤثر دیگر برای بانوان قرآن پژوه این است که در بانوان وجه مادرانه را می شناسیم و این وجه تکثیری است. قدرت بانوان در این است که می توانند با کسب معرفت در یک زمینه، حداکثر تأثیر را بگذارند، کاری که مردان کمتر می توانند انجام دهند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با تأکید بر اینکه اگر می خواهیم حوزه قرآن تکثیر معرفتی و رفتاری پیدا کند، احتیاج به حضور بیشتر بانوان داریم، بیان کرد: وجه مادرانه کمک می کند تا

صالحی تعداد اتفاقاتی که در حوزه قرآن طی چهل سال پس از انقلاب اسلامی رخ داده است، غیر قابل قیاس با دوره های قبل و آن را از برکات انقلاب اسلامی برشمرد که باید در چهلمین سال پیروزی انقلاب، قدر این برکات را دانست و افزود: یکی دیگر از شاخص ها، رشد حضور بانوان است. در این حوزه نیز اتفاقات قابل توجهی رخ داده است.

در آموزش رده های مختلف در سطح نخبگان علمی، پژوهشگران، هنرمندان و ... این رشد وجود داشته است. زمانی در حوزه داستان نویسی و شعر، مقایسه ای بین قبل از انقلاب و بعد از انقلاب انجام شد که درصدها نشان داد که پس از انقلاب در برخی از این حوزه ها، بانوان پیشتاز بودند و در برخی، درصدها به درصد مردان بسیار نزدیک بود، در حالی که قبل از انقلاب این گونه نبوده است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی اذعان کرد که در راه اندازی مؤسسات، انجمن ها، تشکله ها و مطبوعات سهم قابل توجهی از رسانه ها و مؤسسات در دستان بانوان است.

صالحی:

اگر بخواهیم

در چهلمین

سالگرد

پیروزی انقلاب

اسلامی،

توفیقاتی را

برای جمهوری

اسلامی

بر شماریم

و بگوییم

چه اقدامات

شاخصی

داشته ایم،

بی تردید در

۱۰ شاخص

که قطعا در

رتبه بندی در

رأس قرار دارد،

دو شاخص

قرار دارد

صالحی یکی دیگر از وجوهی را که در زنان وجود دارد، اما به اندازه کافی از آن استفاده نشده است پشتکار آنان برشمرد و تکثیر معارف قرآنی و تلاش برای تحقق رفتار قرآنی را نیازمند همین پشتکار دانست؛ چراکه طبیعت زنانه با پشتکار همراه است و از آنجایی که قرآن لایه های وسیعی دارد، حرکت به سمت این لایه ها نیاز به پشتکار و پیوستگی دارد که این به عنوان نعمت خدادادی در زنان وجود دارد.

او ظرفیت های استفاده نشده از بانوان را زیاد برشمرد و در ادامه این نشست به برخی از آمارها اشاره کرد و افزود: اینکه آمار پایان نامه های قرآنی از سال ۶۶ تاکنون به بیش از ۳۰ هزار مورد رسیده است، نشانگر افق جدیدی در فضای مباحث قرآنی در کشور و حتی در جهان تشیع و اسلام است و کمک زیادی می کند تا بتوانیم در ارتباطات و دیپلماسی فرهنگی، هنری و قرآنی با جهان بهره فراوانی ببریم. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پایان سخنانش با بیان این جمله که ما نیز در خدمت این امر هستیم تا به برپایی این همایش کمک کنیم از خانواده حجت الاسلام والمسلمین محمد عبداللهیان و تلاش های مستمرشان در سال های متمادی قدردانی کرد، همچنین یاد مرحوم حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمد احمدی را گرامی داشت و او را علماً و عملاً و اخلاقاً منشأ بسیاری از آثار دانست و به روح پرفتوحش درود فرستاد.

استقرار پایگاه پایان نامه های قرآنی در تهران احمد مسجدجامعی، عضو شورای اسلامی شهر تهران که به عنوان یک چهره فعال

صالحی:
مادری که
قرآنی باشد،
همسری که
قرآنی باشد،
سریع تر
می تواند،
جامعه و
خانواده را
قرآنی کند.
این به قدرت
باروری و تکثیر
به عنوان
یک ویژگی
مادرانه در زنان
برمی گردد

موفقیت برسیم در ورود کمتر بانوان به این حوزه بیان کرد و گفت: مادری که قرآنی باشد، همسری که قرآنی باشد، سریع تر می تواند، جامعه و خانواده را قرآنی کند. این به قدرت باروری و تکثیر به عنوان یک ویژگی مادرانه در زنان برمی گردد. این قدرت را می توانیم در خدمت حوزه قرآن قرار دهیم. پشتکار بانوان، وجهی که از آن بهره نمی ببریم

هم معرفت و هم رفتار قرآنی تکثیر بیشتری پیدا کند. بانوان از طریق نفوذ در فضای خانواده، اجتماع، ادبیات و بیان و ... قدرت تأثیرگذاری بیشتری دارند. بنابر این اگر زنان را به کمک بگیریم، رفتار و معرفت قرآنی قدرت تکثیر بیشتری پیدامی کند. صالحی یکی از جهاتی را که باعث شده تا در انسان سازی یا جامعه سازی قرآنی کمتر به

روایت

امام محبوب

مادر امام جواد(ع) کنیزی از اهالی نوبه مراکش بود. شیخ مفید، کلینی، مسعودی و فضل بن حسن طبرسی از او با نام سبیکه مشهور به خیزران یاد کرده است.

دوران کودکی امام در مدینه و تحت تربیت پدر گرامی و مادر بافضیلتش گذشت. اگرچه کمتر از ویژگی های او در این زمان سخن به میان آمده، ولی از بررسی اخبار موجود چنین استنباط می شود که کودک باهوشی بود و با افراد همسن و سالش قابل مقایسه نبود و رفتار، کردار و گفتارش شگفت انگیز بود.

هر روز به مسجدالنبی(ص) می رفت و به پیامبر اکرم(ص) سلام می کرد و به خانه حضرت فاطمه(س) می رفت و نماز می خواند. علاقه ایشان به دعا و مناجات از حجم زیاد ادعیه ای که از او نقل شده هویداست.

یکی از کارهای امام آشکار کردن احادیث اجداد طاهرینش بود که تا آن زمان مکتوم بود به همین دلیل است که در کتب حدیث بسیاری از احادیث سندش به امام جواد(ع) می رسد.

امام جواد(ع) رهبری توده ها و هدایت آن ها را با بیان احادیث برعهده داشت و بسیار محبوب بود. ایشان دو کار اساسی اول استوار کردن پایه های دین و دوم زمینه سازی برای امامت حضرت مهدی(عج) در سنین خردسالی را انجام داد. حتی در آن هنگام که حضرت کودکی نخواست به بود، در برابر عالمان زمان می نشست و با ایشان به مباحثه می پرداخت. محافلی را که حکومت در برپایی آن نقش داشت، در آشکار شدن فضل آن حضرت و در بلندآوازه شدن ایشان سهم بسیاری ایفا کرد.

تهران تأکید و بیان کرد: البته در شهر قم چنین مرکزی وجود دارد. اگر بتوانیم در تهران پایگاهی در این زمینه داشته باشیم، اقدامی ارزنده است؛ چراکه در حال حاضر کتابخانه تخصصی قرآن در تهران وجود ندارد.

مسجدجامعی در بخش دیگر گفته هایش به بخش هنری همایش بانوان قرآن پژوه اشاره کرد و گفت: در حال حاضر گران ترین آثار هنری حول محور قرآن، مربوط به ایرانیان است. بانوانی که به این عرصه وارد می شوند، اثرگذاری بسیار زیادی خواهند داشت. بسیاری باور نمی کنند که در ایران، بانوان هنرمندی در زمینه قرآن فعالیت می کنند. همه این فعالیت ها به خاطر برکت سالروز وفات حضرت خدیجه(س) است که مراسمی در آن روز در نمایشگاه قرآن برگزار و همان مراسم ادامه این همایش شد. او به دیگر ویژگی های این همایش طی برپایی پانزده دورهای آن پرداخت و افزود: تقریباً در طول این سال ها تمامی مسئولان عالی رتبه در زمان تجلیل از برترین های همایش حضور داشته اند. در یکی از ادوار بانوان قرآن پژوه به محضر مقام معظم رهبری رسیدند. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با قرآن پژوهان سیاست گذارانه بود.

عبدالهادی فقهی زاده، معاون قرآن و عترت وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، ابوزر ابراهیمی ترکمان، رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، عیسی علیزاده، معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی و نمایندگان دستگاه های مرتبط با این همایش از جمله رادیو قرآن و شبکه قرآن و معارف سیما در این نشست حضور داشتند.

قرآنی شناخته می شود در نشست شورای سیاست گذاری پانزدهمین دوره همایش بانوان قرآن پژوه چنین گفت: زمانی در محضر مقام معظم رهبری درباره پایان نامه های قرآنی توضیح دادم و از گردآوری حدود پنج هزار پایان نامه قرآنی خبر دادم که ایشان متعجب شدند و فرمودند مطمئن هستید؟ و ایشان این گردآوری را بسیار ارزشمند دانستند. حال که این تعداد به ۲۱ هزار پایان نامه رسیده، قطعاً بسیار ارزشمندتر است.

او آغاز این جمع آوری و به اصطلاح فهرست کردن پایان نامه های قرآنی را در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام کرد و افزود: هیچ دانشگاهی حاضر به ارائه اطلاعات از پایان نامه ها نبود و همین کار را بسیار سخت کرده بود. جالب است بدانید که بیشترین پایان نامه های قرآنی که شناسایی شد زیر نظر حجج اسلام حجتی و مهدوی راد تهیه شده بودند.

مسجدجامعی از ارائه طرحی که قرار بود، شهر نجف، مرکز انتخاب بهترین پایان نامه های قرآنی باشد، خبر داد و گفت: مقدمات این کار هم فراهم شد، در نهایت حدود هزار و ۵۰۰ پایان نامه صحافی و ارسال شد و قرار بود تا با پشتیبانی آیسسکو(سازمان اسلامی آموزشی، علمی و فرهنگی)، فعالیت هایی انجام شود، اما میسر نشد. البته انتخاب بهترین پایان نامه با حضور وزیر علوم، تحقیقات و فناوری کار خوبی بود که انجام شد. با وجود این، چنین تجلیل ها و معرفی هایی بیشتر در شهرهایی همچون نجف دیده شده و نمود پیدا می کند.

عضو شورای اسلامی شهر تهران در ادامه بر لزوم استقرار پایگاهی در این زمینه در شهر

“
مسجدجامعی:
در حال حاضر
گران ترین آثار
هنری حول
محور قرآن،
مربوط به
ایرانیان است.
بانوانی که به
این عرصه
وارد می شوند،
اثرگذاری
بسیار زیادی
خواهند داشت

● پس از برگزاری پانزده دوره از برگزاری همایش و فعالیت مؤسسه بانوان قرآن پژوه توضیح دهید که چطور شد به فکر برپایی چنین همایشی افتادید؟

مؤسسه معارف اسلامی امام رضا(ع) چهار نشریه قرآنی با عناوین بینات، بشارت، آفاق نور و سپیده‌افزین منتشر می‌کند که یکی از آن‌ها ویژه نابینایان است. همیشه تلاش کرده‌ایم تا در حوزه‌هایی که خلأ آن‌ها احساس می‌شود و کسی در آن‌ها فعالیت نکرده‌وار دشویم. باتوجه به اینکه سابقه فعالیت‌های قرآنی بیش از ۲۵ سال است، این خلأ احساس شد که قشر وسیعی در جامعه وجود دارد که می‌تواند بیشترین تأثیرگذاری را در تربیت نسل جوان داشته باشند و از آن‌ها غفلت شده است.

بعد از اینکه این پیشنهاد به مسئولان داده شد و در جلسه‌ای در محضر مقام معظم رهبری مطرح شد، ایشان بسیار تشویق کردند و فرمودند که موضوع مهمی است که باید ادامه پیدا کند و پیشرفت داشته باشد. معظم‌له به مسئولان حاضر در آن جلسه امر کردند که همکاری آن‌ها در این همایش جزء حسنات خواهد بود. تناسبی که بانوان با معارف قرآن دارند و تبلیغ معارف قرآن از سوی مؤسسه معارف اسلامی امام رضا(ع)، ما را ترغیب کرد به این امر اهتمام ورزیم و در ادامه کار از فضل خداوند نیز بهره‌مند شدیم.

● در مورد دستاوردهای این همایش بگویید و اینکه مهم‌ترین دستاوردهایش چه مواردی بوده است؟

دستاوردهای این همایش را می‌توان در چند محور کلی دسته‌بندی کرد. محور اول اینکه حدود ۶۰۰ نفر از بانوان شاخص شناسایی و معرفی شده‌اند. با معرفی این افراد فعالیت‌های قرآنی رونق پیدا کرده است. هر جریانی مورد تشویق و تأیید قرار بگیرد آن جریان رو به رشد و تکامل حرکت خواهد کرد. خوشبختانه با معرفی این بانوان مراکز قرآنی در اماکن گوناگون رشد و ترقی پیدا کرده است. به فضل الهی و در پرتو این همایش ۲۱ هزار پایان‌نامه قرآنی گردآوری شده است که بیش از ۱۵ عنوان از این پایان‌نامه‌ها مربوط به بانوان قرآن پژوه بوده است. این دستاورد کوچکی نیست و فواید بسیار زیادی را می‌تواند هم برای کشور و هم برای جهان اسلام به همراه داشته باشد.

نتیجه دیگر این است که فعالیت‌های قرآنی بانوان دقیقاً بعد از پیروزی انقلاب اسلامی آغاز شد و در

دبیر همایش، نگاهی گذرا به ادوار قبل دارد

خاص‌ترین دوره همایش

همایش بین‌المللی بانوان قرآن پژوه چهارده دوره را پشت سر گذاشته است، همایشی که تاکنون خروجی‌ها و دستاوردهایی به همراه داشته و بانوان قرآنی زیادی را به جامعه معرفی کرده است. در ادامه گفت‌وگویی با حجت‌الاسلام والمسلمین محمد عبداللہیان، دبیر همایش بانوان قرآن پژوه، انجام شده تا به سؤالاتی در مورد دستاوردهای همایش پاسخ دهد. مشروح این گفت‌وگو در ادامه آمده است.

از فرمایشات معظم له بهره مند شدند.

● یکی از همراهان همیشگی این همایش مرحوم حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمدی بود. دوره پانزدهم اولین دوره ای خواهد بود که این همایش بدون حضور ایشان برگزار می شود. در مورد نقش آن مرحوم در روند برگزاری همایش و اثرگذاری های ایشان در این زمینه بگوئید.

فقدان ایشان را به همه پژوهشگران به ویژه تمامی بانوان قرآن پژوه تسلیت می گویم. مرحوم دکتر احمدی از نخستین دوره تا زمانی که در قید حیات بودند، نقش اساسی داشتند. در طول این ۱۴ سال با حوصله فراوان هیچ وقت قصوری در زمینه اجرایی از خود نشان ندادند. معمولاً مسائلی هست که ممکن است در برخی از سال ها حاشیه هایی را ایجاد کند یا برخی از جریانات محدودیت ایجاد کنند، اما در تمامی این سال ها مرحوم احمدی با شرح صدری که داشتند، تمام بر گزار کنندگان را تشویق می کردند و همه افراد به واسطه حضور ایشان دلگرم بودند و فعالیت ها را به بهترین نحو انجام می دادند. ایشان از همان ابتدا تا آخرین لحظات تأکید داشتند که همایش فرآنجانی باشد و لذا در دعوت از بانوان و قرآن پژوهان و حتی میهمانان و مدعوین فرآنجانی عمل می کردند. همه این هادر پرتو شرح صدر و ذهن باز و اخلاصی بود که وی در این ۱۴ سال از خود نشان داد.

● خلاً ایشان در همایش احساس خواهد شد. برای اینکه این خلا به همایش آسیبی نرساند چه تصمیماتی اتخاذ شده است؟ قطعاً غیبت ایشان خلأ برزگی خواهد بود با وجود این از امام زمان (عج) یاری و مدد طلبیده ایم تا با دعای خودشان خلاً ایشان را جبران کنند و ان شاء الله همایش به خوبی برگزار خواهد شد.

● در پایان اگر صحبت خاصی باقی مانده است، بگوئید.

در مورد مرحوم احمدی باید بگویم که با اخلاص شان ثمرات بسیار زیادی برای همایش داشتند. برخی مواقع می فرمودند تا زمانی که توان داشته باشم، پشتیبان همایش هستم. ایشان به خوبی و با تمام وجود در راه اعتلای همایش تلاش و به عهد خود وفا کردند. امیدوارم این همایش و برگزاری آن نور و معنویتی برای روح بزرگ ایشان باشد.

خواهند شد و این تهمت های ناروا خنثی می شود. این همایش دستاوردهای بسیار زیاد دیگری دارد که فقط در این بخش به کلیاتی اشاره شد.

● در زمینه توسعه فرهنگ اسلامی و قرآنی در کشور و دنیای اسلامی بانوان چه نقشی در این زمینه دارند و چه میزان می توانند، موثر باشند؟

برخی مشاغل یا فعالیت های سخت و مشقت بار هست که به لحاظ جسمی و روحی تناسب چندانی با بانوان ندارد، اما تناسب خاصی بین بانوان و معارف قرآن کریم وجود دارد، زیرا معارف اسلامی با دل و جان سروکار دارد. لذا تناسب ذاتی بین بانوانی که از لطافت روحی، احساسات بالا و عاطفه بسیار زیاد و معارف قرآنی برخوردار هستند وجود دارد.

ویژگی بعدی که در مورد بانوان وجود دارد، این است که معارف قرآن زمانی به دل می نشیند که با زبان محبت و عاطفه و مهربانی بیان شود و بین زبان گفتاری بانوان و آقایان بسیار تفاوت است. این ها می تواند حقایق دین را به قلب انسان ها به بهترین وجه منتقل کند.

ویژگی دیگر بانوان قرآنی این است که فرصت کار بیشتری از آقایان دارند. آقایان به خاطر مشغله های زندگی و مسائل دیگر، فرصت کافی برای کار بر روی معارف قرآن کریم را ندارند، اما بانوان فرصت بسیار خوبی برای تبلیغ معارف اسلامی دارند.

یک بانوی قرآنی در یک خانواده می تواند، افراد بسیاری از جمله فرزندان و همسر و ... را جذب کند. بنابراین بانوان در انتقال معارف قرآن کریم به دیگران تأثیر بی بدیلی دارند.

● تاکنون چهارده دوره را برگزار کرده اید و در حال برپایی پانزدهمین دوره هستیم. طی این ادوار کدام دوره را متفاوت تر و بهتر از بقیه می دانید؟

تمام ادوار برگزار شده در سطح مطلوبی بوده است. بهترین، خاص ترین و متفاوت ترین دوره ای که تاکنون تجربه کرده ام دوره هفتم این همایش است که بانوان حاضر در همایش با مقام معظم رهبری دیدار کردند. بیانات مقام معظم رهبری در آن دیدار و فرمایشاتی که ایراد فرمودند راه های زیادی را فراروی همایش قرار داد و انگیزه بسیار زیادی به برگزار کنندگان برای ادامه مسیر داد. در آن دوره بیش از چهار هزار بانوی قرآن پژوه حضور داشتند و

سال ۶۶ بانویی از اولین پایان نامه قرآنی دفاع کرد و این از ثمرات انقلاب است که توانست این بستر را فراهم کند تا بانوان به این سطح از رشد برسند. بالفعل نتیجه پایان نامه ها این است که با توجه به پژوهش های قرآنی، از بسیاری از موازی کاری ها و تکرار پژوهش ها جلوگیری می شود. وقتی یک پایان نامه نوشته می شود، پژوهشگر نگاه می کند که سابقه دارد یا خیر و اگر سابقه داشت، موضوع دیگری را انتخاب می کند. این پایان نامه ها که به برکت همایش گردآوری شده است باعث تولید علم و جلوگیری از تکرار پژوهش هاست و کار کم ارزشی نیست. دستاورد دیگر این همایش درباره هنرمندان است. هنرهای بانوان نادیده گرفته می شود و نادیده گرفتن این هنرها زیان بسیار زیادی را سبب می شود. در خارج از کشور دشمنان ایران و اسلام بانوی ایرانی را کم سواد و ناتوان از فعالیت در مشاغل مختلف که فاقد بینش و دانش است، معرفی کرده اند. زمانی که هنر منتشر شود نشان خواهد داد که فکر هنر در بین بانوان در سطح بالایی است. حدود سه هزار تصویر از آثار هنری بانوان گردآوری شده و کتابی در همین زمینه تهیه شده است که نشان دهنده سطح هنر در بین بانوان ایرانی است. از دیگر دستاوردهای این همایش فعالیت در موضوع سوره مبارک یاسین است. خانواده بزرگ یاسین را تشکیل داده ایم و اکنون بیش از ۱۰ هزار نفر از طریق پایگاه اینترنتی ثبت نام کرده اند و هر روز صبح این سوره مبارک را تلاوت و به حضرت زهرا (س) و ائمه اطهار (ع) تقدیم می کنند تا هر روز این دو نقل گران بها گرامی داشته شود.

● این همایش مختص داخل کشور نیست و بخشی از فعالیت های آن به بحث بین الملل و فعالان قرآنی در عرصه بین الملل نیز اختصاص داشته است. در این زمینه چه دستاوردهایی داشتید؟

آثار بخش بین الملل این بوده که بانوان شرکت کننده از کشورهای دیگر در این همایش پیام های خوبی برای فعالیت های قرآنی ایران داشته اند. این افراد به خوبی واقعیت های موجود در ایران اسلامی و اهتمامی را که به قرآن در بین بانوان وجود دارد به اطرافیان خود انتقال داده اند.

برخی به ناروا تهمت هایی به شیعیان وارد می کنند که اهتمام چندانی به قرآن و فعالیت های قرآنی ندارند. زمانی که بانوان قرآنی از کشورهای دیگر در این همایش حضور می یابند، متوجه واقعیت فعالیت ها

۶۶

عبداللهیهان:

بهترین،

خاص ترین و

متفاوت ترین

دوره ای که

تاکنون تجربه

کرده ام دوره

هفتم این

همایش است

که بانوان حاضر

در همایش با

مقام معظم

رهبری دیدار

کردند. بیانات

مقام معظم

رهبری در

آن دیدار و

فرمایشاتی که

ایراد فرمودند

راه های زیادی

را فراروی

همایش

قرار داد

ابراهیمی ترکمان همایش بانوان قرآن پژوه را چنین تعریف کرد

مصداق بارز امر به معروف

شنیدن اینکه چنین همایشی در ایران اسلامی برگزار می شود، تأثیر خوبی در بین بانوان خارجی بر جای گذاشته و زمینه روی آوری آنان را به خلق آثار قرآنی فراهم کرده است و این همایش از نظر اینجانب مصداق بارز امر به خیر و معروف است. این جملات رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی است که از بدو راه اندازی این همایش همسو با مرکز بانوان قرآن پژوه عمل کرده است. در ادامه گفت و گوی کوتاهی با ابوذر ابراهیمی ترکمان خواهیم داشت که از نظر می گذرد.

● پانزده دوره است که شاهد برگزاری همایشی ویژه بانوان در ایران اسلامی هستیم که در نوع خود کم نظیر است. با توجه به محدودیت های مالی که این همایش طی این سال ها با آن درگیر بوده است، دستاوردهای این همایش را بیان کنید.

در پاسخ به سؤال شما باید عرض کنم که پیش از انقلاب اسلامی، موضوع تحقیقات قرآنی در جمع علما و مفسران به خوبی جریان داشت، اما این تحقیقات در بین مردم و جامعه کمتر مورد توجه بود. پس از انقلاب، خوشبختانه اتفاقات

خوبی درباره فعالیت های قرآنی و تحقیقات مربوط به قرآن رخ داد و جریان فراگیری پدید آمد. یکی از بخش هایی که پیش از انقلاب فعالیت در آن بسیار اندک بود و پس از انقلاب بسیار مورد توجه قرار گرفت، فعالیت قرآنی بانوان است. بانوان با تمرکز بر قرآن آثار بسیار خوبی را خلق کردند. همایش بانوان قرآن پژوه که به همت حجت الاسلام والمسلمین عبداللهیان پایه گذاری شد و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نهادهای دیگر نیز همکاری کردند، سبب شد تا فرصت تمرکز و هدایت گری پدید آید و بانوان بتوانند استعداد های خود را

در این زمینه شکوفا کنند. اکنون شاهدیم که قریب به ۲۰ هزار پایان نامه قرآنی را بانوان تدوین کرده اند و این اقدام بسیار مبارکی است. عمده دستاورد این همایش توجه ویژه به فعالیت های قرآنی بانوان است که آثار بسیار خوبی را در پی داشته است. کتاب ها، پایان نامه ها و مقالات فراوانی که نوشته شده بیانگر آن است که بانوان با علاقه به این سمت روی آورده اند. همچنین، خلق آثار هنری با موضوع قرآنی از سوی بانوان از دستاوردهای دیگری است که می توان نمونه های آن را در کتاب هایی که ستاد همایش منتشر کرده مشاهده کرد.

● مشارکت دستگاه تحت نظر شما در این رویداد قرآنی چگونه است؟

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی چند سالی است که در امر مشارکت بانوان کشورهای دیگر در این همایش با دبیرخانه همایش همکاری می کند. اگر چه همکاری سازمان در حد بضاعت بوده است، اما تأثیرات بسیار خوبی در بین بانوان خارجی بر جای گذاشته و زمینه روی آوری آنان را به خلق آثار قرآنی فراهم آورده است.

هر زمان که موضوع قرآن در سازمان مطرح بوده است، همکاران من با انگیزه مضاعفی این امر را دنبال کرده و تلاش کرده اند، حداکثر کاری را که می توانند، انجام دهند. برای همایش امسال نیز چند بانوی قرآن پژوه دعوت خواهند شد و اثر حضور آنان در این همایش پس از بازگشت به کشور هایشان قابل مشاهده خواهد بود که این امر آنان را در تداوم این مسیر مصمم تر می کند.

اگر چه همکاری

سازمان در

حد بضاعت

بوده است،

اما تأثیرات

بسیار خوبی

در بین بانوان

خارجی بر جای

گذاشته و زمینه

روی آوری آنان

را به خلق آثار

قرآنی فراهم

آورده است

● به عنوان رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی قطعاً بیشتر از دیگران از فعالیت بانوان مسلمان اطلاع دارید؛ نقش بانوان را در توسعه فرهنگ اسلامی چه در ایران و چه در جهان اسلام بیان کنید.

امروزه دیگر درباره نقش زنان در توسعه فرهنگ اسلامی احدى تردید ندارد. در تمامی رخدادهای بزرگ تاریخ معاصر در ایران و جهان اسلام، زنان نقش اساسی را ایفا کرده اند. جالب اینکه در ماندگاری و پایداری هر رخدادی نقش زنان پررنگ تر شده است. اکنون در راهپیمایی

روایت

امامت در کودکی

واقفیه در توجیه عقاید خود درباره امامت تا زمانی در دوره امام رضا(ع) موضوع نداشتن فرزند آن حضرت را مستمسک خود قرار می دادند و شبهات آن ها در عده ای از شیعیان و پیروان امام هم اثر کرده بود و امام به آن ها می فرمودند که خداوند به او فرزندی عطا خواهد کرد و آن فرزند جانشین او خواهد بود. اما وقتی پیش بینی امام رضا(ع) تحقق یافت و در زمان کودکی و نوجوانی او امام رضا(ع) از دنیا رفت، عده ای موضوع سن کم او را مورد شبهاتی قرار دادند و بعضی در مقام امتحان امام جواد(ع) و موقعیت علمی در امر امامت آن بزرگوار با خود آن حضرت به بحث پرداختند و امام نهم در مقام جواب به شبهات به آیاتی از قرآن استناد کردند.

علی بن اسباط گفته است: امام نهم(ع) را دیدم که به طرف من می آمد و با دقت او را تحت نظر گرفتم و دادم به سر و پاهای او نگاه می کردم تا قامت او را برای اصحاب خودمان در مصر نقل کنم. در آن میان که من او را تحت نظر گرفته بودم، او نشست و بعد به من فرمود: ای علی خداوند در امر امامت حجت آورده به مثل آنچه در امر نبوت احتجاج کرده است.

پس آیاتی را تلاوت کردند: «وَ آتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا»؛ «وَ لَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ» و «وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً» پس همانا جایز است به شخصی در کودکی حکمت داده شود و جایز است که در چهل سالگی به انسان حکمت عطا شود.

● این دوره با محوریت امام جواد(ع) برگزار می شود؛ از این امام همام در حدیثی که در کتاب اصول کافی آمده است، می فرمایند: «نمونه های کنار نهادن قرآن آن است که حروف آن را به هنگام خواندن درست ادا کنند و حدود آن را تغییر دهند...» آیا نمونه این حدیث در جهان اسلام قابل مشاهده است؟

امام جواد(ع) به جهت آنکه جوان ترین امام محسوب می شوند، محور بسیار خوبی برای موضوعی با مشارکت بانوان غالباً جوان است. ایشان به جهت وقایع دوران امامت خویش، نماد و الگوی تکیه بر علوم قرآنی و توجه به این کتاب عزیز هستند. بنابر این می توانند الگوی بسیار شایسته ای برای بانوان قرآن پژوه باشند و بنده برای این انتخاب به دست اندرکاران همایش تبریک می گویم.

این حدیث شریف نیز یکی از مصادیق جمله مشهور «کلامکم نور» در زیارت شریفه است. واقعاً در دنیای امروز چقدر مصادیق این حدیث شریف به صورت واضح و روشن قابل مشاهده است. تمام مشکلات بشر امروز از نگاه همه دلسوزان، عمل نکردن به وحی و آیات شریف قرآن کریم است. امروز بیش از هر زمان دیگری ابتدا به دانش قرآنی و بلافاصله به عمل به این دانش نیازمندیم. پیشرفت تکنولوژی نتوانسته است، بشر را به آرامش برساند و حیرت و سرگشتگی، ویژگی انسان های امروز است. بشر امروز بیش از همیشه تاریخ، به معرفت دینی و قرآنی محتاج است و ماباید الگوهای شایسته ای از علم و عمل به معارف دینی به جهان ارائه کنیم. به ویژه آنکه پس از جنایت های گروه های تکفیری، تصویر اسلام و معارف دینی در جهان به شدت مخدوش شده است.

من برای شما در این مسیر مبارک از درگاه خداوند متعال آرزوی موفقیت دارم.

بزرگ اربعین زنان مسلمان دوشادوش مردان حضور دارند و در تصاویر رسانه ای از این رویداد عظیم کاملاً نقش برجسته و اثرگذار آنان قابل مشاهده است. مهم تر از همه، ایفای نقش زنان در تربیت نسلی است که در آینده جوامع اسلامی عهده دار مسئولیت خواهند شد. این نقش به نظر بنده از همه نقش ها اساسی تر و حساس تر است.

بانوان در همه بخش ها کم و بیش حضوری فعال داشته و ایفای نقش کرده اند، اما در تحصیلات تکمیلی دانشگاهی و محافل علمی این حضور پررنگ تر است. همان طور که می دانید اکنون درصد دانشجویان زن بیش از مردان است و این موضوع در ملاقات های ما با طرف های خارجی همیشه مطرح می شود و آن ها از این موضوع تعجب می کنند. چون تبلیغات رسانه های خارجی معاند خلاف این موضوع را القا می کنند. در علوم قرآنی نیز بانوان اکنون مشارکت فعالی دارند و حافظان برجسته ای از بانوان داریم. بانوان در سازمان های مردم نهاد نیز فعال هستند و اخیراً واحدهای تولیدی کارآفرین با مدیریت بانوان در کشور هم برجسته شده اند.

● چه میزان برگزاری این همایش بین المللی که پانزده دوره از برگزاری آن می گذرد، در تشویق بانوان برای ادامه فعالیت قرآنی مؤثر است؟

هر قدر بر فراگیر شدن موضوعی تأکید داریم، باید بتوانیم برای آن نمادسازی کنیم. این نمادسازی می تواند مشوقی برای فراگیر شدن و عمومیت یافتن یک رویکرد فرهنگی شود. برگزاری همایش بانوان قرآن پژوه می تواند بانوان فعال در این عرصه را ترغیب کند و به ویژه با بانوانی از کشورهای دیگر آشنا کند. این همایش از نظر اینجانب مصادق بارز امر به خیر و معروف است.

مهم تر از همه،
ایفای نقش
زنان در تربیت
نسلی است
که در آینده
جوامع اسلامی
عهده دار
مسئولیت
خواهند شد.
این نقش به
نظر بنده از
همه نقش ها
اساسی تر و
حساس تر
است

● مشارکت جهاد دانشگاهی از بدو راه اندازی همایش تا پانزدهمین دوره آن چگونه و به چه شکل بوده است؟

همایش بانوان قرآن پژوه از چند منظر حائز اهمیت است. اول اینکه این همایش به همت مؤسسه ای که هیچ گونه وابستگی به دولت ندارد، برگزار می شود، یعنی در عین اینکه همایش قرآنی است و به پژوهش نیز اهمیت می دهد، ارتباط سازمانی با هیچ نهاد قرآنی کشور مانند جهاد دانشگاهی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ... ندارد که این امر از نکات مثبت همایش بانوان قرآن پژوه است.

دوم اینکه این همایش مربوط به حوزه بانوان می شود، یعنی یک حوزه تخصصی است و توانسته مخاطب خود را به خوبی شناسایی کند و در این سال ها مخاطبان توانسته اند با این همایش قرآنی به خوبی ارتباط برقرار کنند.

نکته سوم تداوم برگزاری همایش است. شاید اگر به نهادهای دولتی متصل بود، با تغییراتی که در مدیریت این نهادها رخ می داد، این تداوم را نداشت. همچنین، این همایش هر دوره به موضوعات مختلفی مانند هنر و یا سوره هایی از قرآن کریم پرداخته است که تمامی این امور از نکات مثبت برگزاری همایش بانوان قرآن پژوه است. نکته آخر اینکه عمده دست اندر کاران و متولیان برگزاری همایش از بانوان هستند.

جهاد دانشگاهی نیز با توجه به ابزار و رسانه ای که در اختیار دارد در سال هایی که به برگزاری همایش کمک کرده، عمده این امر در بعد اطلاع رسانی بوده است که شاید بتوان گفت جریان سازی بدون حضور رسانه ها انجام نمی شد. برای مثال جهاد دانشگاهی در ابعاد مختلفی مانند مستندسازی برخی از آثار مربوط به همایش، حضور در شورای سیاست گذاری همایش و ایده آفرینی در اجرای آن نقش هایی را ایفا کرده است که البته هیچ کدام از این امور در اجرا و یا عدم اجرای همایش تأثیری نداشته است، یعنی این همایش بدون کمک های جهاد دانشگاهی همچنان برگزار می شد، ولی با توجه به درکی که از اهمیت و مفید بودن آن وجود داشت، در حد توانی که داشتیم به برپایی همایش کمک کردیم، گرچه مؤسسه امام رضا (ع) که متولی اصلی این برنامه است، فقط به بانوان قرآن پژوه نمی پردازد و برنامه های شاخص قرآنی دیگری را نیز در طول سال انجام می دهد.

معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی پیشنهاد داد

آماده پذیرش بخش دانشجویی همایش

جهاد دانشگاهی می تواند حلقه واسطه بین دانشگاه و مرکز بانوان قرآن پژوه باشد، یعنی با توجه به فعالیت سازمان قرآنی دانشگاهیان کشور، اساتید و دانشجویان را به این رویداد وصل کند و در ادامه نیز می توانیم در شورای سیاست گذاری این همایش پیشنهاد دهیم که بخش دانشجویی به این سازمان قرآنی واگذار شود. این جمادات عبسی عزیزاده، معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی است که خود زمانی دبیر بخش هنری این همایش بوده است؛ در ادامه متن این گفت و گورامی خوانیم.

قرآنی و میان رشته‌ای اهمیت می‌دهند، تقویت بخش هنری در رشته‌های مختلف مانند هنرهای تجسمی، ادبیات، داستان‌نویسی و ... نیز می‌تواند جذابیت همایش را دوچندان کند و محصولات مطلوب‌تری را برای عموم فراهم آورد. اگر بخواهیم قرآن را فراگیر کنیم، باید از ابزار فراگیری نیز استفاده کنیم که یکی از این ابزار هنر است.

● برگزاری این گونه همایش‌ها چه تأثیری در نهادینه کردن فرهنگ قرآنی در جامعه دارد؟

اینکه انتظار داشته باشیم تا همایشی مانند همایش بانوان قرآن پژوه بار قرآنی کل کشور را به دوش بکشد، انتظار زیاد و ناپیایی است. البته اینکه بگوییم این همایش تأثیری هم ندارد، این طور نیست و قطعاً تأثیر گذار خواهد بود. تأثیر مطلوب برگزاری این گونه همایش‌ها زمانی اتفاق می‌افتد که برنامه‌های مکمل دیگری در کنار آن‌ها در نظر گرفته شود. مثلاً برای بانوانی که در این همایش شرکت می‌کنند در طول سال برنامه‌های متعددی در نظر گرفته شود و از دستاوردهای پژوهشی ایشان در شهرها، حوزه‌ها و نقاط مختلف کشور استفاده شود. حتی شاید نیاز باشد تا برای کیفیت هرچه بهتر این برنامه در طول سال آموزش‌هایی برای بانوانی که در نظر دارند تا در این همایش شرکت کنند و در حوزه پژوهش فعال باشند اعم از برگزاری کارگاه‌های آموزشی و مهارتی در نظر گرفته شود. هدف این برنامه، قطعاً برگزاری یک همایش چندساعته نیست. اگر بُعد فرهنگ‌سازی آن که شامل بحث آموزشی نیز می‌شود، مورد توجه قرار گیرد، تأثیر بسیار بیشتری در سطح جامعه خواهد داشت.

● این دوره با محوریت امام جواد (ع) برگزار می‌شود. لطفاً نظر خود را در این باره بیان کنید

اگر بخواهیم برای قرآن مفسرانی را در نظر بگیریم، به گفته بزرگان دین، ائمه اطهار (ع) بهترین مفسران قرآن هستند. در کنار تمام اتفاقات خوبی که در این همایش رخ می‌دهد، معرفی شخصیت امام جواد (ع) می‌تواند از نگاه کسانی که خود مخاطب واقعی هستند و به نوعی خود این بانوان، قرآن ناطقی هستند و ارتباطاتی دارند که باعث می‌شود، قرآن را بهتر بفهمند، کمک بیشتری کند.

خواهند داشت.

نکته بعدی در این باره نیز جریان‌سازی است. یعنی اینکه متولیان برگزاری همایش بانوان قرآن پژوه بتوانند در کنار شناسایی این افراد جریان پژوهش قرآنی را سمت و سو دهند. از این رو اعتقاد دارم، امروز کماکان با وجود تمام ظرفیت‌هایی که در کشور وجود دارد و نیز تمام پژوهشگاه‌ها و پژوهشکده‌های مختلف موجود، هنوز نتوانسته‌ایم از ظرفیت پژوهش برای کاربردی کردن قرآن استفاده کنیم که این امر نیاز دارد تا فرهنگ‌سازی و جریان‌سازی ویژه‌ای در این زمینه انجام شود.

● آیا جهاد دانشگاهی و سازمان قرآنی دانشگاهیان کشور وابسته به این نهاد انقلابی، قصد دارند تا در جایگاه اولین پیشنهاددهنده این موضوع اقدامی کنند؟

جهاد دانشگاهی می‌تواند حلقه واسطه بین دانشگاه و این مجموعه قرآنی باشد، یعنی با توجه به فعالیت سازمان قرآنی دانشگاهیان، اساتید و دانشجویان را به مرکز بانوان قرآن پژوه وصل کند و در ادامه نیز می‌توانیم در شورای سیاست‌گذاری پیشنهاد دهیم که بخش دانشجویی به سازمان قرآنی دانشگاهیان کشور واگذار شود.

در حوزه رسانه که بسیار نیز مهم است، خبرگزاری ایکن و در کنار آن نیز خبرگزاری ایسن که دو رسانه مهم جهاد دانشگاهی هستند و به نوعی جریان‌سازی فرهنگی، اجتماعی و دینی کشور را بر عهده دارند تا به حال در زمینه اطلاع‌رسانی این همایش قرآنی کمک کرده‌اند. در آینده نیز این دو خبرگزاری هر کمکی را برای اطلاع‌رسانی بهتر و کیفی‌تر از همایش بانوان قرآن پژوه انجام خواهند داد.

● آیا در کنار بُعد پژوهشی همایش، می‌توان به ابعاد دیگری در این باره پرداخت؟

بنده در یک دوره از همایش افتخار دبیری بخش هنری آن را داشتم و از نزدیک با فعالیت‌های قرآنی بانوان در زمینه آثار هنری آشنایی دارم؛ به نظرم به دلیل اینکه صرفاً بانوان به پژوهش‌های قرآنی نمی‌پردازند و بسیاری از بانوان در جامعه به ابعاد هنری قرآن کریم مانند خطاطی، تابلو‌سازی، خوشنویسی و ... نیز توجه دارند، نکته بسیار مثبتی است که باید تقویت شود. یعنی در کنار اینکه متولیان برگزاری همایش به پژوهش‌های

● پانزده دوره است که شاهد برگزاری همایشی ویژه بانوان در ایران اسلامی هستیم که در نوع خود کم‌نظیر است. این همایش در برخی از سال‌ها با وجود دغدغه مالی باز هم اجرا شده است با توجه به این محدودیت‌ها دستاوردهای این همایش را بیان کنید.

معتقدم تداوم همایش بانوان قرآن پژوه به شخص حجت‌الاسلام والمسلمین عبداللہیان بازمی‌گردد که ایشان به همراه خانواده، اهتمام ویژه‌ای به برگزاری همایش دارند. گرچه شاید از نظر سازمانی و سیستمی وظیفه برخی نهادها حمایت از این همایش قرآنی و حتی پرداختن و مشارکت در اجرای هر چه بهتر آن است، ولی متولی برگزاری همایش که آقای عبداللہیان است به همراه دبیرخانه مربوطه و تیم اجرایی همایش آنچنان دغدغه‌مند پرداخته‌اند که بخش‌های دیگر احساس کرده‌اند که اصلاً خلایی در این باره وجود ندارد که ورود پیدا کنند.

در مورد برخی برنامه‌ها چند نمونه مشابه داریم، ولی درباره فعالیت‌های مرکز فرهنگی بانوان قرآن پژوه چه حضوری که در نمایشگاه بین‌المللی قرآن دارند و هم درباره همایشی که برگزار می‌کنند، طوری عمل کرده‌اند که نهاد و یا سازمان دیگری به عنوان یک مجموعه جایگزین به انجام کار موازی در این زمینه نپرداخته است که تمامی این نکات از نقاط قوت این مرکز است. البته برنامه و همایشی که به این نقطه مطلوب رسیده است، قطعاً سختی‌های فراوانی را طی کرده است تا توانسته جایگاه خود را پیدا کند.

● به اعتقاد شما دیگر دستاوردهای این همایش قرآنی چیست؟

شناسایی بانوان قرآن پژوه در کنار فرهنگ‌سازی که پژوهش‌های قرآنی دارد، بسیار مهم و تأثیر گذار است. یعنی در عین اینکه این برنامه می‌تواند، زمینه انجام پژوهش‌های قرآنی را به کوشش بانوان که قشر بسیار مؤثری در جامعه هستند، ایجاد کند، چنانچه در این باره نگاه فرهنگی نیز داشته باشیم، می‌توان گفت که اگر بانوان جامعه ایرانی، قرآنی شوند، با توجه به نقش‌های متفاوت و مهمی که در سطوح مختلف همچون همسری و مادری ایفا می‌کنند، تأثیر بسزایی در سطح فرهنگی جامعه اسلامی و ایجاد سبک زندگی قرآنی در خانواده‌ها

اینکه انتظار داشته باشیم تا همایشی مانند همایش بانوان قرآن پژوه بار قرآنی کل کشور را به دوش بکشد، انتظار زیاد و ناپیایی است

سرپرست مرکز امور بانوان و خانواده آستان قدس رضوی بیان کرد

ارائه الگو به نسل سوم و چهارم

برپایی همایش‌هایی برای معرفی بانوانی که در کنار نقش مادری و همسری شان در عرصه‌های علمی، سیاسی، اجتماعی و پژوهشی نقش آفرینی کرده‌اند و محور زندگی شان قرآن کریم و معارف اهل بیت بوده است، می‌تواند به نسل سوم و چهارم الگوارانه کند. قطعاً باید اینجا شأنیت زن برای ورود به عرصه‌های اجتماعی حفظ شود تا نقش زن در خانواده دچار خدشه نشود. این‌ها جملات فاطمه دژبرد، سرپرست مرکز امور بانوان و خانواده آستان قدس رضوی، است. در ادامه مشروح این گفت‌وگورا می‌خوانیم.

● در ابتدا درباره مشارکت این مرکز با همایش بانوان قرآن پژوه بگویید.

با توجه به اینکه پانزدهمین همایش بانوان قرآن پژوه با محوریت قرآن و امام جواد(ع) برگزار می‌شود، طی تصمیمی که اخذ شد، بنا شد این دوره از همایش در مشهد و به میزبانی آستان قدس رضوی برپا شود. کارهای اجرایی این همایش با این مرکز است که شامل اقداماتی نظیر دعوت از بخشی از میهمانان و مخاطبان مشهد مقدس، هماهنگی‌های برگزاری همایش در حرم مطهر رضوی، دعوت از تولیت آستان قدس رضوی و بخشی از پوشش رسانه‌ای و همچنین مشارکت در تأمین جوایز برگزیدگان و تهیه هدایای فرهنگی برای مخاطبان می‌شود.

● برپایی همایش‌های تجلیل از بانوان قرآنی چه میزان می‌تواند در گسترش فرهنگ متعالی قرآن در جامعه اثر گذر باشد؟

قطعاً مؤثر است. هنگامی که بانوی متعهد، محجبه و تحصیل کرده را طی این همایش‌ها معرفی می‌کنیم که به صورت تخصصی در بحث‌هایی چون پژوهش‌ها و هنرهای قرآنی فعالیت کرده است، می‌تواند به عنوان الگو معرفی شود، چون هم شئون خانوادگی را رعایت کرده است و هم از لحاظ فردی مهارت‌هایی را کسب کرده و ارتقا و اعتلای را برای شخصیت خود به وجود آورده است و در تبیین و ترویج مکتب قرآن و اهل بیت(ع) توانسته به جامعه و دستگاه‌های دیگر خدمت کند. این بخشی از قضیه است که قطعاً معرفی این بانوان و شناساندن آنان در میان انبوه جامعه بانوان

بر اساس معیارهای لازم می‌تواند به نسل‌های بعدی الگوارانه کند و از سوی دیگر نیز به تبیین، ترویج و اشاعه فرهنگ قرآن و اهل بیت(ع) کمک می‌کند. آن هم با ظرفیت‌هایی که آموخته‌اند و در عرصه هنر و پژوهش‌های قرآنی و... فعالیت کرده‌اند.

● چه میزان مصمم بودید که بخش‌های تحت نظارت بانوان و خانواده آستان قدس رضوی، نگاهی ویژه به این همایش کنند؟

چون تولیت آستان تأکید بر برپایی این همایش در مشهد مقدس داشتند و معتقد به اثرگذاری این همایش نه تنها در ایران، بلکه در جهان اسلام بوده‌اند، لذا تمام سازمان فرهنگی آستان و مؤسسات تابعه آن برای برپایی هر چه بهتر و باکیفیت‌تر این همایش تلاش کردند و مجموعه معاونت تبلیغ و معاونت رسانه آستان و معاونت اماکن متبرکه آستان قدس نیز کمک کردند تا این دوره به بهترین نحو و اثرگذارتر از دوره قبل برگزار شود.

● با گذشت چهار دهه از انقلاب اسلامی، در چه بخش‌هایی شاهد حضور جدی بانوان بوده‌ایم؟

همان طور که مقام معظم رهبری نیز فرمودند، بانوان باید در سه بعد، فردی، اجتماعی و خانواده نقش آفرینی کنند. در بُعد فردی بحث تهذیب نفس، بصیرت و چگونگی شخصیت فرد و ارتقای معارف الهی مدنظر است.

در بُعد اجتماعی اثرگذاری که می‌توانند داشته باشند، کما اینکه مصادیق آن را در بحبوحه سال‌های انقلاب اسلامی و پس از آن داشته‌ایم. و یا رهبر معظم انقلاب در جای دیگری فرمودند، بانوان باید در سطح خانواده، جنگ و دفاع را به عنوان ارزش معرفی کنند و مشخص کرده‌اند که بانوان حتی در معرفی این فروع دین و پذیرفتن آن در خانواده نیز ایفای نقش می‌کنند. این نشان‌دهنده این است که نقش بانوان در اجتماع با بُعد شخصیتی‌شان منافاتی ندارد.

اینکه نتوانستیم مدل‌ها و الگوهای بانوان موفق در عرصه اجتماعی را به نسل سوم و چهارم به خوبی منتقل کنیم، موجب شد که درباره اثرگذاری اجتماعی بانوان غفلت و الگوی مطلوب حضور زن مؤمن انقلابی را در جامعه نتوانستیم آن گونه که باید و شاید نشان

اینکه
نتوانستیم
مدل‌ها و
الگوهای بانوان
موفق در عرصه
اجتماعی را
به نسل سوم
و چهارم به
خوبی منتقل
کنیم، موجب
شد که درباره
اثرگذاری
اجتماعی بانوان
غفلت
به وجود آید

روایت

استناد امام جواد (ع) به آیات امامت

امام جواد (ع) در کلام خود به سه مورد از آیات قرآن در موضوع نبوت و تشبیه موضوع امامت اشاره کرده است.

الف: «یا یحیی خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَ آتِنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا؛ ای یحیی کتاب را با قدرت بگیر و او را در کودکی حکم دادیم.» (مریم/۱۲)

ب: «وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ؛ وقتی به نیروی رشد و عقل خود رسید به او حکمی و علمی دادیم و محسنین را این گونه پاداش می دهیم.» (یوسف/۲۲)

ج: «حَتَّى إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً؛ یعنی تا زمانی که به کمال قدرت و رشد برسد و به چهل سالگی بالغ شود. ظاهراً نظر امام جواد (ع) از ذکر آیه سوم روشن کردن زمان رشد کامل عقلی انسان است که در زمان چهل سالگی تحقق می یابد و مراد اصلی او از همان دو آیه اول و دوم حاصل می شود که یکی درباره حضرت یحیی (ع) است که در سن کودکی به او حکم داده شده و دیگری درباره حضرت یوسف (ع) است که وقتی به سن رشد کامل عقلی رسیده حکمی از طرف خداوند به او عطا شده است.

علامه طباطبایی در آیه اول یعنی آیه ۱۲ سوره مریم گفته است: حکم در این آیه به فهم و عقل و حکمت و معرفت و آداب خدمت و به فراست صادقانه و به نبوت تفسیر شده است، لکن از آیه «وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنَّبُوءَةَ» (جاثیه/۱۶) و آیه «وَأُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنَّبُوءَةَ» (انعام/۸۹) و آیات دیگر برمی آید که حکم غیر از نبوت است و تفسیر حکم به نبوت مناسب نیست.

● از نقشی که بانوان می توانند در توسعه فرهنگ اسلامی داشته باشند، بگویید.

قطعاً بانوان به عنوان بخشی از جامعه در توسعه فرهنگ اسلامی دخیل هستند، چون بانوان رسالت انسان سازی دارند و می توانند در ساختن نظام اجتماعی و جامعه دخیل باشند. محوریت زنان در خانواده به عنوان نقش مادر و همسر مؤثر است و سازنده خانواده اسلامی و جامعه ای موفق است.

در جامعه اسلامی نقش زن باید با تأکید بر نقش او در خانواده به عنوان مادر و همسر دیده شود و اثرگذاری آن بر اجتماع نیز سنجیده شود. برپایی چنین همایش هایی برای معرفی زنانی که این رویکرد را داشته اند و در کنار نقش مادری و همسری شان در عرصه های علمی، سیاسی، اجتماعی و پژوهشی نقش آفرینی کرده اند، می تواند به نسل سوم و چهارم مدل و الگو ارائه کند. قطعاً باید شأنت زن برای ورود به عرصه های اجتماعی حفظ شود تا نقش زن در خانواده دچار خدشه نشود.

در پایان این که همه به جامعیت قرآن و معجزه بودن آن اذعان داریم و اینکه از زوایای مختلف به متن قرآن پرداخته شود و از نگاه های مختلف مسائل کاربردی و امروزی جامعه را از دل قرآن بیرون بکشیم، این خود به تبیین هر آنچه در قرآن نهفته است، کمک می کند و قطعاً به فرهنگ سازی در جامعه نیز می انجامد. هنگامی که جوانان و نوجوانان ببینند که بانوی پژوهشگر قرآنی پاسخ به شبهه و سؤال شان را از دل قرآن بیرون کشیده است، حتماً سراغ این کتاب ارزشمند خواهند رفت.

دهیم. با وجود اینکه موارد متعددی داشته ایم اما بخشی از اشکال به افرادی که مدیریت این امر را انجام می دهند، بازمی گردد و بخش دیگر مربوط به افرادی است که هنوز نتوانسته اند، هویت زن انقلابی را پیدا کنند و هنگامی که وارد عرصه جامعه می شوند، با تعارض و اختلافاتی روبرو می شوند که آیا به نقش اجتماعی ام بپردازم و یا به اشتغال توجه کنم. اینجا باید همه کمک کنیم تا الگوها، مدل ها و چارچوب های حضور زن در عرصه اجتماع و خانواده ها با حفظ معیار فردی مشخص شود تا نسل های بعدی چون نسل چهارم هم تکلیف خود را با حضور در عرصه اجتماع بارویکرد خانواده محوری بدانند.

● چه نهادها یا ارگان هایی در ارائه الگوی مطلوب حضور زن مؤمن انقلابی کوتاهی کرده اند؟

بخشی از آن به مدیران و مسئولان بخش های مختلف بازمی گردد و بخشی دیگر به خود ما که برای خودمان الگو از بانوان موفق تعریف نکرده ایم. بانوانی که در عرصه انقلاب و دوران هشت سال دفاع مقدس موفق بوده اند، درباره شیوه حضورشان در عرصه اجتماعی مدل و الگو به نمایش گذاشته اند.

کتاب هایی چون دا، که با این موضوع نگارش می شود، هدفش این است که نشان دهد، تضادی بین نقش من در خانواده و اجتماع نیست. بنابراین نهادها و دستگاه های متولی زمینه را به خوبی فراهم نکرده اند، چه سیستم آموزش و پرورش و چه مراکز آموزش عالی و ... البته بخشی دیگر از آن به تربیت های نامناسب خانواده ها بازمی گردد.

بانوانی که در

عرصه انقلاب

و دوران

هشت سال

دفاع مقدس

موفق بوده اند،

درباره شیوه

حضورشان

در عرصه

اجتماعی مدل

والگو به نمایش

گذاشته اند

ابوالقاسمی فیرداد

رادیو و رسالت معرفی بانوان قرآنی

یکی از رسالت‌های خطیر رادیو قرآن در شرایط فعلی پوشش فعالیت‌های قرآنی و معرفی افراد توانمند در این حوزه است، طی این سال‌ها کمتر به معرفی بانوان فعال در این حیطه به صورت ویژه پرداخته شده است؛ رادیو قرآن بر آن است تا به بهانه برپایی پانزدهمین دوره همایش بین‌المللی بانوان قرآن پژوه در قالب برنامه‌ای به این مهم بپردازد. در ادامه با احمد ابوالقاسمی، مدیر رادیو قرآن که خود از قاریان بین‌المللی کشورمان است، گفت‌وگویی خواهیم داشت.

● قطعاً شما به عنوان یک فعال قرآنی و یکی از مشارکت‌کنندگان با این رخداد بین‌المللی، آشنایی کافی با این همایش را دارید؛ لطفاً دستاوردهای این همایش را بیان کنید.

یقیناً برگزاری چنین همایش‌هایی می‌تواند، موجب اعتلای فعالیت‌های قرآنی به ویژه در میان بانوان شود، چون بخش قابل توجهی از جمعیت کشور بانوان هستند و در سال‌های اخیر آنان در هر فعالیت قرآنی، چه در زمینه حفظ قرآن و چه در زمینه پژوهش، پیش‌تاز بودند و حضور مؤثر خود را به نمایش گذاشته‌اند. همین نمایش موفق، باعث شد که چند سالی است، شاهد برگزاری مسابقات بین‌المللی قرآن

جمهوری اسلامی ایران ویژه بانوان نیز بوده‌ایم. قطعاً این حضور و انگیزه بانوان، بی‌ارتباط با تجلیل‌های چنین همایش قرآنی نیست. همچنین هر سال، تعداد شرکت‌کنندگان و بانوان برگزیده افزایش یافته که این دستاورد بزرگی است.

● مشارکت رادیو قرآن در این رویداد چگونه است؟

یکی از رسالت‌های خطیر رادیو قرآن در شرایط فعلی و عصر ارتباطات گسترده، پوشش فعالیت‌های قرآنی کشور است. در طول این چند روز منتهی به همایش نیز شاهد حضور دست‌اندرکاران و برگزارکنندگان همایش در

رادیو قرآن بودیم که در برنامه‌هایی به معرفی و تبیین اهداف و دستاوردهای آن پرداختند و با پخش برنامه‌های مختلف، عموم رادر جریان کم و کیف برپایی و زمان و مکان همایش قرار دادند. به زودی و پس از برگزاری همایش، به تفصیل به معرفی برگزیدگان در این شبکه رادیویی پرداخته می‌شود.

● طی گذشت چهار دهه از انقلاب اسلامی، فعالیت‌های قرآنی بانوان در چه بخش‌هایی جدی و مؤثر و در چه بخش‌هایی ضعیف بوده است؟

به طور کلی از نظر آماری، بانوان در بخش‌های علمی، حضوری جدی و مؤثری داشته‌اند اما در تصمیم‌گیری‌های کلان سیاسی، فرهنگی و اجتماعی حضورشان بسیار کم‌رنگ بوده است. پس از پیروزی انقلاب، حضور بانوان در تمامی عرصه‌ها همچون مراکز علمی چشمگیر بوده است. حتی طی سال‌هایی تعداد زنان پذیرفته‌شده در دانشگاه بیشتر از مردان بوده است.

در عرصه فعالیت‌های قرآنی نیز بسیاری از شرکت‌کنندگان دوره‌های تربیت معلم قرآن و آزمون‌های حفظ و دریافت مدارک تخصصی، بانوان هستند و بسیاری از این آمارها از سازمان دارالقرآن الکریم قابل احصا است. همچنین در جلسات تفسیر و بخش‌های پژوهشی حضور فراوانی دارند که این موارد پیش از انقلاب سابقه نداشت.

به هر حال بانوان دارای دانش، تخصص و تعهد که با قرآن کریم و احادیث اهل بیت مأنوس باشند، می‌توانند، چرخه حیات علمی، اقتصادی و فرهنگی کشور را بهتر به حرکت دریاورند و عدم استفاده از توانایی‌های آنان خسارتی جبران‌ناپذیر است.

● در اینجا نقش بانوان در توسعه فرهنگ اسلامی در ایران و جهان اسلام را بیان کنید

بدون شک زن در قالب همسر یا مادر در جامعه نقش محوری دارد. او به منظور آرامش و مودت خانواده گام برمی‌دارد و ایثارگرانه در تربیت فرزندان می‌کوشد. زن مسلمان، میراث گرانبهایی یعنی ارزش‌های اسلامی و رسوم

بانوان دارای دانش، تخصص و تعهد که با قرآن کریم و احادیث اهل بیت مأنوس باشند، می‌توانند، چرخه حیات علمی، اقتصادی و فرهنگی کشور را بهتر به حرکت دریاورند و عدم استفاده از توانایی‌های آنان خسارتی جبران‌ناپذیر است

روایت

صبر و بردباری

امام نهم(ع) در مقابل مصائب و گرفتاری های روزگار به شدت شکیبای و بردبار بود. آن حضرت در مقابل حوادث سخت و پیشامدهای ناگوار هیچ گاه برآشفته و مضطرب نمی شد، بلکه با اتکا به خدای متعال به صبر و تحمل روی می آورد. البته این در صورتی بود که به شخص حضرت مشکلات روی می آورد، اما درباره اصول اسلامی و حدود الهی کاملاً در مقام دفاع برآمده و موضع گیری های اساسی و حساب شده داشت. مدارا با همسر ناشایست، بردباری در قبال ستم های حاکمان مستبد و صبر در ناملایمات فراوان زندگی همانند شهادت پدر نمونه هایی از بردباری آن حضرت است. آن بزرگوار صبر بر مصائب را از بهترین صفات نیک مردان قلمداد می کرد و می فرمود: شکیبایی بر ناملایمات و مصائب بر شمت کنندگان مصیبت زده ناگوار است.

مردی از حضرت جواد(ع) تقاضا کرد که او را سفارش کند. امام فرمود: آیا اگر موعظه کنم، آن را پذیرفته و عمل می کنی؟ گفت: بله. امام فرمود: صبر را تکیه گاه و پشتوانه خود قرار داده و در رویارویی با فقر و ناکامی آن را در آغوش بگیر.

حضرت جواد(ع) در نامه ای به یک مرد مصیبت زده چنین نوشت که حادثه ناگوار مرگ فرزندان را یادآور شدی و اضافه کردی که فرزند از دست رفته ات محبوب ترین فرزندت بود. روش خداوند متعال این گونه است که از والدین دوست داشتنی ترین فرزند را می گیرد تا پاداش مصیبت دیده را عالی تر و بهتر عنایت کند. خداوند، پاداش تو را زیاد کند و جزای نیک در عزایت عنایت فرماید.

اگر بانوان قرآنی

این نکته مهم

را در یابند که

کوشش آنان در

عرصه فرهنگ

و فعالیت های

قرآنی نادیده

گرفته نمی شود،

این امر سبب

ایجاد انگیزه

بسیار بالایی

در آنان

خواهد شد تا

فعالیت های شان

را توسعه دهند

این امام همام بهره مند سازد.

درباره این حدیث شریف باید بگویم که متأسفانه این از آفات زندگی امروزی است. به ویژه برخی از جوامع اسلامی که داعیه ارتباط با قرآن دارند و در آن ها به ظاهر به خوبی به قرآن پرداخته می شود، اما در باطن این جوامع از محتوای قرآن تهی هستند که می توانیم این مورد را در عرصه های داخلی و بین المللی بررسی کنیم.

متأسفانه در روش و منش حکومت داری کشورهای که داعیه اسلام را دارند، عین عبارت شریف حضرت را مشاهده می کنیم که شعارهای اسلامی سر می دهند و مسابقات و محافل و جوایز قرآنی برپا می کنند، ولی عملشان که اتفاقاً راسختر از سخنانشان است، خلاف قرآن است و حاصل این نفاقشان جنگ، قتل و خونریزی و ... است. اسلامشان آمریکایی است و قرآنشان منحصر به صوت و لحن شده است. ذهن های بسته شان محدود به احکام طهارت و نجاست شده و دست های شان تا مرفق آلوده به کشتار بی گناهان است. جاهلانشان دلخوش به رعایت مناسک و عالمانشان فریفته استنباط و اجتهادشان از قرآن هستند.

از هر دوی ایشان که کمر اسلام را شکستند به خداوند متعال پناه می بریم.

در عرصه داخلی هم می توان با توجه به آموزه های ناب و غنی قرآن روح آن را در جامعه جاری کرد. امیدواریم با ظهور حضرت حجت(عج) دولت قرآن مستقر شود و جهان از ظلم و جور خالی و پر از عدل و قسط شود.

آمیخته شده با مذهب را به نسل بعدی انتقال می دهد و به دنبال آن است که با استحکام بنیان خانواده و تربیت نسلی سالم، نقش محوری خود را ایفا کند. این نقش در تمامی جهان اسلام می تواند رخ دهد به این شرط که الگوهای برتر در این حوزه را به آنان معرفی کنند. برگزاری همایش هایی نظیر بانوان قرآن پژوه می تواند به حضور پررنگ مادرانی که با قرآن مأنوس اند، کمک کند.

اگر بانوان قرآنی این نکته مهم را دریابند که کوشش آنان در عرصه فرهنگ و فعالیت های قرآنی نادیده گرفته نمی شود، این امر سبب ایجاد انگیزه بسیار بالایی در آنان خواهد شد تا فعالیت های شان را توسعه دهند.

● این دوره از همایش با محوریت امام جواد(ع) برگزار می شود. حدیثی از ایشان در کتاب اصول کافی بیان شده است که می فرمایند: از نمونه های کنار نهادن قرآن آن است که حروف آن را (به هنگام خواندن) درست ادا کنند و حدود آن را تغییر دهند. آیا هم اکنون نمونه این حدیث در جهان اسلام قابل مشاهده است؟

اطلاعات کمی درباره زندگانی پربرت امام جواد(ع) وجود دارد. امیدواریم برگزاری همایش با محوریت امام نهم بیش از پیش ما را از برکات وجود ذی جود

هرچه تمام تر زیبایی های قرآن را از منظرهای مختلف به نمایش گذارد.

اینجا باید از مربیان، اساتید، حافظان و قاریان قرآن کریم نیز یاد کرد که ورود به عرصه پژوهش، ابتدا از تلاش ها و هدایت های آنان آغاز می شود. خوشبختانه جمع کثیری از حافظان قرآن کریم کشورمان را بانوان تشکیل می دهند که همگی آنان این توانایی کشف نکات و آموزه های قرآن را دارند.

در کنار آن نیز هستند تعدادی از بانوانی که از بحث حفظ آیات و پژوهش در موضوعات مختلف، فراتر رفته و به دنبال تفسیر قرآن کریم هستند؛ نمونه آن در دهه های اخیر مرحوم زهرا بیگم روستا، صاحب تفسیر بیانی قرآن بود. در اینجا خوب است بر این نکته تأکید شود که شنیدن نام این بانوان مفسر و گمنام، دستاورد ادوار مختلف همایش بوده است.

یکی از آرزوهای بنده که مسئولیت مرکز فرهنگی بانوان قرآن پژوه را دارم، این است که آغاز یک کار گروهی در میان بانوان برای تفسیر قرآن کریم را شاهد باشم، لذا این مرکز برای حمایت از این ایده، اعلام آمادگی می کند و اینجانب نبود این اهتمام را از موارد مغفول مانده فعالیت های قرآنی بانوان کشورمان می دانم.

عروج باری مخلص

دوره پانزدهم در آخرین ماه فصل برگریزان سال ۹۷ برپا می شود، سالی که در اوایل آن یکی از برترین همراهان بانوان قرآنی حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمد احمدی را از دست دادیم. مرحوم احمدی از همان آغاز کار همایش، تکیه گاه محکمی برای مسئولان

با اعلام آمادگی مرکز بانوان قرآن پژوه

جمع فرهیخته ای آغازکننده تفسیر گروهی قرآن باشند

پرو دگار را شاگرد که فرصتی دوباره حاصل شد تا مجدداً جمعی از بانوان کوشا و فرهیخته در عرصه معارف ناب قرآنی، گردهم جمع شوند و این بار در جوار امام رئوف و مفسر حقیقی قرآن کریم، ضمن عرض ارادت به ساحت آن پیشوا، دستاوردهای این همایش بین المللی که جز با عنایات الهی و اهل بیت (ع) حاصل نمی شد، مجدداً متبلور کنند.

یکی از
آرزوهای بنده
که مسئولیت
مرکز فرهنگی
بانوان
قرآن پژوه را
دارم، این است
که آغاز یک
کار گروهی در
میان بانوان
برای تفسیر
قرآن کریم را
شاهد باشم

زن و مرد نیست؛ لذا برای همه انسان ها اعم از زن و مرد ظرفیت تأثیرپذیری و تأثیرگذاری وجود دارد. چه بسا به لحاظ وجود استعداد های خاص در خلقت زن در برخی حوزه ها قدرت تأثیرگذاری بیشتری دارد. هستند بانوانی که موشکافانه در میان کتب ادوار مختلف به دنبال فهم بهتر و بیشتری از قرآن هستند و نیز هنرمندانی که چشم و دست شان را به دل می سپارند و بر اشیا بی جان با نام های زیبای معصومین، احادیث گوهر بارشان و آیات نورانی قرآن جان می بخشند و آن را به اثری تبدیل می کنند که می تواند با مخاطب خود سخن بگوید. آن صفات جمال و جلال الهی که در وجود زن نهادینه شده است، می تواند به زیبایی

این همایش طی این ادوار، افتخار داشته است که یک دهه معارف بانوان قرآنی ایران و جهان اسلام باشد. حال بسیاری از محققان، معلمان، هنرمندان و... می دانند که در مسیرشان تنها نبوده و هستند کسانی که اهتمام دارند تا فعالیت این عزیزان را ارج بدهند.

افتخار دوره پانزدهم نیز تجلیل از جمعی دیگر از بانوان است، هر چند که به خوبی می دانیم به هیچ وجه نمی توان تلاش های آنان را در مسیر تعلیم و تعلم برترین کتاب عالم، پاس داشت. بانوان، نیمی از پیکره جامعه را تشکیل می دهند. خداوند در وجود آنان استعداد ها و توانمندی های فراوانی را قرار داده است. باید گفت که در سیر تکاملی انسان، هیچ فرقی میان

حاکم بر آن زمان، محدود است، پس این کاملاً امکان پذیر است تا دوره های آشنایی با این احادیث برپا شود و از مقالات ارائه شده در این همایش نیز می توان به خوبی چنین بهره برداری صورت گیرد.

شاید محوریت دوره پانزدهم که قرآن و امام جواد(ع) است، پیش از این در هیچ همایشی تکرار نشده است. قطعاً در جمع بانوان فرهیخته این برای نخستین بار رقم می خورد و می تواند، دستمایه ای برای پژوهش های بیشتر و بهتر باشد و بسیاری از پایان نامه ها در آینده ای نزدیک به این موضوع بپردازند.

مناسب می دانم که پیش از پایان این نوشتار به دو مورد اشاره کنم؛ یکی حضور هرساله این مرکز در نمایشگاه بین المللی قرآن است که ضمن دعوت از تجلیل شدگان ادوار قبل و اجرای زنده و تهیه بسیاری از آثار هنری با حضور بانوان هنرمند در غرفه، فضای مناسبی را برای حضور خانواده ها فراهم می شود. همچنین همایش بانوی فضیلت، حامی رسالت نیز هرساله در همین رویداد نمایشگاه و همزمان با سالروز رحلت حضرت خدیجه(س) برپای می شود.

خانواده یاسین هم مولود مبارکی است که از بطن این همایش شکل گرفت و جمع بسیاری را با این سوره مبارکه آشنا کرد تا هر روز آن را تلاوت کنند و اینگونه جمعی قرآنی شکل گیرد که به درستی نام زیبای خانواده بر آن قرار گرفته است. امید است که با برپایی پانزدهمین همایش، گامی در راه نشر معارف قرآن و اهل بیت برداریم تا بتوانیم استعداد های نهفته را آشکار کنیم.

«الْيَقِظُ بِاللَّهِ تَعَالَى ثَمَّنْ لِكُلِّ غَالٍ، وَسَلِّمْ إِلَى كُلِّ عَالٍ؛ هر کس بیشتر به خداوند مطمئن بوده و اعتماد داشته باشد، همیشه خشنود و مسرور است، هر کس به خدا توکل کند، خداوند در همه امور او را کفایت می کند.» و نیز این حدیث شریف که می گوید چهار خصلت در هر کس باشد، ایمانش کامل است: کسی که برای خدا ببخشد، در راه خدا منع نماید، برای خدا دوست بدارد و برای او خشمگین شود. بر روح پرفتوحش درود می فرستیم و علو درجات را برای این عالم فقید مسئلت داریم.

محوریتی خاص

هرساله محوریتی به همایش داده می شود که هر دوره، جلوه ای خاص پیدا کند. امسال نیز در جوار امام رضا(ع) از فرزندش جواد الائمه(ع) سخن به میان می آوریم. شنیدن احادیث و مناقب حضرت امام جواد(ع) از کلام بانوانی که پژوهش هایی را حول این امام همام انجام داده و در نشریات معتبر به چاپ رسانده اند، فرصت مغتنمی است که در دوره پانزدهم همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه حاصل شده است.

ترویج احادیث جواد الائمه(ع)

اینجا و با این محوریت، فرصتی مهیا می شود که می توان از آن به عنوان دستاورد مهم این دوره یاد کرد؛ چرا که بسیاری از بانوان حاضر در همایش، اساتید دانشگاهی، مبلغان، مربیان مؤسسات قرآنی - مردمی و یا دبیران مدارس هستند که می توانند، احادیث امام جواد(ع) را بیان و تبیین کنند. تعداد احادیثی که از جواد الائمه(ع) موجود است به دلیل خفقان

برگزاری بودند و هر آنچه از نظر علمی و اجرایی در توان داشتند، دریغ نمی کردند؛ چرا که اعتقاد راسخ داشتند که جامعه قرآنی از میان دختران و بانوان شکل می گیرد و بارها این سخن را در جمع بیان کرده بودند. خلوص نیت و پاکی سیرتش مثال زدنی بود و با تمام مسئولیت هایشان، پذیرفتند، دبیر همایش باشند و طی چهارده دوره گذشته که از سال ۱۳۸۲ آغاز شد، بی ادعایم بدارند.

آینه اخلاص

غباری از مسئولیت های اجرایی و مناصب بر آینه اخلاص او هیچ گاه ننشست. فارغ از هر گونه دیوان سالاری و بروکراسی، مسئولانه و دلسوزانه، سعی در تداوم همایش داشتند، چون در عین فیلسوف بودن و مترجم نظریات مهم فلسفه مغرب زمین، عالم به دانش های گوناگون حوزه قرآن پژوهی از بلاغت و نحو تا کلام و فنون تفسیر در حد تأیید علامه طباطبائی، صاحب المیزان بودند. او توانست در سال های پایانی عمر بابرکتش، چهارده همایش را برای بانوان قرآنی چه در ایران و چه جهان اسلام برگزار کند که تا پیش از این کسی بر آن توفیق نیافته بود. شاید تصور رسیدن این برنامه به پله پانزدهم برای برخی راه نیافتنی بود، اما با درایت مرحوم احمدی که شیفته دانش و دانایی و قرآن و حدیث بود، تصویری جاودانه شد.

او ظهور جلوه های عرفان عملی و عرفان مبتنی بر شریعت را دریافته بود و می توان گفت که به سیره حضرت امام جواد علیه السلام پیش می رفت و احیاگر احادیث معصومین بود. دکتر احمدی، مصداق این حدیث امام نهم بود که

هرساله
محوریتی به
همایش داده
می شود که هر
دوره، جلوه ای
خاص پیدا
کند. امسال
نیز در جوار
امام رضا(ع)
از فرزندش
جواد الائمه(ع)
سخن به میان
می آوریم

مدیر بخش تکریم همایش

برخاسته از آرمان های انقلاب

همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه، که برگزاری آن بعد از انقلاب اسلامی و با موضوع بانوان قرآنی بی نظیر است، تلاقی زنان و قرآن به شمار می آید. تجلیل از نقش قرآنی بانوان به معنای بزرگداشت و تکریم نهاد خانواده و شخصیتی است که در آموزش و پرورش نسل های مختلف می تواند اثر گذار باشد.

بانوان قرآن پژوه برخاسته از نهاد و آرمان انقلاب اسلامی و سرمایه گران سنگ جمهوری اسلامی هستند که برای به تصویر کشیدن جایگاه زنان عرصه دین و جامعه دینی باید توجه جدی به آن شود. ایده تأسیس این مرکز در یک جمع خانوادگی شکل گرفت و با پیگیری و تلاش بانوان فرهیخته در عرصه های مختلف قرآنی همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه پایه گذاری شد و این امر نمونه ای از روحیه انقلابی است که باید با اتکا به توان و ظرفیت های موجود قدم برداشت که نصرت الهی نیز شامل آن خواهد بود.

پانزدهمین دوره همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه را با رویکرد امام جواد (ع) و قرآن همچون گذشته مرکز بانوان قرآن پژوه و مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع) در آذرماه امسال برگزار می کند. حدود ۵۰۰ بانوی قرآن پژوه از تهران و ۲۰۰ نفر از مشهد در همایش حضور خواهند یافت که ۲۰ نفر آنان در رشته های مختلف تکریم می شوند. بانوان پژوهشگر و هنرمند که آثار برتری دارند می توانند در این همایش شرکت کنند. البته اولویت تکریم در این همایش با بانوان قرآن پژوهی است که دکترای علوم

قرآن و حدیث را اخذ کرده و مقالات ممتاز و نوآوری رادر تدریس یا تفسیر نوشته باشند. در بخش هنر همایش نیز تاکنون برگزیدگان هنرهای مختلفی مانند خطاطی، معرق کاری، مشبک کاری، منبت کاری، تذهیب، گل و مرغ، نگارگری و سفال تجلیل شده اند و در این دوره هم بانوان برگزیده تجلیل می شوند. همچنین، در سایر رشته ها بانوانی که سال هاست در حفظ و قرائت فعالیت دارند و صاحب سبک یا پیشکسوتانند نیز از تکریم شوندگان خواهند بود.

مرکز بانوان قرآن پژوه در طول سال با مراکز قرآنی، حوزه های علمیه خواهران، دانشگاه ها، ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان های میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مراکز استان ها ارتباط دارد و اطلاعات و آثار بانوان قرآن پژوه را در چهار بخش «پژوهشگران قرآنی» در دو حوزه داخلی و خارجی، «چهره های شاخص هنرهای قرآنی» و «حافظان و قاریان، مدیران و مربیان و مفسران و داوران قرآن کریم» دریافت می کند. سپس در هم اندیشی با صاحب نظران و استادان نفرات برتر انتخاب می شوند.

این فرایند در ۱۵ سال اخیر استمرار داشته و خوشبختانه با زیرساخت هایی که در ۱۴ سال گذشته فراهم شده است، مرکز بانوان قرآن پژوه در طول سال بعد از جمع آوری اطلاعات افراد، رزومه آنان را دریافت می کند. سپس بررسی آثار آن ها را در دستور کار قرار می دهد و با چهره های شاخص مصاحبه می کند. در نهایت، ۲۰ نفر در شورای عالی همایش برگزیده می شوند. سالانه آثار فراوانی به مرحله داوری می رسد، اما به دلیل تعداد بسیار افراد شایسته و ظرفیت محدود همایش برای تکریم، فقط ۲۰ نفر با حضور مقامات عالی رتبه تجلیل می شوند، اما استثنایی هم وجود دارد و آن این است که هر سال برای تکریم یک بانوی اهل تسنن و یک بانوی نابینا سهمیه دارند. البته این سهمیه را شورای عالی همایش در نظر گرفته است. متأسفانه در این همایش از وجود بانوی برگزیده اهل تسنن بی بهره هستیم، چون از بین گزینه های موجود کسی امتیاز تکریم را دریافت نکرد.

بخش بین الملل نیز سالانه با همکاری سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی برگزار می شود که بانوان شاخص را به شورای عالی معرفی می کنند و در آنجا برگزیدگان بخش تکریم تعیین می شوند. تاکنون از آمریکا، آرژانتین، چین، روسیه، قاره آفریقا و... افرادی تکریم شده اند و همچنان با مرکز بانوان قرآن پژوه ارتباط دارند. در سال جاری نیز دفتر حضرت آیت الله العظمی سیستانی دو بانو از حرم امامین جوادین را به مناسبت نام گذاری همایش معرفی کرده است. همچنین، دو بانو از افغانستان و عراق نیز تجلیل خواهند شد.

برگزاری همایش بانوان قرآن پژوه ثمرات و نتایج ثانویه ای نیز دارد که از جمله آن ها می توان به بعد از تکریم اشاره کرد که بانوان منتخب علاوه بر اینکه به ادامه فعالیت های قرآنی و توسعه آن ها ترغیب می شوند، در استان های خودشان نیز از آنان تجلیل می شود و با اقبال بیشتری به کار خود ادامه می دهند. همچنین لازم است از شخصیت علمی و حوزوی مرحوم حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمد احمدی، دبیر سابق این همایش، که سهم بزرگ و انکارناپذیری را در ایجاد، قوام و دوام آن داشته اند، تجلیل شود و به روح آن مرد بزرگ درود فرستاد و از توجه مقام معظم رهبری، مراجع معظم تقلید، هنرمندان، علما و شخصیت های علمی، اجرایی و سیاسی به این همایش، که حاکی از اهمیت و نقش مهم بانوان قرآنی در کشور است، تقدیر کرد.

اولویت تکریم
در این
همایش
با بانوان
قرآن پژوهی
است که
دکترای علوم
قرآن و حدیث
را اخذ کرده
و مقالات ممتاز
و نوآوری رادر
تدریس
یا تفسیر
نوشته باشند

راڻو

ويژه نامہ
پانزدهمين دورہ
همایش بين المللی
بانوان قرآن پڑوہ

قرآن یاوران

شبکه‌سازی و توجه به رویکرد تلفیقی

بدون انس والدین با قرآن، به ویژه مادران، فرزندان با قرآن مأنوس شوند.

● حوزه‌های مغفول‌مانده در زمینه فعالیت قرآنی در کشور کدام حوزه‌هاست که بانوان می‌توانند در آن‌ها فعالیت کنند؟

مسئله نخست بحث حیطه قرآن و خانواده یا قرآن و زن و بحث‌های تربیتی مثل روابط بین فردی در داخل خانواده است. به‌نظرم درباره این مسائل به صورت تلفیقی کار نشده است. سواى این موضوعات، در رابطه با استخراج مفاهیم روان‌شناختی از قرآن، یعنی ریشه‌یابی مفاهیم روان‌شناسی در قرآن کریم خیلی کم کار شده است. باید از کارهای پایه عبور کنیم و به سمتی برویم که مطالعات قرآنی تلفیقی شوند.

● به‌نظر شما مراسمی که برای تکریم از بانوان پژوهشگر قرآنی برگزار می‌شود، چه تأثیری بر افزایش انگیزه جامعه قرآنی، به‌ویژه بانوان قرآنی خواهد داشت؟

اگر صرف برگزاری مراسم باشد و در دنباله آن اقدامی صورت نگیرد، حداقل تأثیر را خواهد داشت، ولی در حاشیه این مراسم آشنایی با شخصیت‌ها و مراکز قرآنی اتفاق می‌افتد که به‌نظرم این بخش مهم‌تر است؛ یعنی در حاشیه این همایش می‌توان به شرکت‌کنندگان اطلاعات داد که در کجا می‌توانند، فعالیت پژوهشی داشته باشند و در کجا می‌توانند در حیطه انس با قرآن یا تدبیر در قرآن فعالیت کنند. به‌نظرم آنچه در حاشیه این نشست‌ها اتفاق می‌افتد، بسیار مهم و حائز توجه است و نباید از این موضوع غافل شد.

● نحوه آشنایی شما با همایش بانوان قرآن پژوه چگونه بود؟ شرکت در این همایش چه تأثیری بر شما داشت؟

همان زمانی که در شورای فرهنگی اجتماعی زنان مشغول بودم، به‌دلیل کاری که داشتم و در حوزه اطلاع‌رسانی فعالیت می‌کردم با همایش بانوان قرآن پژوه آشنا شدم.

همچنین همکاران مادر دانشگاه امام صادق (ع) به تناوب به عنوان بانوی قرآن پژوه برتر در این همایش معرفی شده‌اند و از آن جهت هم آشنایی داشتم. بنده هم یک‌بار در همایش

فاضله میرغفوریان، متولد سال ۱۳۵۱ در تهران است. از سال ۶۷ با حضور در جلسات قرآن منزل عموبیش، حفظ قرآن کریم را آغاز کرد، سپس فعالیت قرآنی‌اش در دانشگاه قوت و تداوم بیشتری یافت و مرتب در مسابقات قرآن دانشگاه شرکت می‌کرد. از مقطع کارشناسی ارشد هم رشته تخصصی‌اش قرآن کریم بود. اوطی گفت وگویی افزایش تمرین‌های مطالعات قرآنی را نیازمند شبکه‌سازی و ایجاد هسته‌های پژوهشی دانست و تأکید کرد که در حوزه مطالعات تلفیقی قرآنی به‌ویژه در بحث خانواده و روان‌شناسی کم‌کاری شده است. در همین راستا با این پژوهشگر قرآنی و مدرس دانشگاه درباره پیشینه پژوهشی و کیفیت فعالیت‌های قرآنی بانوان به‌گفت‌وگو پرداختیم که متن آن در ادامه از نظر می‌گذرد.

می‌کنم به هر اندازه که از کلام الله مجید بیشتر می‌فهمم، مسئولیت و تکلیفم نسبت به آن بیشتر می‌شود و باید بیش از پیش پاسخگو باشم؛ این پاسخگویی هم در قبال خداوند و هم در قبال جامعه است.

● به‌نظر شما انس بیشتر با قرآن کریم چگونه حاصل می‌شود؟

به هر حال مأوای اولیه حفظ قرآن، خانواده است. اگر بخواهیم یک آموزشی را شروع کنیم، باید از آموزش مادران آغاز کرد؛ یعنی کسانی که فرزندان در سنین پایین دارند. به‌نظرم مأنوس کردن افراد جامعه با قرآن باید از طریق مأنوس کردن مادران با قرآن باشد؛ چراکه تا مادران با قرآن انس نداشته باشند، تأثیری بر فرزندان ایجاد نخواهد شد. نباید توقع داشته باشیم

● به عنوان یک بانوی پژوهشگر قرآنی چه میزان با جامعه ارتباط دارید؟ اساساً چه رابط‌های میان معرفت به قرآن و پایبندی و مسئولیت به جامعه‌هست؟

در نظامی که اسلام درباره زندگی فردی و اجتماعی برای ما تعریف کرده است، بخش مهم آن مربوط به زندگی اجتماعی و تأثیر و تأثرات در حوزه جامعه است. توجه به جامعه بخش مهمی از نقشه‌ای است که اسلام برای زندگی ترسیم می‌کند. به هر حال خودسازی فردی نهایتاً باید منجر به تأثیرات مثبت بر روی جامعه شود. قاعدتاً هر کس به هر مقداری که از قرآن معرفت می‌گیرد، به همان میزان مسئول است. بنده نیز هر مقدار که از قرآن می‌فهمم، مکلف هستم به همان میزان عمل کنم و به همین دلیل احساس

هر کس به هر

مقداری که از

قرآن معرفت

می‌گیرد، به همان

میزان مسئول

است. بنده نیز هر

مقدار که از قرآن

می‌فهمم مکلف

هستم به همان

میزان عمل کنم

به کسانی که در این حوزه فعالیت می کنند، چیست؟

چیزی که زیاد به شاگردانم می گویم این است که کمیت دانستن تعداد تفاسیر از آیات زیاد اهمیت ندارد؛ یعنی اینکه تفسیر چند آیه از قرآن را بدانم، چندان مهم نیست، بلکه کیفیت مهم است؛ به بیان دیگر شاید با درصد کمی از قرآن آشنایی داشته باشم اما اینکه چه میزان به قرآن عمل می کنم و چقدر آموخته های خود را به دیگران می آموزم و انتقال می دهم، اهمیت دارد. به اندازه ای که مکلفم بیاموزم و به همان میزان، مکلفم که بیاموزانم و تعلیم دهم.

● به نظر شما مهم ترین مانع فعالیت قرآنی بانوان چیست؟

هیچ مانعی احساس نمی کنم. به نظر می رسد فعالیت قرآنی به حداقل امکانات و تجهیزات نیاز دارد. در نظام اسلامی شرایط برای انتقال این فرهنگ وجود دارد. به نظرم بیشتر موانع مربوط به انگیزه های نفسانی خود ماست که می تواند مانع ایجاد کند، و الا انتقال فرهنگ قرآنی ملزومات خاصی نمی خواهد.

● لطفاً درباره سوابق علمی و آثار پژوهشی تان توضیح دهید.

حدود پنج سال در شورای فرهنگی اجتماعی زنان در بخش اطلاعات و آمار همکاری داشته ام و در وبسایت آن مجموعه با عنوان زنان جهان اسلام در حیطه موضوع زنان و قرآن فعالیت هایی انجام دادم. در آن پایگاه آیات مربوط به زنان را استخراج می کردیم و براساس تفاسیر، نمایه سازی می کردم. بعد هم در دانشگاه حدود سال ۹۱ یک طرح قرآنی جامع برای دانشگاه در قالب یک پروژه پژوهشی انجام دادم. آن کار در حیطه معاونت پژوهشی پردیس خواهران دانشگاه امام صادق (ع) بود. بنده با توجه به رشته تخصصی ام که تفسیر است، چند سالی است که در این رشته تدریس می کنم. مضاف بر آن، در حال حاضر مشغول انجام چند کار تحقیقاتی در همین زمینه هستم. بیشتر سعی کردم کارهای تلفیقی قرآنی انجام دهم. مثلاً مباحث قرآنی را با موضوعات روان شناسی و تربیتی تلفیق کنم.

شرکت کردم و با شرایط آن آشنا شدم. در همان همایش با پژوهشگرانی آشنا شدم که توانستند به من ایده بدهند و در سال های بعد هم با آنان ارتباط داشته باشم. همچنین نوع پژوهش هایی که در همایش ارائه شد، توانست به من ایده بدهد که چگونه می توان پژوهش های قرآنی بهتری ارائه داد.

● آیا این نوع تشویق ها و تکریم ها کافی است؟ چه پیشنهادهایی دارید؟

این همایش ها لازم، اما کافی نیست. ایجاد یک هسته منسجم و جلسات تخصصی تر بین پژوهشگران ضروری است؛ چراکه این همایش ها یک همایش عمومی است و افراد در سطوح مختلف آشنایی با قرآن در آن شرکت می کنند. اگر از همایش اصلی به صورت اقماری یک سری همایش های تخصصی تر منشعب شود و افرادی که در حوزه های مختلف فعالیت قرآنی می کنند، به شکل منسجم تر در قالب هسته های مرکزی با هم ارتباط داشته باشند و فعالیت های قرآنی کشور به صورت شبکه هدایت شود، نتایج بهتری خواهد داشت.

در حال حاضر هر کدام از ما در مؤسسات یا دانشگاه ها به صورت جدا جدا و منفک از هم فعالیت قرآنی می کنیم. هر چند این امر در جای خود خوب است و ثمراتی در پی دارد، اما اگر این کارها با هم اتصال یابد و شبکه ای ایجاد شود، تأثیرات کار بیشتر خواهد شد و به صورت تصاعدی بر جامعه اثر می گذارد، اکنون تأثیر کارهای قرآنی بر سطح جامعه به آن معنا که انتظار می رود، مشاهده نمی شود و این به دلیل شبکه ای نبودن فعالیت هاست؛ چراکه هر پژوهشگر به شکل فردی کار می کند و تازمانی که این فعالیت های منفرد جمع نشود، منجر به تغییر در جامعه نخواهد شد.

پیشنهادم ایجاد یک سری همایش ها و نشست های تخصصی به دنبال برگزاری این همایش عمومی است. مسئولان برگزاری این همایش اطلاعات زیادی در رابطه با بانوان قرآنی در اختیار دارند که می توانند با ایجاد هسته های تخصصی، پژوهشگران را به هم متصل کنند.

● توصیه شما به عنوان یک پژوهشگر قرآنی

معصومه السادات حسینی میرصفی، متولد سال ۱۳۵۸ در اراک و ساکن تهران است. از دوران کودکی فعالیت های قرآنی را شروع کرده و مشوقش در این امر خانواده اش بوده است.

تاکنون فعالیت های پژوهشی زیادی را انجام داده است که می توان به سه دسته از آن ها اشاره کرد: نخست بر خی متون ادبی با عناوین چشم به راه سبز پوش تک سوار، به بهانه ولادت امام حسن عسکری (ع)، طلوع خورشید طهورایی که در مناسبت های مختلف به خاطر ولادت و یا شهادت اهل بیت به رشته تحریر در آمده است.

آثار دیگر او بازنگری علمی و تطبیق متون عربی کتاب اعمال روزانه، ویراستاری علمی روزشمار عترت، زندگانی امام رضا (ع)، زندگانی امام حسین (ع) و باران آن حضرت و انجام طرح پژوهشی بررسی آیات ظاهر در نفی عصمت انبیاء (ع) و پاسخ به آن است. در ادامه بیشتر با این برگزیده دوره پانزدهم آشنا می شویم.

برگزاری همایش های بانوان قرآنی

تغییر گفتمان جامعه علمی به نفع بانوان

● نظر شما درباره ارزیابی و نظارت بر فعالیت های قرآن پژوهی در مراکز مرتبط چیست؟

اگر ارزیابی و نظارت بر فعالیت های قرآنی براساس چشم انداز و سیاست ها مستمر انجام شود، می توان به طور صحیح و صریح خروجی فعالیت های قرآنی و میزان برآورده شدن انتظارات را به خوبی پیش بینی کرد و از این طریق نقاط ضعف را اصلاح و نقاط قوت را تقویت کرد.

● نحوه تهیه امکانات اولیه برای پژوهشگران قرآنی باید چگونه باشد تا به انجام پژوهش ها کمک کند؟

در صورتی که پژوهشگران زمینه پژوهشی متناسب و نهادهای پژوهشی هم قصد خدمت به قرآن را داشته باشند به طور قطع قرآن پژوهان جذب این مراکز خواهند شد. اگر در برنامه ریزی بودجه ای کشور سهم نهادهای متولی قرآنی در نظر گرفته شود و این نهادها هم با برنامه ریزی مناسب بودجه را جذب کنند، استفاده از امکانات برای پژوهشگران در راستای انجام پژوهش های قرآنی فراهم خواهد شد.

● شیوه های عملی برای پیشرفت قرآن پژوهی و تعامل میان مراکز قرآن پژوهی چیست؟

توجه به فعالیت های قرآنی میان رشته ای از مواردی است که باید بیشتر مورد توجه مراکز قرآن پژوهی قرار گیرد. تعریف و اجرایی کردن برنامه های مستنبط از سندهای بالادستی کشور در حوزه فعالیت و پژوهش های قرآنی می تواند به منظور پیشرفت قرآن پژوهی مؤثر باشد. طراحی برنامه های مشترک پژوهشی بین مراکز و اطلاع از فعالیت های در حال انجام برای جلوگیری از موازی کاری و اهتمام برای تعامل فکری به منظور انجام موارد جدید پژوهشی از راه های تعامل میان مراکز قرآن پژوهی است.

● راهکارهای مانایی و تأثیر فعالیت قرآنی را در زندگی چگونه می بینید؟

توجه به بحث های جدید قرآنی و پاسخگویی به شبهات و اشکالات پژوهشگران غربی و مستشرقان یکی از راه های مانایی فعالیت های قرآنی است.

تبیین شود، این عطش و شیفتگی حضور قرآن در زندگی انسان معاصر پررنگ تر جلوه می کند.

● یک روز کاری خود را در جایگاه پژوهشگر و محقق شرح دهید.

بیشتر مشغول برنامه ریزی برای انجام امور مربوط به شغل و فعالیت های پژوهشی، امور عبادی، فعالیت های مربوط به اوقات فراغت و امور شخصی هستم.

● در مقام بانوی پژوهشگر قرآنی چقدر خودتان را به دستورات قرآن نزدیک کرده اید؟

عامل بودن به آموزه های قرآن کریم بهترین راه برای نشان دادن مسیر و سمت و سوی درست به افرادی است که با آنان در تعامل هستیم و من نیز تلاش دارم که این مهم در زندگی ام نیز نمود داشته باشد. اخلاق قرآنی یکی از نمادهای هویت قرآنی است و تمام تلاشم بر این است که متخلق شدن به اخلاق قرآنی سرلوحه زندگی ام باشد.

● توصیه شما در جایگاه پژوهشگر قرآنی چیست؟

همه به خادمی قرآن و ثابت قدم بودن برای ترویج فرهنگ قرآن و سیره اهل بیت (ع) افتخار کنند.

● در پایان این گفت و گو این سؤال را مطرح می کنم که عاقبت رویگردانی از قرآن چیست؟ نظر خود را درباره وضعیت توجه به قرآن کریم در جهان بگویید.

همان طور که در تفسیر نمونه در ذیل آیه ۳۰ سوره فرقان که می فرماید: «وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا» آمده است که این شکایت پیامبر (ص) از مسلمانان در عصر حاضر هم به این دلیل که قرآن را به دست فراموشی سپرده اند، ادامه دارد. قرآنی که کتاب هدایت است و عامل پیروزی، حرکت و ترقی شمرده می شود. قرآنی را که مملو از برنامه های زندگی است رها کرده اند و با این کتاب هدایت به صورت تشریفاتی برخورد می شود و تنها الفاظش را با صدای زیبا پخش می کنند، آیتی در کاشی کاری های مساجد دیده می شود، برای افتتاح خانه نو یا در امان بودن مسافر، شفای بیمار و حداکثر در تلاوت به منظور ثواب از آن بهره می برند.

مؤسسه بانوان قرآن پژوه به ویژه حجت الاسلام عبداللہیان و سرکار خانم موسوی و تمام همکاران خدمت این مؤسسه برای برگزاری این همایش و ترویج فرهنگ قرآن و اهل بیت (ع) تشکر می کنم.

● نقاط ضعف و قوت برگزاری این همایش و پیشنهادات خود را برای برپایی بهتر آن بیان کنید.

توجه به تلاش های خالصانه مسئولان برگزاری این همایش در طول چندین سال، نشان از دغدغه ایشان دارد. بانوان نیز با توجه و عنایت به سختی برگزاری این گونه برنامه ها، قدردان چنین زحماتی خواهند بود و با تلاش بیشتری پیگیر فعالیت های قرآنی خود هستند. حمایت همه جانبه و دغدغه مندی متولیان ارتقای فرهنگی کشور و توجه به تلاش های مسئولان برگزاری همایش می تواند به غنای بیشتر این همایش کمک کند.

● نهادهای قرآنی به فعالیت شما چقدر توجه داشته اند؟ آیا این نوع تشویق و تکریم کافی است؟

با توجه به اینکه یکی از اهداف نهادهای قرآنی توسعه فعالیت های قرآنی است، بی شک در صورتی که فعالیت های اینجانب و یا هر شخص دیگری متناسب با اهداف آن نهاد باشد، کمک متناسب را خواهند داشت. نفس تکریم و تشویق بسیار خوب است و حتماً مسئولان سعی خواهند داشت که این امر را بر اساس مقدرات انجام دهند. ایجاد فرصت های مطالعاتی داخل و یا خارج از کشور برای آشنایی با اتفاقات جدید در حوزه مورد پیگیری پژوهشگران، می تواند زمینه فعالیت های جدید را فراهم کند و این تشویقی است که بر تولیدات علمی آینده قرآنی کشور نیز می افزاید.

● به نظر شما حوزه های مغفول مانده در امور قرآنی کدام است که بانوان بتوانند در آن ها فعالیت کنند؟

کاربردی کردن آموزه های قرآن و استفاده از آن در سبک زندگی معاصر بسیار ضروری است و در این زمینه فعالیت هایی انجام شده ولی کافی نیستند. احساس نیاز به آموزه های قرآنی نخستین گام برای انس و الفت با قرآن است و اگر در برنامه های تربیتی خانواده و جامعه این احساس نیاز به خوبی

● موانع رشد کاربردی قرآن پژوهی در کشور را چه می دانید؟

ضعف مراکز قرآنی در معرفی ظرفیت های قرآن در ارتباط با مسائل گوناگون فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اخلاقی کشور و عدم دغدغه مندی متولیان برای بهره برداری از تولیدات علمی مراکز قرآنی از موانع رشد کاربردی قرآن پژوهی در کشور است.

● نحوه ارزیابی و نظارت بر عملکرد مراکز قرآن پژوهی را چگونه ارزیابی می کنید؟

ارزیابی و نظارت بر عملکرد مراکز قرآن پژوهی وجود دارد، ولی به نظر می رسد که در تصمیم گیری هانمود کامل پیدانکرده است.

● مسائل و مصائب فعالیت قرآنی بانوان در ایران چیست؟

باورپذیر نبودن ظرفیت علمی بانوان جهت پژوهش و ارائه دکترین یکی از مسائل بانوان است که با برگزاری چنین همایش هایی گفتمان جامعه علمی به نفع بانوان تغییر خواهد کرد.

● وضعیت نیروی انسانی متخصص در حوزه پژوهش های قرآنی در مؤسسات چگونه است؟

نیروی انسانی با حجم پژوهش های مورد نیاز همخوانی ندارد و تلاش به منظور تغییر این هرم و افزایش نیروی کارآمد خدمت به ترویج فرهنگ قرآنی است.

● برگزاری مراسمی برای تکریم ویژه بانوانی که در امور قرآنی فعال هستند، چه تأثیری در فعالیت قرآنی کل جامعه به ویژه بانوان دارد و میزان اطلاع خود از اهداف این همایش را بیان کنید.

به نظرم برگزاری این همایش زمینه ساز رشد و تعالی معرفتی، اعتقادی، اخلاقی و هنری بانوان است. این امر زمینه ای را برای دلگرمی بانوان به منظور اثرگذاری مؤثر بر فضای جامعه به همراه خواهد داشت. از جمله اهداف این همایش شناسایی بانوان فعال در عرصه های مختلف قرآنی و تحلیل از شیوه فکری آنان است که از آن برای ساری کردن فرهنگ قرآنی در فضای جامعه می توان بهره مند شد. همین جاز مسئولان

ایجاد فرصت های مطالعاتی داخل

و یا خارج از

کشور برای

آشنایی با اتفاقات

جدید در حوزه

مورد پیگیری

پژوهشگران،

می توانند زمینه

فعالیت های جدید

را فراهم کند و این

تشویقی است

که بر تولیدات

علمی آینده

قرآنی کشور نیز

می افزاید

تربیت و خانواده

دو حوزه مغفول پژوهشی

صغری رادان، متولد بیجار است و هم اکنون در استان تهران سکونت دارد. از سال ۸۴ فعالیت های قرآنی اش را آغاز کرده و در حال حاضر عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر ری یادگار امام (ره) است. او دوستان خوب و پدر و مادرش را از مشوقانش معرفی می کند و دو کتاب با عناوین آیات زنان و میوه های قرآنی از او چاپ شده است. از او درباره وضعیت پژوهش های قرآنی در کشورمان و نقش بانوان در این عرصه پرسیده و نظرش را جویا شدیم که در ادامه می خوانید.

● چقدر به پژوهش های قرآنی توجه می شود؟

متأسفانه کمیت گرا هستیم و بیشتر در صدد چاپ مقاله ایم. به خصوص دانشجویان بیش از اینکه به دنبال کیفیت باشند، کمیت برای آن ها اهمیت دارد. هدف بنده نیز از تألیف مقاله ای با عنوان «تأثیر شناخت در شیوه های تعمیق دین» همین بود تا مشخص شود که مشکل جامعه چیست. متأسفانه از مشکل جامعه آگاهی نداریم. یکی از عوامل رونق پژوهش ها ارتباط با سایر ارگان ها است که کمتر بدان پرداخته شده است. همچنین، یکی دیگر

آسیب های موجود دین گریزی جوانان است که باید مورد بررسی قرار گیرد. در غرب علاقه زیادی به قرآن به وجود آمده است، در حالی که جوانان غربی شناخت زیادی از قرآن ندارند؛ بنابراین باید این مسئله آسیب شناسی شود تا مشکلات جامعه شناخته شود و روی آن ها متمرکز شویم.

● نحوه آشنایی شما با همایش چطور بوده و همایش بانوان قرآن پژوه در فعالیت های قرآنی تان تأثیر داشته است؟
از طریق یکی از دوستانم با این همایش آشنا شدم

و به دبیرخانه آن مقاله ارسال کردم. با وجود آنکه لیسانسم فنی است، از سال ها قبل فعالیت قرآنی دارم. به همین دلیل وارد رشته علوم قرآن و حدیث شدم. در واقع، پیش از این فعالیت های قرآنی و پژوهشی را پیگیری می کردم، اما این همایش انگیزه فعالیت مرا را بیشتر کرده است.

● نهادهای قرآنی چقدر به فعالیت های پژوهشی توجه می کنند و در این زمینه چه حوزه هایی مغفول مانده است؟

مؤسسات قرآنی که به صورت گمنام فعالیت می کنند، تأثیر فراوانی در این زمینه دارند و یکی از انگیزه هایی که موجب تحصیل در رشته علوم قرآن و حدیث شدن نیز وجود همین مؤسسات بود. به نظر من در زمینه تربیت و خانواده کمتر فعالیت پژوهشی در خوری انجام شده است. در حالی که قرآن سرشار از آیاتی است که به خانواده و تربیت پرداخته است و از جمله آن ها سوره های نور و مؤمنون است.

● پژوهشگران قرآنی چگونه باید تشویق شوند؟

تشویق ها باید به دو صورت مادی و معنوی انجام شود. متأسفانه به هر دو بهای چندانی داده نشده

روایت

خدمتگزار صادق

مردی از اهالی سیستان که در یک سفری با امام محمد تقی (ع) همراه شده خاطرهای شنیدنی از آن سفر را گزارش کرده است. او می گوید: در سال اول خلافت معتصم من با امام نهم همسفر شدم. در همه جا با هم بودیم. روزی در سر سفره غذا نشسته بودیم که عرض کردم: فرماندار شهر ما یکی از شیفتگان شماسست. مأموران او برای من مالیات نوشته و پرداختن آن برایم سنگین است. شما لطف کنید و نامه ای برای او بنویسید که با من مدارا کند. امام فرمود: من او را نمی شناسم. گفتیم: نامه شما برای من در نزد او خیلی کارساز خواهد بود. پس امام چنین نوشت:

بسم الله الرحمن الرحيم؛ اما بعد حامل این نامه به تو نکته زیبایی را یادآور شد که تو به آیین پسندیده ای گرایش داری. مطمئناً تو در مقابل عمل نیک، پاداش نیکی خواهی داشت. به برادرانت احسان کن و بدان خداوند از ریزترین رفتار ت سؤال خواهد کرد.

مرد سیستانی می گوید: قبل از رسیدن من به سیستان، حسین بن عبدالله نیشابوری (فرماندار سیستان) از نامه امام باخبر شده بود و هنگامی که من به شهر نزدیک شدم، به استقبال آمد. نامه را به او دادم. آن را بوسیده و روی چشمانش گذاشت و گفت: چه می خواهی؟ گفتیم: در دفتر محاسبات شما برای من مالیاتی نوشته اند که توان پرداخت آن را ندارم. دستور داد آن را برای من ببخشند و اضافه کرد: تو را از مالیات معاف کردم.

را به تلاوت قرآن اختصاص می دهم. هر چند برای خانم ها خانواده همیشه در اولویت است. قطعاً نظرات آنان دارد، اما اولین و مهم ترین مسئله برای من تربیت قرآنی است. البته برخی مواقع سخنان اطرافیان مفید و آموزنده است یا سبب می شوند تا آیتانی را با نگاه متفاوتی دنبال کنم و بعد دیگری از آیه را برداشت کنم.

● شخصیت کدام بانوی قرآنی برایتان الهام بخش بوده است و شما چقدر تلاش کرده اید که با استفاده از آموزه های قرآنی بر روی دیگران اثر بگذارید؟

حضرت آسیه بیش از دیگران توجه من را به خود جلب کرده است، زیرا از بدترین شرایط و خفکان موجود بهترین و بیشترین استفاده را کرد و به دینش خدمت کرد.

بیش از اینکه حفظ قرآن را پی بگیرم، به دنبال بحث های تفسیری و مفهومی بوده ام. به همین دلیل فهم قرآن برایم اهمیت بسیاری دارد تا از این رهگذر قرآن برای من تأثیر گذار باشد و هم بتوانم روی اطرافیان تأثیر بگذارم. یکی از آیتانی که روی بنده تأثیر زیادی داشته آیه «إِنَّهُ لَا يَأْسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ» بوده است. این آیه امیدبخش است و طبق آن نباید از رحمت خداوند ناامید شد.

● آیا مراکز برای جذب قرآن پژوه وجود دارند؟

تاکنون ندیده ام که پژوهشگر قرآن در مرکزی جذب شود. فقط دانشگاه این روند جذب را دارد که آن هم نه به عنوان قرآن پژوه، بلکه به عنوان پژوهشگر جذب می کند و کارهایی که انجام می شود نیز چندان قرآن پژوهی نیست.

● بیشتر درباره تألیفاتی که تاکنون داشته اید، توضیح دهید.

علاوه بر دو کتاب، مقالاتی نیز دارم که از جمله آن ها نقد و بررسی نظرات مفسران فریقین در مورد عالم ذر، نظریات بر مبنای عقل در مورد عالم ذر، وظایف زمامداران از دیدگاه امام علی (ع)، امام زمان (عج) در تفاسیر اهل سنت، مصادیق لغو در قرآن و روایات و تأثیر شناخت در شیوه های تعمیق دین، نقد و بررسی نظریات درباره شبهه اکل و مأکول، همچنین چند مقاله و سه کتاب دیگر نیز در دست چاپ دارم.

است. داوری مسابقات زیادی را برعهده داشته ام، اما تشویق یا حمایت قابل توجهی را ندیده ام و از این نظر این مسابقات همانند مسابقات فرهنگی یا ورزشی نبوده است.

● چگونه انس بانوان با قرآن بیشتر می شود؟

بهترین راهکار این است که مردم همواره با قرآن در ارتباط باشند. مقام معظم رهبری نیز در این زمینه می فرمایند: اگر می توانید روزی یک صفحه از قرآن را بخوانید و اگر نمی توانید حداقل با ترجمه قرآن مأنوس شوید. هر کاری اعم از برگزاری کلاس های تجوید، صوت، لحن و ... که موجب انس با قرآن می شود تحسین برانگیز است و موجب می شود که مسیر انسان متحول شود. قرآن برکتی را به ارمغان می آورد که گویی هر لحظه با مباحث جدیدی روبه رو هستیم و ارتباط با قرآن موجب همین انس می شود.

● به عنوان پژوهشگر قرآنی اوقات خود را چگونه سپری می کنید و چقدر به نظرات اطرافیان در این باره توجه می کنید؟

در طول روز بیشتر وقتم را صرف مطالعه و تدریس می کنم، اما به هر حال در روزهای پر مشغله وقتی

در زمینه تربیت

و خانواده کمتر

فعالیت پژوهشی

در خوری انجام

شده است. در

حالی که قرآن

سرشار از آیاتی

است که به خانواده

و تربیت پرداخته

است و از جمله

آن ها

سوره های نور و

مؤمنون است

پژوهشگر قرآنی مطرح کرد

پرهیز از موازی کاری

آمنه شاهنده در سال ۱۳۵۷ در شهرستان خوی در خانواده‌ای مذهبی متولد شد. از همان ابتدا فعالیت‌های قرآنی‌اش را با تشویق‌های والدین به ویژه پدر بزرگش آغاز کرد. در مقاطع ابتدایی و راهنمایی در آزمون‌ها و مسابقات قرآن، که در شهرستان و استان برگزار می‌شد، شرکت ورتبه‌هایی را کسب کرد. مقطع کارشناسی را در رشته تربیت معلم قرآن گذراند و تا مقطع دکتری در رشته الهیات گرایش علوم قرآن و حدیث تحصیل کرد. او در حال حاضر عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی است. در این گفت‌وگو ضمن معرفی آثار تألیفی و پژوهشی خود، به ارزیابی کیفیت فعالیت‌های قرآنی بانوان قرآن پژوه در کشور پرداخت. متن گفت‌وگو در ادامه از نظر می‌گذرد.

● به نظر شما نقاط ضعف و قوت مراکز قرآن پژوهی کشور چیست؟ همچنین چه راهکارهایی برای بهبود فعالیت قرآن پژوهی و افزایش تأثیر پژوهش‌های قرآنی در جامعه ارائه می‌دهید؟

مراکز قرآن پژوهی کشور نقاط قوت زیادی دارند و به پژوهش‌های خود نگاه عمقی دارند، نه سطحی، اما نکته این است که اکثراً حول محور یک موضوع کار می‌کنند و برخی مسائلی که در جامعه امروزی مطرح است، مورد غفلت واقع می‌شود؛ برای مثال این مسئله که معنویت و معنویت‌درمانی چه ثمراتی برای حل مشکلات فردی و اجتماعی به بار خواهد آورد، به خوبی

تبیین نشده است.

اما اولین راهکار این است که ارزش و مقام پژوهش‌های قرآنی را نشان دهیم و در جامعه مطرح کنیم. سپس امکاناتی را در اختیار این افراد قرار دهیم تا با اطمینان خاطر به کار خود بپردازند. در بحث پژوهش‌های قرآنی گاه با مشکلاتی مواجه هستیم؛ مثلاً برخی بودجه کافی در اختیار ندارند. اگر می‌خواهیم پژوهش‌های قرآنی در جامعه توسعه یابد، باید بسترها را آماده کنیم و امکاناتی را در اختیار محققان قرار دهیم. افرادی را که برای حل مسئله در جامعه تلاش می‌کنند، بشناسیم و خواسته‌های آن‌ها را عملی کنیم.

دیدگاه

تأثیر مطالعات میان رشته‌ای

برخی راهکارهای عملی پیشرفت قرآن پژوهی، توجه به جنبه‌های مطالعات بین رشته‌ای و ارتباط میان پژوهشگران سایر رشته‌ها با مراکز قرآن پژوهی، توجه ویژه به ارتباط میان قرآن و علم تجربی و جنبه‌های ناشناخته ابعاد اعجاز علمی قرآن است؛ زیرا امروزه زبان علوم تجربی برای بسیاری اهمیت دارد و باید موضوعات پژوهشی از جانب قرآن پژوهان به مراکز علمی کشور پیشنهاد داده شود و پروژه‌های تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف با همکاری متخصصان علوم تجربی و متخصصان علوم قرآنی به انجام برسد. همچنین، به رویکردهای جدید خاورشناسان به قرآن و نقد مطالب و شبهات آنان توجه شود. البته لازمه آن تسلط قرآن پژوهان به زبان‌های

● حوزه‌های مغفول مانده در فعالیت قرآنی بانوان کدام است؟

مطالعات بین رشته‌ای است که می‌توان به حوزه‌های قرآن و تربیت و قرآن و روان‌شناسی اشاره کرد. حوزه دیگری که مغفول مانده تحقیقات مستشرقان و خاورشناسان در حوزه مطالعات قرآنی است. خاورشناسانی که به بررسی مطالعات قرآنی پرداخته‌اند، دو دیدگاه داشته‌اند؛ برخی دیدگاه مثبت داشته‌اند و به دنبال پژوهش در این زمینه بودند، اما برخی از ابتدا نگاه منفی داشته‌اند و حتی تحریفاتی را به اعتقادات ما وارد کرده‌اند. همین مسئله موضوع رساله دکتری بنده بود. وظیفه محققان امروز نقد و بررسی مطالعات قرآنی مستشرقان و استخراج و پاسخگویی به شبهاتی است که آن‌ها وارد کرده‌اند.

● به نظر شما مهم‌ترین مانع فعالیت قرآنی بانوان چیست؟

از نظر بنده هیچ مشکلی برای فعالیت قرآنی بانوان وجود ندارد. در جامعه اسلامی زندگی می‌کنیم و مؤسسات و نهادها کارهای قرآنی انجام می‌دهند و قصد دارند، افرادی را که به دنبال پژوهش‌های قرآنی هستند، یاری برسانند. مهم این است که شخص پژوهشگر پیگیر مسئله قرآنی باشد و با انگیزه الهی فعالیت کند.

همچنین، هدف کار خیلی مهم است. باید دید با چه هدف و انگیزه‌ای اقدام به پژوهش قرآنی می‌کنیم. آیا انگیزه ما مادی است؟ در این صورت اگر به انگیزه مادی خود دست پیدا

این مسئله

که معنویت و

معنویت‌درمانی

چه ثمراتی برای

حل مشکلات

فردی و اجتماعی

به بار خواهد آورد،

به خوبی تبیین

نشده است

خارجی است. اما موانع رشد کاربردی قرآن پژوهی رویکرد کمی گرایانه به مقالات و پایان نامه‌ها، ناآشنایی بسیاری از دانشجویان با اصول روش تحقیق، عدم تسلط بسیاری از قرآن پژوهان به زبان‌های خارجی، عدم ارتباط کامل بین مراکز قرآن پژوهی و مراکز علمی برای مطالعات میان رشته‌ای است. از این رو، یکی از مطالبی که از مسائل اساسی است و در مطالعات قرآنی نیز کمتر به آن توجه شده و بانوان متدین می‌توانند در آن فعالیت کنند و سهم عظیمی داشته باشند، عینیت بخشیدن به تعالیم قرآن کریم از طریق توجه به نیازهای روحی فرزندان در پرتو تعالیم آن و سنت معصومین (ع) است. پس، بررسی راهکارهای نوین تربیتی مبتنی بر آموزه‌های قرآن و عترت (ع) یکی از مهم‌ترین موضوعاتی است که باید به آن پرداخته شود.

علیه رضاداد، خردادماه ۱۳۶۳ در تهران در خانواده‌ای متدین متولد شده است و از سال ۱۳۶۸ با خانواده در جوار حضرت علی بن موسی الرضا (ع) زندگی می‌کند. فعالیت قرآنی‌اش را به صورت

● شرکت در این همایش چه تأثیری بر افزایش انگیزه شما در حوزه اقدامات آتی قرآنی داشت؟

برگزاری سالانه این همایش باعث دلگرمی بین محققان قرآنی می شود؛ یعنی این همایش محملی هست که در آن آثار محققان قرآنی عرضه می شود و مورد توجه قرار می گیرد و این سبب دلگرمی می شود تا محققان کارهای بهتری را به منصفه ظهور برسانند و کارهای بعدی را بتوان بیشتری عملی کنند.

● درباره سوابق علمی و آثار پژوهشی تان بگوئید

آثار پژوهشی ام شامل چند جلد کتاب است؛ یکی از آن ها معرفت و موانع نام دارد که در سال ۸۵ به نگارش درآمده است و کتاب دیگرم اخلاق اسلامی، مبانی و مفاهیم است که دانشجویان رشته های مختلف می توانند از آن استفاده کنند.

دو کتاب اشتغال زنان از دیدگاه اسلام و غرب و تفسیر موضوعی معاد و معادباوری در قرآن و نهج البلاغه را با همراهی چند نفر از همکاران به رشته تحریر درآورده ام. همچنین، کتاب صیانت زیارت جامعه کبیره در بوته نقد و تحلیل اثر دیگرم است که انتشارات کاشمر آن را به چاپ رسانده است. چند عنوان کتاب دیگر هم در دست تألیف دارم که یکی درباره مطالعات مستشرقان در قرآن و دیگری درباره رشد و تربیت عاطفی انسان از منظر قرآن و نهج البلاغه است. تمام مراحل نگارش این دو اثر به پایان رسیده و در حال چاپ هستند.

هر قدر که

فعالیت های قرآنی

و دینی را در عرصه

اجتماعی ترویج

کنیم مطمئناً

تأثیراتش را در

تربیت اخلاقی و

رفتاری فرزندان

در حوزه ارتباطات

خانوادگی و

اجتماعی مشاهده

خواهیم کرد

از این طریق جامعه می تواند به سمت تعالی سیر کند.

● نحوه آشنایی شما با همایش بانوان قرآن پژوه چگونه بود؟

با توجه به فعالیت پژوهشی ام، چندین مقاله را برای مجلات بینات و بشارت، که تحت سرپرستی مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع) در قم هستند، ارسال کردم. همزمان با برگزاری همایش، مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع) رزومه بانوان پژوهشگر قرآنی را جمع آوری کرد و افرادی که می توانستند جزء پژوهشگران برتر قرار گیرند، انتخاب شدند. مقالاتی که در مجلات مؤسسه منتشر می شود، جوان پسند هستند و در آن ها خواسته های جوانان از منظر قرآن و روایات بررسی می شود. اگر بتوانیم جوانان مان را با این مجلات آشنا کنیم، مطمئناً در سنین بزرگسالی شاخص های قرآنی از میان آن ها به جامعه معرفی خواهد شد.

نکنیم، ممکن است دلسرد شویم و دست از کار برداریم. اگر هدف و انگیزه خدایی باشد و دنبال این باشیم که در جامعه تغییری ایجاد کنیم، مشکلی برای پژوهشگر وجود نخواهد داشت.

● به نظر شما مراسمی که برای تکریم از بانوان قرآن پژوه برگزار می شود، چه تأثیری بر افزایش انگیزه جامعه قرآنی، به ویژه بانوان قرآن پژوه، خواهد داشت؟

هر قدر که فعالیت های قرآنی و دینی را در عرصه اجتماعی ترویج کنیم، مطمئناً تأثیراتش را در تربیت اخلاقی و رفتاری فرزندان در حوزه ارتباطات خانوادگی و اجتماعی مشاهده خواهیم کرد. همان طور که می دانید، رکن اصلی تربیت خانواده، مادر است. اگر مادران ارتباط خود را با قرآن و روایات حفظ کنند، مطمئناً تأثیرات آن را در تعامل با فرزندان شان مشاهده خواهند کرد. همین تأثیرات در جامعه نیز ظاهر می شود و

دو کتاب در حوزه حدیث با عنوان مکتب حدیثی بغداد و مکتب حدیثی جبل عامل و ۲۱ مقاله در مجلات علمی — پژوهشی با موضوع قرآن و حدیث دارد و پنج دوره، در دانشگاه فردوسی و دانشگاه فرهنگیان به عنوان پژوهشگر برتر انتخاب شده است. از سال ۸۷ هم در درس معارف اسلامی نظیر تفسیر و علوم قرآنی و دروس تخصصی حدیث در دانشگاه های مختلف نظیر فرهنگیان، فردوسی مشهد، شهید باهنر کرمان و علوم پزشکی شاهرود مشغول تدریس بوده است. همچنین، در سال گذشته که به همت دانشگاه فرهنگیان در شهر مقدس مشهد جشنواره کشوری تجربیات برتر آموزش دینی و قرآنی برگزار شد، عضو کمیته علمی همایش بود.

علیه رضاداد
پژوهشگر قرآنی

متمم کز از ۱۳۸۱ با ورود به دانشگاه و قبولی در رشته علوم قرآن و حدیث آغاز و از آنجا که در کنکور سراسری رتبه ۶۸ را کسب کرده است، امکان تحصیل همزمان در دو رشته علوم قرآن و حدیث و رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی را برایش در دانشگاه فردوسی مشهد میسر می شود و دوره کارشناسی را در مدت دو سال و نیم به اتمام می رساند. به دلیل علاقه وافری که به مطالعات قرآن و حدیث داشته در ۱۳۸۴ در آزمون کارشناسی ارشد شرکت می کند و رتبه اول این آزمون را به دست می آورد. همچنین، مدال طلای المپیاد علمی دانشجویی رشته الهیات و معارف اسلامی را در ۱۳۸۴ دریافت می کند و از ۱۳۸۴ عضو رسمی بنیاد ملی نخبگان می شود. علاوه بر این، از ۱۳۸۷ مشغول به تحصیل در مقطع دکتری تخصصی علوم قرآن و حدیث دانشگاه فردوسی شده و بهمن ۱۳۹۱ از رساله دکترای خود با کسب درجه عالی دفاع می کند. در حال حاضر نیز عضو هیئت علمی و استادیار گروه الهیات و معارف اسلامی دانشگاه فرهنگیان است.

کاربست زبان شناسی در مطالعات کتب مقدس

پشتوانه محکم علمی

نرجس توکلی محمدی، دانش آموخته دکتری علوم قرآن و حدیث و پژوهشگر قرآنی است و ضمن معرفی آثار تألیفی و پژوهشی اش، به ارزیابی کیفیت فعالیت های قرآنی بانوان قرآن پژوه در کشور پرداخت. او معتقد است، اکنون بحث مجاز، استعاره و مسائل زبان شناسی جدیدی در دانشگاه های دنیا در باره کتب مقدس مثل تورات و انجیل انجام می شود و خوب است که در کشورمان به این سمت حرکت کنیم و با روش های علمی که در دنیا مرسوم است، ایده ها و افکار علمی خود را بیان کنیم. در ادامه گفت و گو با این پژوهشگر از نظر می گذرد.

● فعالیت قرآنی شما از چه سالی آغاز شد؟

متولد ۱۳۶۳ و ساکن تهران هستم. در دبیرستان رشته ریاضی فیزیک را انتخاب کردم و دیپلم گرفتم، اما به دلیل علایق شخصی و زمینه های خانوادگی رشته علوم و حدیث را در کنار رشته تخصصی ام، که ریاضی فیزیک بود، انتخاب کردم و سال ۸۱ پذیرفته شدم. مقطع کارشناسی ارشد را در دانشگاه تهران در رشته علوم قرآن و حدیث گذراندم. از دوره کارشناسی ارشد به شکل تخصصی مشغول تحقیقات قرآنی شدم و در دوره دکتری به صورت تخصصی تر در این زمینه پژوهش کردم و موضوع رساله دکتری ام قرآن و مستشرقان بود.

● درباره سوابق علمی و آثار پژوهشی تان

توضیح دهید.

در دوره کارشناسی با معدل نوزده و نیم رتبه نخست دانشگاه را کسب کردم. در مقطع کارشناسی ارشد از سهمیه استعداد درخشان استفاده کردم. عنوان پایان نامه کارشناسی ارشدم «بررسی مجاز در روایات با تأکید بر المجازات النبویه (ص) سیدرضی» بود که در سال ۸۹ در

جشنواره فارابی، بخش جوان، شایسته تقدیر شد. بنده اولین برگزیده جوان جشنواره فارابی بودم و تا چهارمین دوره ای که جشنواره برگزار می شد برگزیده ای در بخش جوان نداشتم. در دوره دکتری نیز به خاطر مقالات پژوهشی که داشتم از سهمیه استعداد درخشان استفاده کردم و در ۱۳۹۱ در دانشگاه تهران پذیرفته شدم.

عنوان رساله دکتری ام «تحلیل انتقادی مبانی و روش نیل رابینسون در مورد پیوستگی متن قرآن» بود. مقاله ای هم با عنوان «واکوی کارکرد تحلیل گفتمان در اثبات پیوستگی متن قرآن کریم با تأکید بر رهیافت نیل رابینسون» از رساله استخراج کردم که در فصلنامه «مطالعات قرآنی و فرهنگ اسلامی» منتشر و پربازدیدترین مقاله شد و از پایان نامه کارشناسی ارشدم حدود ۵ مقاله منتشر کردم. در حوزه مطالعات قرآنی مستشرقان و پژوهش های بینامتنی میان قرآن و متون مقدس در دوره دکتری نیز مقالاتی داشتم که به تازگی منتشر شده است. مقاله اخیرم که امسال با عنوان «سفینه» در مجله «معرفت ادیان» منتشر شد مربوط به مطالعه تطبیقی اصطلاح سفینه در قرآن و کتاب مقدس است.

اشاره دارد که به دلیل هم نشینی مسلمانان با مسیحیان و یهودیان از زبان پیامبر (ص) بیان شده است. وقتی حوزه مطالعات قرآن و کتب مقدس را مدنظر قرار دهیم و به مباحث زبان شناسی توجه کنیم، به درک و فهم بهتر و جدیدتری از مفاهیم قرآنی دست می یابیم که شناخت ما را از اسلام ناب ارتقا می دهد.

● راهکار ماندگاری و افزایش تأثیر فعالیت های قرآنی در زندگی اجتماعی مردم چیست؟

باید آنچه را می خواهیم در قالب معارف دینی و قرآنی به جامعه تزریق کنیم و با پشتوانه محکم علمی همراه باشد. کسی که می خواهد وارد این حوزه شود نخست پیش از همه و قبل از هر چیزی باید پشتوانه محکم علمی داشته باشد. منظورم صرف داشتن مدرک تحصیلی نیست، بلکه مقصود فهم درست و کافی از هر مسئله ای است که فرد می خواهد آن را ارائه و ترویج دهد. اگر قرار باشد بی پروا و بدون تحقیق هر مطلبی را بگوییم و بعد مشخص شود آن مسئله اشتباه است، قطعاً نه تنها به هدف خودمان که تعمیق باورهای دینی است دست نیافته ایم، بلکه از آن دور تر هم شده ایم.

● موانع کاربردی سازی مطالعات قرآنی در کشور چیست؟

به نظرم برای کاربردی سازی ابتدا باید تعریف دقیقی از آن ارائه شود. یک سری رشته ها و مسائلی هستند که اساساً نظری و ناظر به فرهنگ و اندیشه مردم هستند. نمی دانم تعریف درستی از کاربردی سازی این رشته ها می توان ارائه داد یا خیر، ولی به نظر من اول از همه نهادهای بالادستی کشور باید در این حوزه وارد شوند. اگر دغدغه کاربردی سازی در حکم دغدغه های پررنگ مطرح شود و برای آن برنامه ریزی اصولی و اساسی انجام شود، آنگاه می توانیم انتظار و توقع داشته باشیم که نهادها و فعالان قرآنی انتظار کاربردی سازی را برآورده کنند. به نظر من تا زمانی که در این زمینه سیاست گذاری کلان انجام نشود، حجم انبوه پایان نامه ها و رساله های دانشگاهی برای سالیان متمادی بدون استفاده در کتابخانه ها باقی خواهند ماند.

فعالیت پژوهشی و آموزشی برگزیدگان باشد.

● به نظر شما نقاط ضعف و قوت مراکز قرآن پژوهی چیست؟

بیشتر فعالیت هایم در حوزه دانشگاهی بوده و با مراکز فرهنگی ارتباط زیادی نداشته ام. با وجود این، فکر می کنم نگاهی غیر تخصصی در بعضی مراکز حاکم است که مانع رشد و پیشرفت آن هاست. طبعاً مخاطبان نگاه عقل مدار را می پسندند و با گذر زمان رشد عقل بشر بیشتر خواهد شد و تعقلی که مورد انتظار است در همه مخاطبان پر رنگ تر می شود. به همین خاطر اگر از نگاه های عوامانه فاصله بگیریم و به سمت تعقل و تدبیر بیشتر در حوزه مطالعات قرآنی گام برداریم، این مؤسسات مخاطبان بیشتر و فعالیت اثربخش تری خواهند داشت.

● حوزه های مغفول مانده در زمینه فعالیت قرآنی کدام است که بانوان قادر به فعالیت در آن ها باشند؟

آنچه مسئله روز است و از نظر فرهنگی خیلی جای کار دارد و به آن توجه نشده، حوزه مطالعات قرآن و کتاب مقدس است. حوزه دیگر مطالعات زبان شناسی بر مبنای قرآن و حدیث است. این دو حوزه از مسائل روز دنیای علم است و معتبرترین دانشگاه های غربی به این موضوعات توجه دارند. البته پیوند عمیقی میان مطالعات زبان شناسی و مطالعات بین ادیانی وجود دارد. وقتی در حال نگارش رساله دکتری خود بودم متوجه اهمیت این موضوعات شدم. اکنون بحث مجاز، استعاره و مسائل زبان شناسی جدیدی در دانشگاه های دنیا درباره کتب مقدس مثل تورات و انجیل انجام می شود. خیلی خوب است که در کشور خودمان به این سمت حرکت کنیم و با روش های علمی که در دنیا مرسوم است ایده ها و افکار علمی خود را بیان کنیم.

زبانی که کتب مقدس به آن زبان نگاشته شده اند از خانواده زبان سامی هستند. نتیجه اینکه این دو حوزه به ما کمک می کند تا فهم بهتر و بیشتری از مفاهیم قرآنی و اسلامی داشته باشیم. اگر به برداشت های درست تری از آیات قرآن دست پیدا کنیم، فرهنگ سازی بهتری در جامعه روی خواهد داد. به هر حال بسیاری از آیات قرآن خطاب به اهل کتاب است و به تعاملات بین ادیانی

● به نظر شما مراسمی که برای تکریم از بانوان قرآن پژوه برگزار می شود چه تأثیری بر افزایش انگیزه جامعه قرآنی، به ویژه بانوان قرآن پژوه، خواهد گذاشت؟
طبیعتاً انجام چنین فعالیت ها و برگزاری جشنواره هایی در این زمینه موجب تشویق افرادی می شود که در این حوزه به صورت تخصصی کار می کنند و به آن ها برای فعالیت های بیشتر و ورود به حوزه های تخصصی تر انگیزه می دهد و برای دانشجویان این رشته یا افرادی که سال هاست در این حوزه فعالیت می کنند اقدامی انگیزه بخش و مؤثر است.

● نحوه آشنایی شما با همایش بانوان قرآن پژوه چگونه بود؟ شرکت در این همایش چه تأثیری بر افزایش انگیزه شما در حوزه فعالیت های قرآنی آتی خواهد داشت؟

از سال ها قبل با این همایش آشنا شدم. زمانی که دانشجوی کارشناسی ارشد بودم فراخوان هایی را که برای ثبت نام در این همایش منتشر می شد مشاهده می کردم. مضاف بر آن با برخی از برگزیدگان همایش آشنا بودم و برخی از آن ها دوستانم بودند. در مجموع از برگزاری این همایش و اهداف آن از نزدیک آشنایی داشتم. وقتی فردی در رقابت هایی از این دست شرکت می کند و برگزیده می شود، قطعاً سوای دغدغه ها علمی ای که هر فرد برای خودش دارد، انگیزه مضاعفی را در او به وجود می آورد. شرکت در این همایش ها و برگزیده شدن در آن محرک قوی ای است که به کمک فرد می آید و انگیزه ادامه این مسیر را با قدرت بیشتری به فرد اعطا می کند.

● آیا این نوع تشویق ها و تکریم ها کافی است؟ شما چه تشویق هایی را پیشنهاد می کنید؟

قطعاً کافی نیست. بهتر است تشویق ها با پشتوانه های علمی همراه باشد؛ مثلاً کارهایی که در بنیاد نخبگان انجام می شود و جوایزی در راستای حمایت علمی از فرد و قرار گرفتن او در مسیری بهتر اهدا می شود. از زمانی که به عضویت بنیاد نخبگان در آمدم مشاهده کردم جوایز یا تسهیلات نخبگان صیغه علمی خود را حفظ کرده است. بهتر است تکریم های جامعه قرآنی بدین صورت باشد و در راستای تکمیل

تازمانی که
سیاست گذاری
کلان انجام
نشود، حجم
انبوه پایان نامه ها
و رساله های
دانشگاهی برای
سالیان متمادی
بدون استفاده در
کتابخانه ها باقی
خواهند ماند

پژوهشگر قرآنی مطرح کرد

حوزه و دانشگاه آینده پژوهش را رقم می زنند

الیه هادیان رسانی، متولد ۱۳۵۲ در تهران است؛ سال ۱۳۷۶ در حالی که دانشجوی نمونه کل کشور معرفی شد، مدرک کارشناسی خود را از دانشگاه الزهراء (س) اخذ کرد و پس از آن بلافاصله در دانشگاه تهران در مقطع کارشناسی ارشد مشغول تحصیل شد. دوره دکترای خویش را نیز در پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی گذراند. از سال ۸۱ به محض فارغ التحصیلی از مقطع کارشناسی ارشد از دانشگاه تهران در دانشگاه الزهراء (س) دعوت به تدریس شد. پس از آن در دانشگاه های دیگری چون دانشگاه صدا، مدرسه علمیه الزهراء (س) و دانشگاه قرآن و حدیث تهران دروس مرتبط با رشته علوم قرآن و حدیث را تدریس کرد و از سال ۹۱ تاکنون عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث تهران است. در ادامه این گفت و گو به معرفی این پژوهشگر قرآنی می پردازیم.

● به نظر شما یک پژوهشگر و استاد نمونه از چه ویژگی هایی برخوردار است؟

به نظر می رسد نخستین مشخصه یک معلم و پژوهشگر نمونه برخورداری از روحیه علمی و پژوهشی و مطالعه فراوان به منظور ارتقای سطح علمی و به روزرسانی آگاهی های خویش است تا بتواند در عرصه تعلیم و تربیت خدمت رسانی علمی مناسبی داشته باشد. این امر در صورتی میسر است که شخص همواره خود را تشنه و نیازمند دانستن بداند و هیچ گاه احساس نکند که خیلی

می داند و از یاد گرفتن بی نیاز است. به خاطر دارم که حجت الاسلام مهدوی راد که از مقطع ارشد استاد بنده بوده اند، همیشه این آیه شریفه را گوشزد می فرمودند: «إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ»؛ «انسان نسبت به پروردگار خود کینه دار است». هرگاه خویش را بی نیاز ببیند، بنابر این طبق فرمایش قرآن کریم، اگر انسان خودش را بی نیاز ببیند، زمینه طغیان و سرکشی خود را فراهم می آورد و این امر در زمینه علمی و اخلاقی بسیار مهم است. این جملات را از امام (ره) زیاد شنیده ایم که معلمی

دیدگاه

حمایت در ادامه تشویق

در سال ۱۳۵۵ در خانواده ای مذهبی در کرمان متولد شدم. به دنبال کسب علوم دینی مدرک سطح سه حوزه را دریافت کردم. همچنین فارغ التحصیل کارشناسی ارشد الهیات گرایش علوم قرآن و حدیث هستم و در حوزه و دانشگاه تدریس می کنم. فعالیت های قرآنی ام را از سال ۱۳۷۲ با فراگیری روخوانی و روان خوانی آغاز کردم و سپس به صورت تخصصی به قرائت قرآن پرداختم. در کنار تحصیل در مدرسه،

شغل انبیاست و این شغل، شغل انسان سازی است. بنابراین وجه الگو بودن و انسان سازی معلمی از همه وجوه دیگر آن مهم تر است. معلم است که به جامعه ایده و فکر می دهد، همان گونه که انبیای الهی چنین بوده اند.

● توصیه شما به دانشجویان و پژوهشگران چیست؟

به نظر من توصیه ها و رهنمودهای آیت الله العظمی خاмене ای به دانشجویان بهترین توصیه است که می تواند نصب العین همه قرار گیرد. مهم ترین توصیه های ایشان به دانشجویان این است که به دنبال قله های علمی باشند، محیط دانشگاه را محیطی پاکیزه و معنوی نگاه دارند؛ در مسائل سیاسی آرمان گرایی را با پر خاش گری اشتباه نگیرند؛ از قول بدون علم بپرهیزند و در همه امور علمی، سیاسی و اجتماعی مطالعه عالمانه داشته باشند. سقف معرفت خود را سایت ها و روزنامه ها قرار ندهند. همچنین، با قرآن و نوشته های شهید مطهری (ره) و دیگر فضلا معرفت دینی شان را افزایش دهند، با تشکلهای دانشجویی جهان اسلام ارتباط برقرار کنند و اینکه امید را در خود زنده نگه دارند. برای پژوهشگران نیز، از آنجا که دانشجویان سرمایه های پژوهشی جامعه در آینده نزدیک هستند، دستیابی به قله های بلند علمی به همراه افزایش معرفت دینی و ترکیه نفس بسیار مهم است.

● نقاط قوت و ضعف مراکز قرآن پژوهی کنونی را در چه می بینید؟

به نظر بنده کارهای رضایت بخشی در حوزه

نخستین

مشخصه یک

معلم و پژوهشگر

نمونه برخورداری

از روحیه علمی

و پژوهشی و

مطالعه فراوان

به منظور ارتقای

سطح علمی و

به روزرسانی

آگاهی های

خویش است

کلاس ها و دوره های صوت و لحن را گذراندم، به گونه ای که وقتی محصل بودم در مسابقات نیز حضور پیدامی کردم.

این دوره ها را پراکنده در مجمع قاریان، هلال احمر و آموزش و پرورش و کانون قرآن و عترت کرمان گذراندم، چون در آن هنگام نیز کلاس های منسجم قرآنی وجود نداشت.

از سال ۷۴ فعالیت خود را به عنوان مربی در مرکز قرآنی ثامن الائمه (ع) آغاز کردم و دوره های مفاهیم قرآن را همزمان گذراندم. از سال ۸۰ بر روی مطالعه و پژوهش در زمینه تفسیر و علوم قرآن متمرکز شدم و از سال ۸۴ تدریس دروس تفسیر و علوم قرآن را آغاز کردم و هم اکنون توفیق خدمت در این زمینه را در محضر قرآن دارم. البته معلم ها و اساتیدی که داشتم مشوقم بودند.

می دهم که از فعالیت هایم، تعبیر به کار کنم و نه شغل، البته ان شاء الله همین گونه باشد. به تعبیر شهید مطهری (ره) کار مهم ترین عامل تربیت است و چه بسیاری که شغل دارند اما بیکار هستند، زیرا کار عبادت از میزان حرکت انسان به سوی غایت (غایت الهی انسان) است و بر این اساس کار به سه قسم کار بدنی، عقلی و قلبی تقسیم می شود. در کار قلبی و عقلی، برخلاف کار بدنی، هر میزان که عقل و قلب فعالیت بیشتری کنند جوان تری می شوند. بر این مبنا، مهم ترین حوزه کار (و نه شغل در قالب صرفاً مشغولیت) تعلیم، تربیت و پژوهش است که با تفکر، تعمق و تقویت عقل و قلب همراه است و ان شاء الله که کار امثال بنده از این قسم باشد.

از کارهای علمی — پژوهشی اینجانب تألیف شش کتاب در موضوعات وهابیت، حجاب، ولایت فقیه و روش تفسیر قرآن است. البته در زمینه تألیف شش کتاب دیگر از سوی کانون مدارس اسلامی در جایگاه کارشناس همکاری داشته ام که تاکنون چهار جلد از آن ها در زمینه حجاب، نماز، قرآن و ولایت فقیه به چاپ رسیده است. در این مجموعه محورهای اساسی در تعلیم و تربیت دینی طی یک فرایند مفصل پژوهشی از مدارس اسلامی جمع آوری و تدوین شده است تا به منظور انجام فعالیت های تربیتی در مدارس استفاده شود. حدود ۵۱ مقاله و مدخل چاپ شده در مجلات علمی — پژوهشی مانند فصلنامه فرهنگ رضوی، پژوهشنامه عرفان، متین و نیز در مجلات علمی ترویجی مانند حدیث و اندیشه، سراج منیر و همچنین در مجلات علمی تخصصی، همایش های ملی و بین المللی، دائرة المعارف بزرگ اسلامی، دانشنامه جهان اسلام و دائرة المعارف قرآن کریم داشته ام.

متأسفانه نظارت های دقیقی بر کار آنان وجود ندارد. بر همین اساس، بنده در مجموع، نحوه ارزیابی و نظارت بر عملکرد مراکز پژوهشی را ضعیف می دانم؛ گرچه کارهای بسیار خوب و مطلوبی نیز از سوی مراکز فعال ارائه می شود.

● از سوابق علمی - پژوهشی تان بیشتر بگویید.

با توجه به اینکه عضو گروه قرآن هستم، بیشتر در حوزه قرآن، علوم قرآنی و تفسیر و همچنین سیر مطالعاتی آثار شهید مطهری (ره) در مرکز مطالعات راهبردی تربیت اسلامی و نیز دانشگاه قرآن و حدیث تدریس می کنم. براساس تأثیری که تاکنون از مطالعه آثار شهید مطهری (ره) در ایجاد نظام فکری منسجم گرفته ام، شرکت در این دوره ها را به دانشجویان تمامی رشته ها توصیه می کنم. البته تاکنون این فعالیت ها را در قالب شغل ندانسته ام، زیرا همان گونه که شهید مطهری (ره) می فرمایند: شغل با کار متفاوت است. ترجیح

پژوهش در قرآن کریم انجام شده و یا در حال انجام است، اما یکی از مهم ترین مراکزی که لازم است در فعالیت های پژوهشی آن ها اهتمام بیشتری شود دانشگاه ها و حوزه های علمیه هستند. در حال حاضر دانشگاه ها و حوزه ها به آموزش توجه می کنند و امر پژوهش تا حد زیادی در حاشیه قرار گرفته است؛ در حالی که آینده مطلوب پژوهش و پژوهشگری کشور در گرو توجه به دانشگاه ها و حوزه ها نهفته است.

● نحوه ارزیابی و نظارت بر عملکرد مراکز قرآن پژوهی را چگونه ارزیابی می کنید؟

در حال حاضر برخی مراکز فعالیت های خوب و مطلوبی در عرصه پژوهش های قرآن کریم دارند، اما موفقیت آن ها به جهت اعمال نظارت های دقیق بر کار آن ها نیست؛ یعنی اگر مرکزی در کشور فعالیت های خوب داشته باشد، خودچنین خواسته است و در نقطه مقابل نیز مراکزی هستند که کارهای سطحی و گاه آسیب زایی را ارائه می دهند و

تأثیری که
تاکنون از مطالعه
آثار شهید
مطهری (ره)
در ایجاد نظام
فکری منسجم
گرفته ام، شرکت
در این دوره ها را به
دانشجویان تمامی
رشته ها توصیه
می کنم

هرچه دارم از برکت قرآن است. توجه به تلاوت ۵۰ آیه و یا یک جزء از قرآن موجب می شود که زندگی بابرکت شود و ارتباط انسان را قوی کند. بانو مجتهد امین اصفهانی (ره) نیز همواره تلاش می کردند که ارتباط روزانه شان را با قرآن حفظ کنند و همیشه شیوه زندگی این بانو را سرلوحه قرار دادم. شاید این سوال در ذهن ها شکل بگیرد که این انس چگونه حاصل می شود، امثال بانو امین چه کرده اند؟ پاسخ این است که قطعاً توجه به دستورات و فرامین قرآن، زمینه انس و تدبیر را با قرآن مهیا می کند.

معصومه حاجی مقصودی کرمانی
قاری برگزیده

هنگامی که محصل بودم، در مسابقات قرآن دانش آموزی شرکت می کردم و به سطح استانی نیز راه پیدا کردم، اما در مسابقات کشوری شرکت نکردم. زمانی که در حوزه علمیه بانوان، مشغول کسب علوم دینی بودم در مسابقات قرآن در همان سطح حوزه حضور یافتم. البته هدفم از دنبال کردن قرائت قرآن حضور در مسابقات نبوده است. سعی کرده ام با نظم و برنامه ریزی کار کنم و به کارم اهمیت بدهم تا دیگران نیز به اهمیت این کار آگاه شوند.

طی این سال ها کتابی با عنوان حرکت تکاملی تاریخ از منظر قرآن تألیف کردم و مقالات متعددی نیز نوشته ام که در برخی از مجلات چاپ شده است. همچنین مقاله ای به زبان انگلیسی با موضوع نقش امام جواد (ع) در پاسداری از مرزهای شیعه نوشته ام.

بانوان قرآنی

طی برگزاری پانزدهمین دوره همایش بانوان قرآن پژوه از پانزده بانوی فعال در عرصه های قرآنی در بخش های پژوهش، هنری و قاریان و حافظان تجلیل می شود.

الهه هادیان (سنائی)

متولد ۱۳۵۲ در تهران است و در رشته علوم قرآن و حدیث دانشگاه تهران تحصیل کرده و دکتری خود را در رشته عرفان اسلامی و اندیشه امام خمینی (ره) اخذ کرده است. عضو هیئت علمی و معاون گروه قرآن دانشگاه قرآن و حدیث بوده و در دانشگاه های مختلف به تدریس دروس این رشته پرداخته است.

معصومه سادات مسینی

متولد ۱۳۵۸ در اراک است و دکتری اخلاق اسلامی را از دانشگاه معارف قم اخذ کرده و عضو هیئت علمی و استادیار دانشگاه آزاد اسلامی است و استاد نمونه این دانشگاه نیز بوده است. ایشان نگارش ده ها مقاله را در کارنامه علمی خود دارند و داور مقالات جشنواره های گوناگون بوده است.

معصومه حاجی مقصودی کرمانی

ایشان متولد ۱۳۵۵ در کرمان است و در حال تدوین رساله دکتری رشته الهیات بوده و تحصیلات حوزوی سطح سه گرایش تاریخ اسلام را دارد. وی در مقطع سطح دو حوزه علمیه تدریس بسیاری از دروس را برعهده دارد. ایشان مقالات متعددی دارد و در جشنواره های بسیاری رتبه های برتر را کسب کرده است.

بهاره شعبانی

متولد ۱۳۶۱ در اراک است و تحصیلات خود را در رشته مدیریت امور فرهنگی ادامه داد و مربی قرآن است. همچنین، کلاس های حضوری تفسیر موضوعی را برگزار می کند. او عضو شاخص و ممتاز خانواده یاسین مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع) است که توانسته با برگزاری کلاس های تفسیر موضوعی به بیان آیات سوره یاسین بپردازد.

نرجس توکلی مممدی

متولد ۱۳۶۳ در نائین است و دکتری خود را در رشته علوم قرآن و حدیث از دانشگاه تهران اخذ کرده و رتبه اول آزمون جامع را در مقطع دکتری و نیز رتبه اول را در کارشناسی و کارشناسی ارشد کسب کرده است. عنوان رساله دکتری ایشان «تحلیل انتقادی مبانی و روش نیل رابینسون در باب پیوستگی متن قرآن» است.

زهره رئیس الساداتی

متولد ۱۳۶۲ در مشهد است و از ۱۳۷۷ فعالیت خوشنویس خود را آغاز کرد و موفق به دریافت گواهینامه فوق ممتاز شد. از محضر استادان غلامحسین امیرخانی در خط نستعلیق و علیرضا کدخدایی در خط شکسته بهره برد. کتابت بسیاری از آیات از ایشان چهره های موفق در خوشنویسی ساخته است. کتابت خطبه های حضرت علی (ع) و ... از دیگر فعالیت های وی است.

اعظم غلامی

متولد ۱۳۵۷ در کرج است و کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث را اخذ کرده و سابقه دوسال فعالیت قرآنی و تواشیح دارد و رتبه های برتر در ابتهاج و تواشیح را کسب کرده است. داور مسابقات مختلف قرآن بوده و رتبه های برتر را در رشته قرائت کسب کرده و مربی تخصصی گروه های تواشیح بانوان و مدرس دانشگاه نیز بوده و به عنوان نخبه قرآنی معرفی شده است.

فاضله میرغفوریان

متولد ۱۳۵۱ در تهران است و تحصیلات خود را در رشته علوم قرآن و حدیث در مقطع دکتری از دانشکده اصول دین به پایان رسانده و سابقه تدریس علوم قرآنی و حدیث و تفسیر را در حوزه علمیه و نیز دانشگاه دارد. وی در طرح های پژوهشی فراوانی فعالیت کرده و مقالات زیادی را نگاشته است.

ناهید معقولی

متولد ۱۳۴۰ در اصفهان است و از هفت سالگی هنر دوخت را شروع کرد و با علاقه فراوان آن را ادامه داد و کتیبه دوزی آیات و روایات را با هنر رودوزی و سوزن دوزی فراگرفت و حدود ۳۸ سال است که به تعلیم این هنر مشغول است. افتخار دوختن روایات امام هشتم حضرت علی بن موسی بن الرضا و شرکت در جشنواره رضوی را دارد.

فاطمه شفیعی (ونیزی)

ایشان متولد ۱۳۶۳ در استهبان است و توفیق حفظ کل قرآن را داشته و صاحب سبک حفظ متدبرانه در کشور است. وی کارشناس علوم قرآن و حدیث است و از ۱۳۸۷ در شهرستان سروستان و در منطقه ای دور افتاده به تعلیم قرآن می پردازد. در مسابقات فراوانی رتبه های برتر را کسب کرده و مقالات بسیاری را درباره قرآن و نهج البلاغه نگاشته است.

آمنه شاهنده

متولد ۱۳۵۷ در خوی و فارغ التحصیل کارشناسی ارشد و دکتری رشته علوم قرآن و حدیث است و عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور آذربایجان غربی و مدرس دروس معارف اسلامی در دانشگاه است. همچنین، داور مسابقات قرآنی و داور بخش علمی مقالات مسابقات سراسری قرآن است.

زینب رجبی دوانی

متولد ۱۳۶۲ در تهران و کارشناس ارشد هنر اسلامی و نیز دانشجوی دکتری هنر اسلامی در دانشگاه تربیت مدرس است و در زمینه هنر گل و مرغ و نگارگری نزد استادان بسیاری تلمذ کرده و هنر نگارگری تذهیب، تشعیر طراحی و نقاشی و مباحث نظری را در محضر پدر بزرگوارشان محمدعلی رجبی فراگرفته است. از دیگر استادان ایشان آقامیری در نگارگری و چلیپا در طراحی کلاسیک بوده اند.

علیه رضاداد

متولد ۱۳۶۳ در تهران است و از ۱۳۶۸ در مشهد مقدس زندگی می کند. در دو رشته علوم قرآن و حدیث و فقه و مبانی حقوق همزمان تحصیل کرد و رتبه اول مقطع کارشناسی ارشد را کسب کرد و با معدل بالا فارغ التحصیل دکتری از دانشگاه فردوسی شد. او عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان مشهد است.

مغری رادان

ایشان متولد ۱۳۶۱ در بیجار و استادیار دانشگاه آزاد اسلامی شهر ری بوده و تحصیلات خود را در مقطع دکتری با عنوان پایان نامه «نقد و بررسی دیدگاه مفسران فریقین درباره آیه میثاق» به پایان رساند. ایشان توفیق حفظ کل قرآن را داشته و تسلط به تفسیر و مفردات کل قرآن را دارد.

شهناز اسکینی

متولد ۱۳۶۰ در خرم آباد است و فعالیت قرآنی را از ۱۳۷۳ در زمینه قرائت آغاز کرد و با وجود نابینایی رتبه اول تاسوم کشوری را در رشته قرائت و ترتیل کسب کرده است. همچنین، در زمینه آموزش قرآن و تواشیح و مدیحه سرایی نیز فعال است و در سازمان بهزیستی خرم آباد کار می کند.

پیشکسوت هنر سوزن دوزی

هنر جویان در زمره تجلیل شدگان

ناهید معقولی از جمله فعالان پیشکسوت در عرصه هنر سوزن دوزی در استان اصفهان است که در جریان پانزدهمین همایش بین‌المللی بانوان قرآن پژوه از او تجلیل به عمل می‌آید. اومی گوید که با وجود سوابقی که در هنر سوزن دوزی دارم، شرکت در این همایش انگیزه مضاعفی در من ایجاد می‌کند تا آنجا که می‌توانم هنر جویانی کارآمدتر برای حضور در ادوار آتی آن تربیت کنم. بالاین هنر مند عرصه هنرهای سنتی گفت‌وگویی کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

● ابتدا خودتان را معرفی کنید و در ادامه توضیح دهید که چگونه به عرصه هنر سوزن دوزی علاقه‌مند شدید و از چه سالی به شکل حرفه‌ای به آن پرداخته‌اید؟

ناهید معقولی هستم و سال ۱۳۴۰ در شهر کاشان متولد شدم. در دوران کودکی مادر بزرگ سیده‌ای داشتم که سوزن دوزی‌های سنتی انجام می‌داد و از همان زمان من سعی داشتم که به تقلید از او به دوخت و دوز مشغول شوم.

این روند ادامه داشت تا زمانی که تحصیلات من در مقطع دبیرستان تمام شد و همزمان احساس کردم که در زمینه سوزن دوزی تقریباً مسلط شده‌ام و بر پایه استعداد ذاتی و البته آموزه‌های مادر بزرگم خیلی زود در این زمینه در میان همسالانم سرآمد شدم.

پس از اخذ دیپلم بلافاصله در دانشگاه قبول شدم، اما به واسطه پیروزی انقلاب اسلامی،

شهادت استاد نجات‌اللہی در محیط دانشگاه و البته وقوع انقلاب فرهنگی دیگر نتوانستم درسم را ادامه بدهم و در سال ۵۹ دانشجوی انصرافی رشته روانشناسی شدم و با توجه به اطلاعات خوب عمومی که در زمینه هنر داشتم به دنبال فعالیت در عرصه هنرهای خاص رفتم و توانستم در این زمینه موفق شوم.

● به توفیقاتی که در روند فعالیت حرفه‌ای در این عرصه هنری به دست آورده‌اید، اشاره کنید

از سال ۸۰ به خاطر شغل همسر به اصفهان آمدم و کار را از طریق اداره فنی و حرفه‌ای استان به عنوان مربی حق‌التدریس شروع کردم و حین تدریس آموزشگاه فنی و حرفه‌ای را احداث کردم و با تأسیس این آموزشگاه توانستم به عنوان یک کارآفرین نمونه، پله‌های

ترقی را پشت سر بگذارم و پیشرفت کنم. در سال ۸۹ به عنوان مربی نمونه کشور معرفی شدم و تندیس، لوح و جوایز نقدی از وزیر کار و رفاه اجتماعی دریافت کردم و سپس اداره میراث فرهنگی و گردشگری مرا به عنوان بانوی ملی سال ۹۰ انتخاب کرد و برند کیفیت ملی در صنایع دستی و برند یونسکو به من اعطا شد. در سال ۹۳ نیز بار دیگر به عنوان بانوی سال برند کیفیت را دریافت کردم و موفق به دریافت تندیس و لوح کارآفرین برتر و برند کیفیت ملی از یونسکو شدم. روند موفقیت حرفه‌ای من ادامه یافت تا اینکه در سال ۹۵ از طریق اتاق بازرگانی استان اصفهان به عنوان کارآفرین نمونه برگزیده شدم و در اسفندماه ۹۶ در کیش به عنوان نخستین بانوی ایرانی مقام بانوی کارآفرین نمونه از استان اصفهان را دریافت کردم.

● حوزه کار شما بسیار متنوع است و با توجه به فرم ثابت در زمینه اجرای هنری قادرید در زمینه محتوای این هنر را به سمت مضامین دینی و قرآنی سوق دهید؟ در این باره توضیح دهید. سال ۱۳۸۰ رشته کتیبه دوزی را که از زیرشاخه‌های هنر سوزن دوزی است به هنر جویان آموزش می‌دادم و هنر جویانم را مکلف کرده بودم که اسمای الهی را در کتیبه دوزی دنبال کنند و این به عنوان کار پایه‌ای در آموزش کتیبه دوزی همواره در کارگاه‌های من انجام می‌شد.

در سال ۱۳۹۵ از طرف جشنواره رضوی به اتفاق هنر جویانم اثر زیبایی را خلق و آن را تقدیم آستان قدس رضوی کردم و مستندات آن را در روزمه‌ام به دبیرخانه همایش فرستادم و از آنجا که ماهیت این همایش پژوهشی است، تمام استانداردها را به عنوان برنامه‌های پژوهشی درباره استانداردهای کتیبه دوزی، که برای اداره فنی و حرفه‌ای تألیف کرده بودم، نیز ارائه کردم.

ناگفته نماند که در آموزشگاه تاکنون مربیانی را برای کتیبه دوزی آیات و روایات و اسماء الهی آموزش داده‌ام و نیز تمامی رشته‌ها در قالب کتیبه دوزی و سوزن دوزی به آیات و اسماء الهی اختصاص دارد و برای جلوه‌گری بیشتر به دنبال ترکیب این هنر با سایر هنرها هستیم.

روایت

جود و احسان

معروف ترین لقب پیشوای نهم جواد است. آن رهبر فرزانه را به خاطر عطای فراوانش به این نام خوانده اند که برگرفته از نام های زیبای پروردگار است.

در فرازی از دعای روز بیست و ششم ماه رمضان همنوا با امام زین العابدین (ع) می خوانیم:

خداوندا! ای بخشنده ای که در او بخل راه ندارد. خداوندا! تو دارای نام های زیبا هستی!

نام جواد یادآور احسان پروردگار است که در جود امام محمد تقی (ع) تجسم یافته است. در اینجا برخی از نمونه های جود و احسان حضرتش را می خوانیم:

محمد بن سهل بن یسع قمی از افرادی است که به افتخار دریافت لباس متبرک از امام نهم نائل آمده است، او در این باره می گوید: به مدینه آمده و به حضور امام جواد (ع) رسیدم. در نظر داشتم که از امام درخواست کنم به من لباسی تبرکی عنایت کنند، اما فرصت نشد. در پیش خود گفتم: حالا که حضوراً نتوانستم، پس آن را طی نامه ای طلب می کنم. سپس به مسجد رفته و دو رکعت نماز خواندم. آنگاه صد مرتبه به درگاه الهی استخاره کردم تا اگر به دلم افتاد، نامه را به حضورشان بفرستم.

نماز را خواندم و بعد از نماز به دلم افتاد که نامه را به حضورش نبرم و در همین موقع که به راه افتاده بودم، پیکی از راه رسید و لباسی به همراه داشت و به من گفت: مولایت این لباس را برایت فرستاده است.

محمد بن سهل از دنیا رفت و در آن دو لباس اهدایی امام کفن شد.

این زمینه کم است. ادارات مرتبط کم لطفی می کنند یا نمی توانند یا ما نتوانسته ایم اهمیت موضوع را برای آن ها تشریح کرده تا آن ها اداره امور را به دست بگیرند. البته سازمان صنایع دستی بهتر حمایت می کند و بازارهایی را برای فروش محصولات در نظر می گیرد.

در یکی دو سال اخیر، سه نمایشگاه برای عرضه محصولات برگزار کردیم که شامل خوداشتغالی و کارآفرینی هنر جویان می شود.

● چه توصیه ای دارید که هنر تان تبدیل به هنری مقدس برای هنر جویان شود و آنان به واسطه اشتغال در آن، حس عبادت و بندگی کنند؟

زمانی که هنر جویان در سنین و مقاطع تحصیلی مختلف به من مراجعه می کنند و درباره کاربرد این هنر مشورت می کنند، برای اینکه آیات و روایات الهی در زندگی آن ها جاری شود و به زندگی آن ها رنگ و لعابی الهی ببخشد و موجب تقویت روحیه آنان شود، توصیه می کنم که از همان ابتدا مضامین قرآنی و روایات معصوم (ع) مثلاً عبارت «بسم الله الرحمن الرحیم» را به عنوان محتوای خلق آثارشان برگزینند و بیش از پیش با چنین مضامین و موضوعاتی عجین شوند.

● همایش بانوان قرآن پژوه تلاش کرده است که با ایجاد بخش های مختلف تمامی حوزه های مورد نظر خود را بر اساس اهداف معین تأمین کند. آیا از منظر شما این همایش بخش مغفولی دارد؟

تصور من این است که چنین همایشی نیاز به تبلیغات و برد رسانه ای بیشتری دارد تا به این واسطه بتوانیم زمینه فعالیت های خود را به سبب پیگیری و خواست مسئولان برگزاری و مخاطبان به سطح بالایی برسانیم و رونق بدهیم. همچنین با برگزاری چنین همایش هایی با وجود آنکه شرکت کنندگان در آن هنرمندان دغدغه مند هستند، باید نهادهای دولتی حمایت های همه جانبه ای کنند تا پس از برگزاری همایش و در مقاطع گوناگونی از سال با برپایی نمایشگاه های متعدد و ایجاد بازار فروش شاهد رونق چرخه اقتصادی این هنر باشیم.

● با توجه به پیشینه پژوهشی که دارید به نحوه تعامل خودتان با مراکز آموزشی نیز اشاره کنید.

مجموعه تحقیقات و پژوهش هایم در زمینه تربیت استاد و مربی کتبیبه دوزی به دانشگاه تربیت مربی کرج ارسال شده است و چندین مربی کشوری را در رشته کتبیبه دوزی اسماء الهی و آیات و روایات پرورش داده ام. در زمینه کار حرفه ای دوخت روکش مرقد هلال بن علی در آران و بیدگل کاشان در دست انجام است.

● برگزاری این همایش در شما به عنوان هنرمند پیشکسوت این حوزه و همچنین سایر هنر جویان و فعالان این عرصه تا چه اندازه می تواند سبب ایجاد انگیزه شود؟

برگزاری این همایش قطعاً در ایجاد انگیزه و رغبت بیشتر در من به عنوان فعال در این عرصه هنری بی تأثیر نیست، حتی به این فکر می افتم که از این پس بتوانم در زمینه تربیت و آموزش هنر جویانم آنچنان کارآمد عمل کنم که در آینده آن ها نیز بتوانند در چنین رویدادهایی موفق باشند و به این واسطه هم در طول دوران حیات حرفه ای من و هم پس از آن برای من باقیات الصالحاتی به یادگار بماند.

● از چه طریقی با این همایش آشنا و از نحوه حضور در آن مطلع شدید؟

از طریق خانم محبوبه پورغدیری. او یکی از هنرمندانی است که در شهر اصفهان با من همراه است و باعث شد که به این سمت و سو گرایش یابم و خودم را معرفی کنم. وی در زمینه پژوهش های قرآنی و در عرصه دوخت و دوز مرقد امامان، امامزاده ها، آیات و روایاتی از امام رضا (ع)، که تقدیم به جشنواره رضوی شده است، با من همکاری بودند و امیدواریم بتوانیم به کمک هم از تلفیق برخی رشته های هنری به سبک و سیاق جدیدی در این عرصه دست یابیم و آن را رواج دهیم.

● آیا مسئولان و نهادهای متولی فرهنگی در عرصه هنری از شما حمایت کرده اند؟

اگر بخواهم به حمایت ها به شکل کامل اشاره کنم باید بگویم که آنچنان پررنگ نیستند و حتی توانایی های دولت برای مساعدت در

در آموزشگاه

تاکنون مربیانی

را برای کتبیبه

دوزی آیات

و روایات و اسماء

الهی آموزش

داده ام و

نیز تمامی

رشته هادر قالب

کتبیبه دوزی و

سوزن دوزی به

آیات و اسماء الهی

اختصاص دارد

و برای جلوه گری

بیشتر به دنبال

ترکیب این

هنر با سایر

هنر ها هستیم

تکریم بانوان قرآنی

ارتقای فرهنگ قرآنی جامعه

بهاره شعبانی متولد سال ۱۳۶۱ در شهر اراک است و در همین شهر نیز سکونت دارد. آشنایی اش با قرآن و اقدام به فعالیت های قرآنی به سه دوره تقسیم می شود: دوره نخست دوران کودکی است که به واسطه پدر و مادر با قرآن آشنا شد؛ پدرش وقتی قرآن می خواند، تفسیر کودکانه ای از سوره ها بیان و قصه های قرآنی را نیز تعریف می کرد. همین امر باعث شد که علاقه اش به قرآن بیشتر شود و در نوجوانی سعی کرد تا بیشتر در کلاس های قرآنی مساجد حضور یابد. در ادامه متن گفت و گو با این فعال قرآنی را می خوانیم.

● از روند آموزش قرآن خود بگویید.

تا دوره نوجوانی با کلاس های قرآن مساجد سپری شد و فعالیت های قرآنی مدرسه نیز بسیار زیاد بود. من نیز علاقه داشتم و در مسابقات قرآن و نهج البلاغه شرکت می کردم. با توجه به علاقه ای که به مسائل قرآنی و فرهنگی داشتم، سعی می کردم با همکاری مسئولان مدرسه در مناسبت های مختلف مسابقات قرآنی را برای دانش آموزان برگزار کنم. همین مسئله باعث می شد که اشتیاقم برای مطالعه قرآن و شناخت این کتاب آسمانی بیشتر بشود. علاوه بر این اطلاعاتم را نیز افزایش دادم. پس از این نیز از سال ۹۰ با حمایت همسر و برادرم

وارد عرصه تخصصی یادگیری قرآن، قرآن پژوهی و تدریس قرآن شدم. در واقع در این مرحله باید انجام وظیفه می کردم و آموزه هایم را، که طی این سال ها آموخته بودم، انتقال می دادم. با توجه به دوره های مربیگری که در زمینه نهج البلاغه، آیین همسر داری و فرزندی، آموزش نهج البلاغه و ویژه کودکان و آموزش قرآن گذرانده بودم، سعی کردم تا با استفاده از شیوه های آموزشی، تربیتی و روانشناسی شروع به آموزش مفاهیم قرآنی به کودکان کنم. احساس کردم نیاز است که در این زمینه تألیفاتی نیز داشته باشم تا آموزه ها کامل تر شود؛ از همین رو شروع به تألیف تخصصی برای کودکان کردم.

دیدگاه

بزرگ ترین آرزوی بانوی فوشنویس

خط نستعلیق، عروس خطوط اسلامی است و با توجه به ویژگی هایی که در سبک نگارش این خط وجود دارد و قابلیت هایی که در اجرای حروف و کلمات آن مشهود است، بسته به ذوق و خلاقیت هنرمند خوشنویس، به اشکال گوناگونی می تواند حروف، کلمات و عبارات را روی صفحه و با نسبتی متغیر نسبت به خط زمینه به نگارش در آورد. همین خاصیت منحصر به فرد در خط نستعلیق و کششی که معمولاً در بسیاری از حروف آن در زمان

● از تألیفات خود در حوزه کودک بگویید. به نظر شما آثاری که برای کودکان نوشته می شود چه نتایجی را در پی دارد؟

کتاب قرآن در سه جلد برای کودکان نوشتم که شأن نزول سوره یاسین به صورت شعر و قصه و شناخت فضائل آن است؛ کتاب آموزش مفاهیمی نهج البلاغه و ویژه کودکان نیز شامل پندها و حکمت های نهج البلاغه است که برای رشد و شکوفایی تفکر و اخلاق کودک بسیار مؤثر است. البته کتبی نیز آماده چاپ دارم که متأسفانه به دلیل عدم تأمین هزینه ها به چاپ نرسیده است.

امام علی (ع) در حدیثی فرمودند که به خردسالان تان از علوم ما بیاموزید تا اینکه خداوند به وسیله علوم ما به آن ها سود برساند و گمراهان نتوانند عقایدشان را به آن ها تحمیل کنند. کودکان خیلی زود تحت تأثیر آموزش قرار می گیرند و خوب است که با کتاب، شعر، قصه و حتی بازی معارف اهل بیت (ع) را به آنان آموزش دهیم. رسول خدا (ص) می فرمایند: فرزندان را با محبت من و محبت خاندان من و قرآن تعلیم و تربیت کنید. این تربیت برای فرزندان مصونیت می آورد و دل های آن ها را که پاک است و شفته قرآن و اهل بیت (ع) هستند، از فساد های اخلاقی و خود باختگی در مقابل فرهنگ بیگانه باز می دارد.

● در شهر شما چقدر به پژوهشگر قرآنی اهمیت داده می شود؟ به نظر شما همایشی که در تجلیل از بانوان قرآن پژوه بر گزار می شود، چه تأثیری در قرآنی شدن جامعه بانوان دارد؟
جامعه به قرآن و معارف قرآنی علاقه بسیاری زیادی دارد، اما نیازمند حمایت بیشتر از جانب

کودکان خیلی
زود تحت تأثیر
آموزش قرار
می گیرند و خوب
است که با کتاب،
شعر، قصه و حتی
بازی معارف
اهل بیت (ع) را
به آنان آموزش
دهیم

خوشنویسی به وجود می آید، زمینه لازم را به منظور اعراب گذاری مناسب، زیبایی و چشم نوازی در این خط برای کتابت قرآن و سایر ادعیه مذهبی پدید آورده است تا جایی که اثری خوانا و با قابلیت بالای هجی کلمات راحتی برای نوآموزان قرآنی فراهم می آورد. با توجه به بر شمردن مطالب بالا، آثار متعددی را با استفاده از خط نستعلیق کتابت کرده ام. وصیت نامه امام خمینی (ره)، رباعیات خیام، دیوان محتشم کاشانی و خطبه همام حضرت علی (ع) در نهج البلاغه، آثار شاخصی هستند که آن ها را کتابت کرده ام. البته از این میان وصیت نامه امام (ره) و خطبه همام چاپ و منتشر شده است و باقی در مراحل مقدماتی چاپ و تذهیب قرار دارند.

تاکنون خوشنویسی قرآن در قالب نگارش آیه و یا آیاتی بوده است و تا به این لحظه موفق به کتابت کل قرآن نشده ام. البته یکی از تصمیماتم برای آینده این است و اجرای این ایده

● وظیفه مهم مادر قبال قرآن چیست؟

قرآن معجزه و کتاب الهی است؛ تمام مردم به این نتیجه خواهند رسید که رهنمودهای قرآن راه نجات و سعادت است، اما باید به این نکته توجه داشت که برخی از افراد با باورهای از پیش طراحی شده سراغ قرآن می‌روند و در واقع نمی‌خواهند از آن تأثیر بپذیرند، بلکه می‌خواهند قرآن را در خدمت آرای خود درآورند.

یک وظیفه داریم و آن این است که این معارف ارزشمند را با استفاده از علمای دین استخراج کنیم و گسترش دهیم.

● در پایان اگر سخنی باقی مانده بگویید.

به دلیل اینکه نماینده خانواده یاسین هستم و در استان مرکزی فعالیت می‌کنم باید بگویم که نزدیک به ۳ هزار عضو داریم که در استان مرکزی در طرح ملی ختم روزانه سوره یاسین شرکت کرده‌اند و ما را همراهی می‌کنند.

دارند، تجلیل به عمل می‌آید.

شایسته است که از زحمات زیادی که برگزارکنندگان این همایش تقبل کردند، تشکر کنم. پیشنهاد می‌کنم که در کنار این همایش، کارگاه‌های تخصصی آموزشی مانند شیوه‌های نوین تدریس، شیوه‌های انتقال مفاهیم، پرورش کودکان با استفاده از مفاهیم قرآن و در آخر هم هر مادر یک قرآن پژوه برگزار شود.

● تأثیر شماری اطرافیان چگونه بوده است؟

انسان وقتی قرآن می‌خواند به مفاهیم آن نیز توجه می‌کند، این مفاهیم ناخودآگاه روی رفتار انسان تأثیر می‌گذارد و خانواده و جامعه نیز رفتار انسان را می‌بینند، می‌توانم در این زمینه دخترم را مثال بزنم که از کودکی وقتی که پوشش و حجابم را می‌دید، خیلی علاقه داشت که از من الگو بگیرد. وقتی که به کلاس سوم ابتدایی رسید، پیش از اینکه به سن تکلیف برسد و بدون اینکه بخواهم به او گوشزد کنم، خودش به حجاب روی آورد.

مسئولان است و در مقایسه با اشتیاقی که مردم به قرآن دارند، حمایت‌ها بسیار کم است. زن یا مادر پایه و ستون خانواده و شکل‌دهنده فرهنگ خانواده محسوب می‌شود و خانواده نیز مهم‌تری جزء تشکیل‌دهنده جامعه است. هنگامی که یک زن نقش تربیتی خود را به درستی بتواند ایفا کند، فرزندی که در دامن او پرورش می‌یابد، انسان‌های موفقی خواهند بود. اگر بانویی در امور قرآنی فعال باشد، بدون شک فرزندان او نیز تربیت صحیحی خواهند داشت و از او الگو می‌گیرند. اگر از این بانوان تکریم شود، این امر نه تنها شور و اشتیاق مضاعفی در آن‌ها ایجاد می‌کند، بلکه این اشتیاق به اطرافیان آن‌ها نیز منتقل و موجب افزایش مقام و منزلت زن در اجتماع می‌شود.

● نحوه آشنایی شما با این همایش چگونه بود؟ به نظر شما نقاط ضعف و قوت این همایش چیست و آیا پیشنهادی برای بهبود آن دارید؟

در سال ۱۳۹۳ در نمایشگاه بین‌المللی قرآن تهران با مرکز فرهنگی بانوان قرآن پژوه و مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع) آشنا شدم و در طرح ختم روزانه سوره یاسین شرکت کردم. این کار توفیقی بود که در آنجا عضو خانواده بزرگ قرآنی یاسین شدم. با فعالیت‌های این مرکز که شامل همایش بین‌المللی بانوان قرآن پژوه و انتشار کتاب‌های بانوان پژوهشگر و... بود نیز آشنا شدم. این همایش با هدف معرفی، تجلیل و تکریم از بانوان قرآن پژوه شکل گرفته است که در هر دوره نیز از چهره‌های شاخصی که در امر پژوهش و هنر در رشته‌های قرآنی مانند قرائت و حفظ فعالیت

تمام مردم

به این نتیجه

خواهند رسید که

رهنمودهای قرآن

راه نجات و سعادت

است، اما باید به

این نکته توجه

داشت که برخی از

افراد با باورهای از

پیش طراحی شده

سراغ قرآن

می‌روند

به هر حال برگزاری این همایش به مثابه یک سازوکار تشویقی محسوب می‌شود که در وهله اول موجب کشف استعدادها و فعالیت‌های هنری شود که شاید با وجود همه قابلیت‌ها و ویژگی‌هایی که دارند، مهجور مانده باشند و این همایش زمینه را برای شکوفایی هر چه بیشتر آن‌ها فراهم می‌کند. در ضمن گردهمایی جمعی از بانوان هنرمند و پژوهشگر در قالب یک همایش چندروزه زمینه را برای تعامل بیشتر میان آن‌ها فراهم خواهد کرد که این امر به تقویت معلومات و دانش شخصی و حرفه‌ای آن‌ها کمک شایانی خواهد کرد.

یکی از بزرگ‌ترین آرزوهای من است. این امر نیازمند حمایت و مساعدت مسئولان و مدیران فرهنگی است. اتفاقاً قصد دارم در جریان این همایش این موضوع را با مسئولان مطرح کنم تا شاید زمینه‌های لازم برای انجام این مهم محقق شود. به خوشنویسی آیات قرآن علاقه‌مندم و تاکنون اغلب آثارم در این زمینه به نمایش درآمده است. البته علاقه فراوانی نیز به خوشنویسی اشعار شاعران کلاسیک ایرانی دارم که تصور می‌کنم آن‌ها نیز حاوی نکات بارز و تأثیرگذار اخلاقی، دینی و انسانی هستند.

اما نقش همایش بانوان قرآن پژوه و برنامه‌هایی مشابه آن چه می‌تواند باشد؟ این قبیل امور، علاوه بر فعالیت رویدادی خود که منجر به تجلیل تعدادی از بانوان می‌شود، باید در زمینه اشتغال جامعه بانوان به ویژه بانوان هنرمند، مشارکت داشته باشد تا با تدارک ملزومات کاری زمینه را برای فعالیت هنری آن‌ها در خانه نیز فراهم آورد.

زهره رئیس ساداتی

برگزیده بخش هنری همایش

نگارگر برگزیده خواستار شد

پیوندی میان هنرمندان و عرصه پژوهش هنر

غیر از گروهی که بیشتر شرکت کنندگان همایش هستند این رویداد آنچنان که باید و شاید به مردم معرفی نشده و رسانه ملی می تواند این همایش را تبلیغ کند تا سبب ایجاد انگیزه بیشتر در میان فعالان آن و پیوند میان حوزه پژوهش هنر و هنرمندان شود؛ این جملات را زینب رجبی دوانی، هنرمند برگزیده عرصه نگارگری پانزدهمین همایش بانوان قرآن پژوه بیان می کند. در ادامه متن این گفت و گو را می خوانید.

● خود را معرفی کنید و بگویید در چه عرصه هنری مشغول به کار هستید و چه آموزش هایی را پشت سر گذاشته اید؟
متولد ۱۳۶۲ هستم. کار هنری را از پانزده سالگی زیر نظر پدرم که از اساتید بنام عرصه هنر نگارگری است، آغاز کردم. البته در محضر استادان دیگری از جمله سلیمان سعیدآبادی و عباس سلیمانی تلمذ کرده ام و در دوره های نیز نزد استاد محمدباقر آقامیری و استاد قاضی زاده در زمینه های گوناگون نگارگری از جمله گل و مرغ و تذهیب به کسب مهارت پرداختم. همچنین، مدرک کارشناسی رشته ادبیات فارسی از دانشگاه شهید بهشتی داریم. یک بار کارشناسی ارشد نقاشی و بار دیگر کارشناسی ارشد هنر اسلامی را اخذ کردم و هم اکنون در مقطع دکترا در دانشگاه تربیت مدرس تحصیل می کنم.

● بیشتر در چه زمینه ای از این هنر تخصص دارید؟

ابتدا با تذهیب شروع کردم و بعد وارد حوزه نگارگری شدم. در زمینه نگارگری تاکنون نمایشگاه های زیادی را به شکل انفرادی برپا کرده ام و حدود ۱۵ نمایشگاه جنبی نیز داشته ام. در هجده سالگی جوان ترین شرکت کننده ای بودم که در همایش نگارش قرآن حضور یافتم. حدود دو سال پیش یکی از کارهای من که به مرکز هنرهای تجسمی فرستاده بودم در نمایشگاهی به نام به کدامین گناه شرکت داده شد که البته با وجود آن که جشنواره هنر مقاومت بخش

نگارگری نداشت، این کار را در این جشنواره نیز پذیرفتند که موضوع آن، تصویر کودک سوری بود که در آب غرق شده بود و تصویر پیکرش در ساحل دریا در آن برهه زمانی بازتاب گسترده ای داشت. این اثر نگارگری در آن جشنواره برگزیده شد.

● در حال حاضر در کدام دانشکده یا آموزشگاه هنری تدریس می کنید؟

در دانشگاه علمی - کاربردی و پیش از آن در دانشگاه پیام نور تدریس کرده ام. امسال هم در دانشگاه الزهراء (س) مشغول تدریس هستم. البته در مؤسسه مکتب نگارگری کمال الدین بهزاد به تدریس نگارگری به هنرجویان علاقه مند نیز مشغول هستم.

● یکی از آفت های این هنر به ویژه در زمینه تذهیب، به عنوان بارزترین هنر قرآنی، واردات بی رویه و بی کیفیت آثاری از کشورهای دیگر است که بازار تولیدات داخلی را با مشکلات بغرنجی مواجه کرده است. نظر شما در این باره چیست؟

البته همان طور که گفتم بیشتر در زمینه نگارگری فعالم و شاید تذهیب کاران بهتر بتوانند پاسخگو باشند، اما باید بگویم که متأسفانه تولید آثار در این عرصه هنری بسیار کاهش یافته است؛ به ویژه در حوزه تذهیب کشورهای حاشیه خلیج فارس از خلأ موجود برای ترغیب بازارهای داخلی به منظور فروش تولیداتشان استفاده می کنند. همچنین برخی از این کشورها همچون امارات هر

ساله به برگزاری جشنواره هایی اقدام می کنند که با توجه به چشمگیر بودن آن ها از حیث برگزاری و اهدای جوایز نفیس به برگزیدگان، موجب تشویق هنرمندان داخلی به تولید اثر می شود تا علاوه بر حضور در جشنواره، آثار هنری آنان نیز به مبلغ قابل توجهی خریداری شود. البته آفت چنین کاری این است که آثار هنری پس از خریداری از هنرمندان ایرانی در موزه های این کشورها با هویتی غیر ایرانی به نمایش درمی آید. همه این مسائل ناشی از سوءمدیریت داخلی است، زیرا هنرمند فعال در عرصه نگارگری، تذهیب و حتی خوشنویسی با وجود سختی ها و مرارت ها، فاقد امنیت شغلی است. همچنین، هنرمندان این عرصه هنوز فعال اند و هر چند سفارش برای تولید اثر کم است، پیشرفت های خوبی مشاهده می شود؛ به طوری که قضاوت و داوری برای تعیین آثار برگزیده در رویدادی هنری دشوار است و با وجود پیشرفت ناچیز در زمینه نگارگری، در حوزه تذهیب از حیث اقتصادی و امنیت شغلی وضعیت مطلوبی وجود دارد.

● چقدر در این حوزه هنری به ویژه رشته تخصصی خودتان به فعالیت پژوهشی می پردازید؟

پس از انقلاب به هنرهای اصیل ایرانی توجه ویژه ای شد؛ هنرهای اصیل در هنرهای دینی ریشه دارد و در نتیجه، آثار عملی و پژوهشی را می توان به حوزه هنرهای دینی نیز مربوط دانست. در این راستا پژوهشگران خارجی آثار پژوهشی بسیاری نگاشته اند. البته پژوهشگران داخلی نیز سعی کرده اند، تحقیقاتی را انجام دهند.

بنده نیز مقالاتی را در این باره نوشته ام و دو کتاب هم ترجمه کرده ام که عنوان یکی «آداب و فنون نقاشی و کتاب آرایی» است، اما کتاب دیگری درباره «تجزیه و تحلیل هنر کودکان» است.

ضمن اینکه این رشته ها در دانشگاه، سال های بعد از انقلاب تدریس شد به ویژه هنر اسلامی و نگارگری ایرانی که حتی تا مقطع دکترانیز برای آن برنامه ریزی به عمل آمد و چندسالی است که رشته هنر اسلامی در مقطع دکتری دانشجوی می پذیرد. همچنین، مؤسسه مطالعات اسلامی به صورت تخصصی در زمینه ترجمه و تألیف کتاب های درسی فعالیت می کند. به طور کلی در حوزه هنر اسلامی رویکرد مطلوبی به پژوهش و

“
هنرهای اصیل
در هنرهای دینی
ریشه دارد و در
نتیجه، آثار عملی
و پژوهشی را
می توان به حوزه
هنرهای دینی نیز
مربوط دانست.
در این راستا
پژوهشگران
خارجی آثار
پژوهشی بسیاری
نگاشته اند البته
پژوهشگران
داخلی نیز
سعی کرده اند،
تحقیقاتی را انجام
بدهند

روایت

مقابله با سوء استفاده دشمنان

در مناظره بین امام جواد(ع) و یحیی بن اکثم وقتی یحیی چند حدیث جعلی را درباره خلیفه اول و دوم نقل کرد، امام(ع) در مقام رد و اثبات جعلی بودن آن‌ها فرمودند: من قصد انکار فضل آن‌ها را ندارم؛ یعنی می‌خواهم فقط جعلی بودن این خبرها را اثبات کنم. آن حضرت با گفتن این عبارت مانع استفاده سیاسی آن دانشمند حکومتی شد و خواست بهانه‌ای به دست او و دیگران ندهد تا به جای موضوع اصلی، حواشی سیاسی آن مورد بهره‌برداری آن‌ها قرار بگیرد و آن‌ها از این طریق امام را در تنگنا قرار دهند. ایشان اجازه نداد که طرفداران حکومت غاصبانه بنی عباس بتوانند با ایجاد مسائل سیاسی مانع فعالیت علمی امام شوند.

استفاده از موضوع خلافت‌های پس از رحلت پیامبر(ص) مستمسک سیاسی آشکاری بود که حکومت‌های بنی امیه و سپس بنی عباس علیه طرفداران امامان معصوم و شیعیان به کار می‌بردند. حکام بنی امیه و بنی عباس مستمر در مقام شناسایی شیعیان به این موضوع تمسک می‌کردند و در مقام محاجه و یا بازداشت و یا کشتن مخالفان از آنها می‌پرسیدند که نظرشان درباره خلفا چیست؟ گاهی عدم قبول و مخالفت با حکومت آن‌ها برای بازداشت افراد و حتی کشتن آنان کافی بود. نمونه‌های زیادی از این جریان در تاریخ ثبت شده است، از جمله استفاده سیاسی عبیدالله بن زیاد در شناسایی مخالفان حکومت یزید و حجاج بن یوسف خونخوار.

برگرفته از فصلنامه بینات شماره ۳

پاییز ۱۳۹۵

مظاهر آن همچون نگارگری و تذهیب وجود دارد.

● چگونه از همایش بانوان قرآن پژوه مطلع شدید؟

یکی از استادانم به نام سالک مهدوی من را به مؤسسه معرفی کرد. سپس برای ارائه آثارم دعوت شدم، چون وقت کمی در اختیار داشتم، تصمیم گرفتم در این همایش با تکیه بر آثار پژوهشی خود در حوزه هنر شرکت کنم.

● برگزاری همایش بانوان قرآن پژوه را چقدر در رونق و اعتلای فعالیت‌های هنری مرتبط با قرآن مؤثر می‌دانید؟

مسلماً تأثیر بسیار زیادی خواهد داشت. اگر این همایش در رسانه‌ها به خوبی تبلیغ شود، قطعاً تأثیر آن فراوان خواهد بود. کنون پانزده دوره از این همایش می‌گذرد، اما غیر از گروهی از مخاطبان که بیشتر شرکت کنندگان همایش هستند، این رویداد چنان که باید و شاید به مردم معرفی نشده است. رسانه ملی می‌تواند این همایش را تبلیغ کند تا انگیزه بیشتری را در میان فعالان این حوزه به وجود آورد و پیوندی میان حوزه پژوهش هنر و هنرمندان برقرار سازد.

● در حوزه نگارگری و تذهیب جشنواره‌های گوناگونی برگزار می‌شود و یکی از آن‌ها دوسالانه تذهیب است که مرکز آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی آن را برگزار می‌کند. به نظر تان بهتر است این رویدادها مستقل برگزار شوند یا اگر در قالب رویدادهای ملی یا بین‌المللی برگزار شوند، تأثیر بیشتری خواهد داشت؟

در هر دو صورت خوب است، زیرا اگر مستقل برگزار شوند، شاهد فراگیری و تعدد برگزاری این رویدادها در طول سال خواهیم بود. همچنین برگزاری آن‌ها در قالب رویدادی ملی به تأثیر بیشتر آن‌ها می‌انجامد. برگزاری مناسب‌تر این گونه برنامه‌ها این است که مثلاً در طول سال شاهد برگزاری چند رویداد ملی در این حوزه باشیم و دوسالانه ملی یا حتی بین‌المللی برپا شود و برگزاریدگان هر یک از این رویدادها به رویدادی تخصصی‌تر راه یابند. در نتیجه، هم رویدادها هر سال بهتر برگزار می‌شوند و هم شاهد خلق و بروز آثار فاخر در این عرصه هنری خواهیم بود.

قاریانی چون مصری و ایرانی همچون عبدالباسط محمد عبدالصمد و جواد فروغی شروع کردم و نکات تجویدی رانیز از خواهرم فرا گرفتم. به یاد دارم هنگامی که در سنین پایین بودم به همراه خواهر و برادرم گروه تواشیح داشتیم؛ به گونه‌ای که در میهمانی‌های خانوادگی تواشیح اجرا می کردیم. البته این تا پیش از سن بلوغ بود و پس از آن نیز من و خواهرم در مجالس بانوان و محافل قرآنی این کار را ادامه دادیم.

● در حال حاضر حافظ چند جزء قرآن هستید و در عرصه قرائت از محضر کدام اساتید بهره‌مند شده‌اید؟

چند جزء را حفظ هستم، اما بیشتر سعی کردم در عرصه قرائت آن هم به صورت تخصصی فعالیت کنم.

قرائت و تجوید قرآن را همان طور که گفتم از خواهرم، که مدرس قرآن و داور مسابقات است، فرا گرفتم و در آن هنگام که من به این عرصه وارد شدم، در میان بانوان، استاد قرآن متبحر در استان مان بود و در زمینه صوت و لحن خودم کار کردم، اما صرفاً در بحث تواشیح نیز از محضر اساتیدی چون مهدی داغله، سید کریم موسوی، احمد لیایی و دعایی به صورت غیر مستقیم نکاتی را آموختم.

● بیشتر علاقه‌مند به استماع صوت کدام قاری مصری هستید؟

سعی می‌کردم از تمامی قراء تقلید کنم، اما بیشتر تلاوت‌های مصطفی اسماعیل، شحات محمدانور و راعب مصطفی غلوش را گوش می‌دهم.

حوزه‌های مغفول
مانده بسیار
است، مثلاً اعزام
اساتید خانم به
منظور آموزش
قرآن در دیگر
کشورها. هر چند
محدودیت‌هایی
برای بانوان در این
اعزام‌ها وجود
دارد، می‌توان با
تدابیری از بانوان
نخبه‌قرآنی در این
اعزام‌ها بهره‌برد

برگزیده همایش بانوان قرآن پژوه فواستار شد

اختیاراتی برای انجام اقدامات بزرگ‌تر

اعظم غلامی، متولد سال ۵۸ و ساکن استان البرز است. مدرک کارشناسی در رشته فقه و مبانی حقوق و مدرک کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث دارد. علوم حوزوی رانیز گذرانده و هم‌اکنون قاری و مدرس قرآن است و طی این سال‌ها علاوه بر دریافت رتبه، داور مسابقات تواشیح نیز بوده است. اواز جمله بانوان برتر در این دوره از همایش است که طی گفت‌وگویی بیشتر با او آشنایی شویم.

● نحوه آشنایی خود با همایش بانوان قرآن پژوه را بیان کنید.

در این همایش از بانوان نخبه‌قرآنی در بخش‌های مختلف فرهنگی، پژوهشی، اجرایی و علمی تجلیل به عمل می‌آید که اطلاعات قرآنی و تخصصی بانوان در بحث قرآنی مورد بررسی قرار گرفته و سپس از افراد کوشا و نخبه‌دور زمینه قرآن در سطح ملی و بین‌المللی تجلیل می‌شود.

● مشوق اصلی شما برای ورود به این عرصه

چه فرد و یا افرادی بوده‌اند؟
از سن و سال کم شروع به فراگیری قرآن کردم، یعنی حدوداً از سن ۹ یا ۱۰ سالگی بود. در مقطع ابتدایی در رشته حفظ قرآن فعالیت می‌کردم، اما هنگامی که وارد پایه چهارم ابتدایی شدم، متوجه استعدادم در عرصه قرائت قرآن شدم که با خواهرم، قرائت تقلیدی کار می‌کردم، چون اکرم غلامی، خواهرم و برادرم پیش از من در این زمینه به فعالیت پرداخته بودند. البته مشوق اصلی‌ام پدر و مادرم بودند. تلاوت قرآن را با نوارهای کاست

دیدگاه

قدردان مشوقانم هستم

کمی دیرتر از موعد معمول که همه بچه‌ها به مدرسه می‌روند، راهی کلاس درس شدم. سال ۱۳۷۳ کلاس چهارم ابتدایی بودم و تمام کتاب‌هایم با خط بریل بود و تمام درس‌هایم را کمتر از ۱۹ نمی‌گرفتم، اما قرآن خواندن و به عبارت دیگر روخوانی ساده قرآن رانمی‌دانستم. اما خدا را شاکرم که در مسیر زندگیم افراد و به ویژه معلم خوبی را قرار داد. معلم،

آقای عزیزی با تأثیری خاص به من می‌گفت: چرا شما قرآن خواندن بلد نیستید؟ نمرات سایر دروس‌تان خوب و عالی است، اما ناتوانی شما در روخوانی قرآن عیب بزرگی است. من هم هر چقدر به دوستانم می‌گفتم که با من تمرین کنید تا من هم یاد بگیرم، اما زمینه‌اش فراهم نشد تا اینکه در کلاس چهارم همین معلم من را برای شرکت در مسابقات قرآن که آموزش و پرورش استثنایی استان آن را برگزار می‌کرد، معرفی کرد.

به ایشان گفتم: من چطور بروم، حتی قرآن خواندن بلد نیستم و نمی‌دانم. خاترم هست که حدود ۲۴ روز برای این مسابقات که حفظ جزء سی‌ام قرآن بود، فرصت داشتم. با وجود اینکه کتاب جزء سی‌ام قرآن و نوار صوتی نیز نداشتم، اما یکی از اقوام برای من آیات را دیکته می‌کرد و من می‌نوشتم و سپس حفظ می‌کردم. آن سال

آموزش قرآن می پردازم و الحمدلله خانواده قرآنی نیز دارم. معتقدم اگر بانویی در این زمینه فعال باشد، به دلیل نقش اساسی که در خانواده دارد، می تواند خانواده را تحت لوای خود در آورد. اگر هم روزی آموزش قرآن را دنبال نکنم، سعی می کنم با قرآن انس داشته باشم. کافی است به آموزه های خداوند گوش دهیم تا خداوند بهترین راه و مسیر را برای ما قرار دهد و به بهترین نحو راهنمایی کند.

● چقدر خود را به دستورات قرآن نزدیک کرده اید؟

قطعاً نمی توان تک بعدی بود، بلکه باید قرآن به گونه ای در ما اثرگذار باشد که دیگران بتوانند آن را غیرمستقیم از منش و رفتار و زندگی مان متوجه شوند، اما به این معناییست که خودنمایی باشد، بلکه باید به اندازه ای به قرآن نزدیک باشیم و ارتباط خالصانه با خدا داشته باشیم که آن را به صورت عملی در رفتارمان نشان دهیم. باید آموزه های قرآنی در خودمان تأثیر بگذارد، به گونه ای که دیگران از منش و نحوه زندگی ما این را دریابند.

● قصه زندگی کدام یک از بانوانی که نام آن ها

در قرآن بیان شده است برایتان جذاب است؟
هنگامی که سوره کوثر را که در شأن حضرت زهرا (س) نازل شده است، تلاوت می کنم، نمادین به تمام معنایم روشن می شود. همان طور که در روایت آمده است ایشان سرور زنان اهل بهشت هستند. از سوی دیگر نیز سوره ای به اسم حضرت مریم (س) داریم و همچنین به زندگی آسیه و مقام این زن در قرآن اشاره شده است.

حوزه فعالیت های قرآنی بیشتر می شناسند، امیدواریم این اختیارات بیشتر به بانوان داده شود تا نتایج بهتری حاصل شود.

● به نظر شما حوزه های مغفول مانده در امور قرآنی کشور که بانوان بتوانند در آن ها فعالیت کنند کدام است؟

حوزه های مغفول مانده بسیار است، مثلاً اعزام اساتید خانم به منظور آموزش قرآن در دیگر کشورها. هر چند محدودیت هایی برای بانوان در این اعزام ها وجود دارد، می توان با تدابیری از بانوان نخبه قرآنی در این اعزام ها بهره برد؛ چراکه انتقال تجربیات رخ می دهد و رشد فکری بانوان را به همراه خواهد داشت.

● در باره برنامه روزانه قرآنی تان بگویید.
خداوند توفیق داده است که بیشتر اوقات را با قرآن همراه هستم، به گونه ای که تمام فعالیت هایم زیرمجموعه قرآن است. هر روز به تدریس و

● برگزاری مراسمی برای تکریم بانوانی که در امور قرآنی فعال هستند چه تأثیری دارد؟

مطمئناً برای ارتقای سطح قرآنی بانوان اثرگذار است، زیرا بانوان تشویق می شوند و بیشتر فعالیت خود را پیگیری می کنند. تجلیل از بانوان برتر قرآنی در این همایش بین المللی انگیزه بخش است، اما مهم این است که کارآیی لازم را داشته باشد و بتواند در فعالیت های بانوان قرآنی مؤثر باشد. از سوی دیگر هنگامی که بانو یا آقای فعال قرآنی در رشته خودش علم داشته باشد، قطعاً می تواند اثرگذار باشد.

● آیا این نوع تشویق و تکریم کافی است؟

نه کافی نیست، چون صرفاً تشویق است و کار عملی در کنار آن نیست، یعنی به کسب اجازه از مسئولان نیاز است تا بانوان برتر در این همایش بتوانند با داشتن اختیاراتی به انجام کارهای بزرگتر اقدام کنند، زیرا حوزه کاری بانوان محدودتر است و چون مسئولان نیاز بانوان را در

**هنگامی که سوره
کوثر را، که در شأن
حضرت زهرا (س)
نازل شده است،
تلاوت می کنم،
نمادین به تمام
معنایم روشن
می شود**

می کردم، اما نمی توانستم بخوانم.

هنگامی که برای اولین بار در مسابقات حاضر شدم، داور به من گفت: بخوان. پرسیدم: یعنی با صوت به مانند تلاوت قاریانی که در تلویزیون پخش می شود، بخوانم؟ گفت: بله. من هم شروع کردم به خواندن و مانند آنچه از تلاوت ها شنیده بودم، قرائت کردم که طی آن سال در مسابقات قرآن مراحل شهرستانی و استانی که حتی دانش آموزان عادی نیز در آن ها حضور داشتند، حائز رتبه اول شدم و در مسابقات قرآن مرحله کشوری نیز شرکت کرده و رتبه سوم را در رشته ترتیل کسب کردم.

شهناز اسکینی

قاری و حافظ قرآن کریم

من رتبه نیاوردم یعنی نتوانستم تمامی سوره جزء سی ام قرآن را حفظ کنم.

قرآن به خط بریل را در مقابلم می گذاشتم و نوار صوتی استاد شهریار پرهیزکار را گوش می دادم و سپس آن را تکرار می کردم و ترتیل و تجوید را از این طریق فراگرفتم و معتقدم که لطف و معجزه حضرت حق بود و در میان تلاوت های اساتید مصری، محمد صدیق منشوی و عبدالباسط محمد عبدالصمد را می شنیدم، اما کمتر از آن ها تقلید می کنم.

سال ۱۳۷۴ نیز در مسابقه قرآن شرکت کردم و باز هم رتبه نیاوردم، اما این فتح بابی شد برای من. هنگامی که در مقطع راهنمایی مشغول به تحصیل شدم، چون مدرسه ما تلفیقی بود، یعنی با دانش آموزان عادی در کنار هم درس می خواندیم، علاقه مند به فراگیری قرآن شدم. هنگامی که صوت قرآن را از رادیو و تلویزیون می شنیدم، تقلید

یک مافظ کل قرآن تشریح کرد

زمینه گرایش جامعه به سمت تعالی

با معرفی بانوان قرآنی در سطح جامعه می توان زمینه انس بیشتر را با قرآن فراهم کرد؛ چنانکه مقام معظم رهبری بر معرفی قرآنیان همراه با مقام ها و رتبه های آن ها تأکید داشته اند و از سوی دیگر تشویق کردن قرآن آموزان زمینه خوبی برای ثباتشان در این راه است. فاطمه شفیعی رونیزی، از بانوان برگزیده در رشته حفظ قرآن از استان فارس این جملات را به زبان آورده است در ادامه مشروح گفت و گو با او را می خوانیم.

● متولد چه سالی و اهل کجایی؟ از سوابق تحصیلی و کاری خود بگویید.

در سال ۱۳۶۳ در روستای رونیز سفلی استهبان استان فارس متولد شدم. حدود ۱۰ سال است که در شهر سروستان سکونت دارم. با حضور در آزمون اعطای مدرک تحصیلی به حفاظ قرآن توانستم مدرک کارشناسی علوم قرآن و حدیث را دریافت کنم. با اجرای طرح سفیر قرآنی در کسوت مدیر یکی از شعب مؤسسه بیت الاحزان در سروستان مشغول به فعالیت شدم و در کنار آن نیز مربی حفظ، ترجمه و مفاهیم و تدبیر در قرآن هستم.

● این میزان تکریم و تشویق ها برای بانوان قرآنی کافی است؟

کافی نیست، اما معتمد تنها بحث تکریم و تشویق ها نیست، بلکه ارتباط بانوان قرآن پژوه

و جهت دادن به آن ها و برپایی همایش هایی که حتی تجلیل از بانوان نیز نباشد، تمام این ها در ادامه فعالیت بانوان قرآنی مؤثر است.

محور این دوره از همایش را قرآن و امام جواد (ع) نامیده اند و برایم جالب است. علاقه مندم که بینم در این همایش چه برنامه هایی را با این محوریت در نظر گرفته اند. دیگر اینکه از خداوند که توفیق گام نهادن در این راه را به من داده است متشکرم. همچنین از خانواده ام و بانیان این مؤسسه که این همایش را برپا می کنند، قدردانی می کنم.

● حفظ قرآن را از چه سنی آغاز کردید و در باره روش حفظتان بگویید.

از حدود چهارده سالگی حفظ قرآن را شروع و ۱۰ جزء آن را حفظ کردم، اما به دلیل مشغله درسی نتوانستم ادامه دهم تا اینکه در سن

۲۲ سالگی توانستم، طی دو سال حفظم را با حضور در شعبه ای از مؤسسه بیت الاحزان در روستای محل سکونت به اتمام برسانم. علاوه بر آن نیز کار ترجمه و مفاهیم قرآن را انجام می دادم و با وجود اینکه حفظ همراه با ترجمه هنوز مطرح نبود، اما به حفظ با ترجمه و دقت در مفاهیم قرآن مشغول بودم و علاقه خاصی نیز در این زمینه داشتم.

● در باره رتبه هایی که تاکنون کسب کرده اید، بگویید.

در رشته های حفظ چند جزء و کل در مرحله های مختلف شهرستانی و سراسری مسابقات، حائز رتبه هایی بوده ام، اما گواهینامه تخصصی مدیریت امور قرآنی را از سوی اتحادیه تشکلهای قرآن و عترت و هم معاونت قرآن و عترت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، همچنین گواهینامه دوره تربیت مربی تدبیر در قرآن، ترجمه و مفاهیم قرآن را نیز دریافت کرده ام.

● به نظر شما حوزه های مغفول مانده در امور قرآنی کشور کدام است که بانوان بتوانند در آن ها فعالیت کنند؟

معتمد در آموزش و پرورش و در دانشگاه ها از بانوان قرآنی بهره مند نمی شود. از سوی دیگر بانوان باید بیش از پیش در بحث تدبیر در قرآن و مفاهیم آن توجه کنند، چون اگر بانوان در این زمینه وارد شوند، شاهد جامعه ای خواهیم بود که به سمت تعالی حرکت می کند.

● انس بیشتر بانوان و دختران با قرآن کریم چگونه حاصل می شود؟

با معرفی بانوان قرآنی در جامعه می توان زمینه مؤانست بیشتر را با قرآن فراهم کرد، چنانکه مقام معظم رهبری بر معرفی قرآنیان همراه با مقام ها و رتبه های آن ها تأکید داشته اند. از سوی دیگر تشویق کردن قرآن آموزان زمینه خوبی برای ثباتشان در این راه است. می توان گفت سواد قرآنی کادر اجرایی مؤسسه، دارا بودن برنامه آموزشی مناسب برای قرآن آموزان و ایجاد رابطه صمیمی با مخاطبان در این زمینه اثرگذار است. ضمن اینکه متأسفانه در خانواده ها نیز گرایش قرآنی کمرنگ شده است.

معتمد تنها

بحث تکریم

و تشویق ها

نیست، بلکه

ارتباط با

بانوان قرآن پژوه

و جهت دادن به

آن ها و برپایی

همایش هایی که

حتی تجلیل از

بانوان نیز نباشد،

تمام این ها در

ادامه فعالیت

بانوان قرآنی

مؤثر است

سابقہ

ویژہ نامہ
پانزدہمین دورہ
ہمایش بین المللی
بانوان قرآن پڑوہ

شیفتہ علامہ

مجت الاسلام احمد احمدي و بيعت جاودانه اش با امام فميني (ره)

به خاک پای عزیزت که عهد نشکستم

اینجناب احمد احمدي در ۱۵ شهریور ۱۳۱۲ در یکی از روستاهای ملایر در خانواده‌ای کشاورز و مذهبی به دنیا آمد. در کودکی قرآن و کتابهای فارسی را خوب آموخت، اما دریغا که به علت نبودن مدرسه و امکانات، استعدادم به هدر رفت. در هفده سالگی بدون استاد، تمام صرف را خوب خواندم و نیمی از نحو را. در ۱۳۳۱ وارد حوزه بروجد شدم و در طول پنج سال -که فصل زراعت را هم به روستا می‌رفتم- تا نیمه دوم سطح را خواندم. در ۱۳۳۶ به حوزه قم آمدم و تا ۱۳۴۵ علاوه بر دروس خارج و فلسفه و تفسیر در حوزه، از دانشگاه تهران لیسانس فلسفه گرفتم و دبیر شدم. در ۱۳۴۸ کارشناسی ارشد فلسفه غرب گرفتم و در سال ۱۳۵۸ در همان رشته فارغ التحصیل شدم و در ۱۳۵۳ به دعوت گروه فلسفه غرب دانشگاه تهران عضو هیئت علمی آنجا شدم.

آنچه از سر ضرورت استناد فعل به «من» داده شد، برایم سخت ناخوشایند است، زیرا در برابر فرمان سراسر افتخار حضرت امام رضوان الله علیه و انقلاب ملت بزرگ ایران پیشیزی به شمار نمی آید؛ هر چند این بنده ناچیز هر چه در توان داشته‌ام به کار بسته‌ام. این بود روایت دکتر احمدي آنگاه که از وفاداری و وامداری خود در مسیر زندگی انقلابی‌اش بیان می‌کند.

رسیدیم و حضرت آیت الله خامنه‌ای به عنوان رئیس شورا موضوع را با حضرت امام (ره) در میان نهادند و کمک مالی خواستند و ایشان با لبخندی دلنشین قول مساعدت دادند و یک میلیون تومان فرستادند که سرمایه پربرکتی شد برای سمت از آن زمان تاکنون یعنی در مدت نزدیک به ۲۳ سال همچنان مسئولیت این مرکز (سمت) به عهده اینجانب است و تعداد ۱۱۷۳ عنوان در شمارگانی نزدیک به ۲۲ میلیون با قیمت حداکثر بازار آزاد به دانشجو عرضه شده است.

علاوه بر این، صدها قرارداد منعقد شده که برخی از آن‌ها در حال تدوین و برخی در حال ویرایش و تولید و انتشار است و مجموع آنچه گفته شده به علاوه سرمایه معنوی و فیزیکی موجود که به صدها میلیارد ریال می‌رسد - سرمایه عظیمی است که برای علم و فرهنگ انقلاب به دست آمده است و در آینده هم همچنان مورد استفاده خواهد بود و الحمدالله در ۱۳۶۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب کرد که نظام آموزش و پرورش کشور دگرگون شود و مسئولیت این کار به عهده اینجانب واگذار شد. طی دو سال با تشکیل دو سمینار سراسری از استادان، دبیران و صاحب نظران تعلیم و تربیت در زیر آژیر و بمب و موشک و با سفر به شوروی و هند، طرحی جامع و مشکل گشا با مقدمه راهبردی من، نزدیک به ۱۷۰ صفحه تدوین و به وزارت آموزش و پرورش تحویل شد، اما در فاصله که وزیر وقت و برخی معاونانش آن را اجرا نکردند با آنکه به گفته آگاهان هنوز هم بهترین طرح است.

همچنین، در ۱۳۶۵ برای تربیت استادان معارف در دانشگاه‌ها، مرکزی به نام مرکز تربیت مدرس دایر کردم و خودم سال‌ها مدیر و استاد آن بودم. در این مرکز از طلابی که چند سال درس خارج خوانده بودند، امتحان گرفته می‌شد و بایرنامه درسی ویژه‌ای پس از سه سال مدرک کارشناسی ارشد می‌گرفتند و به تدریس در دانشگاه می‌پرداختند. برخی هم در حین تدریس در همانجا یاد سایر دانشگاه‌ها امتحان می‌دادند و به مقطع دکتری می‌رفتند.

همین مرکز اکنون وابسته به دانشگاه قم شده و بیش از ۱۰ سال است در چند رشته - از جمله فلسفه تطبیقی - مدرک دکتری می‌دهد و از آغاز تاکنون در طول ۲۲ سال بیش از ۵۰۰ استاد در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری فارغ التحصیل کرده و به دانشگاه‌ها فرستاده‌اند. اینجانب در طول این مدت، افزون بر راه اندازی و چند سال مدیریت آغازین،

ماه ۱۳۶۰ به فرمان حضرت امام خمینی (ره) به ستاد انقلاب فرهنگی - که بعداً در ۱۳۶۳ به شورای عالی انقلاب فرهنگی تبدیل شد - رفتم. آن زمان دانشگاه‌ها تعطیل و سخت‌اشفته بود. امام رضوان الله علیه در فرمانشان دستور داده بودند که دانشگاه‌ها را هر چه سریع‌تر باز کنید. به همین جهت در گرمای گرم جنگ و درگیری‌های گروهک‌ها در بیرون و درون دانشگاه‌ها به برنامه‌ریزی پرداختیم و من حدود ۲۱ ماه، به جز روزهای پایان هفته که به قم می‌رفتم، شب و روز در دبیرخانه ستاد بودم و گاه از ساعت ۶ بامداد تا بامداد روز بعد مشغول تهیه و تکثیر و ارسال برنامه‌ها به دانشگاه‌ها بودم.

پس از آوردن خانواده از قم به تهران، دیگر تمام وقت درگیر حل مشکلات دانشگاه‌ها بودم؛ از سفر به بیشتر دانشگاه‌ها، آرام کردن جو متشنج آنجا، تبیین برنامه‌ها، توجیه استادان و دانشجویان تا ... ستاد انقلاب فرهنگی برای دانشگاه‌ها چهار برنامه داشت: تربیت استاد فراخور انقلاب، تدوین کتاب درسی و مبنایی، تدوین برنامه تربیت دانشجو، من در تدوین دو برنامه اخیر با سایر اعضا مشترک بودم، اما دو برنامه نخست یعنی تربیت استاد و تدوین کتاب در بخش علوم انسانی که دشوارتر و پایدارتر بود عملاً بر دوش من نهاده شد.

برای تربیت استاد دانشگاه تربیت مدرس را دایر کردیم و آگاهان می‌دانند که بنیانگذار و راه‌انداز و ادامه‌دهنده آن در واقع اینجانب بوده‌ام، زیرا اگر چه ظاهراً فقط رئیس دانشکده علوم انسانی آن با صدها دانشجوی کارشناسی ارشد و دکتری بودم، اما در واقع تنها کسی بودم که در برابر هجوم مخالفان آن که گاه خود و زبان علوم بودند! - یک تنه ایستادم و نگذاشتم این شجره طیبه را که تاکنون هزاران استاد برای دانشگاه‌ها تربیت کرده است از رشد بازدارند و یا از بن براندازند. من از اوایل ۱۳۶۱ تا تیرماه ۱۳۷۴ رئیس دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس بودم و با توجه به اینکه دانشگاه نوپیا و استاد هم کمیاب بود، گاه ناگزیر مدیریت چند گروه و یا تدریس پاره‌ای از دروس بر دوش من می‌افتاد.

اما تدوین کتاب، در ۷ اسفند ۱۳۶۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی به لحاظ اهمیت علوم انسانی مرکزی را تصویب کرد که کتاب‌های درسی و مبنایی برای دانشگاه‌ها تدوین کند و شورا با اصرار تمام مسئولیت این مرکز را به عهده اینجانب نهاد. به این دلیل که با حوزه قم و دانشگاه‌ها ارتباط دارم. تابستان ۱۳۶۴ بود که اعضای شورا خدمت امام (ره)

فعالیت‌های علمی - تحقیقی و اجرایی

از ۱۳۳۷ تا چند سال پس از ۱۳۵۰ با مجله «مکتب اسلام» همکاری داشتم؛ از نگاشتن مقاله تا پاسخ به سؤالات دینی و تا ویرایش و ... از سال ۱۳۴۶ تا ۱۳۶۱ با مؤسسه «در راه حق» همکاری علمی - آموزشی داشتم. در این مدت با حضرات آیات خراسانی، مصباح و استادی از میان طلاب چهار دوره دانشجو گرفتیم و آموزش دادیم که بسیاری از آن‌ها اکنون در مصادر امورند و یا از استادان برجسته حوزه و دانشگاه‌اند. بنده در این دوره‌ها بیشتر فلسفه غرب و کمی هم فلسفه اسلامی تدریس کردم.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی در شهرهای مختلف از جمله کرمانشاه (حدود ۴۰ روز)، قم، تهران و اصفهان (هر کدام چندین روز) برای استادان، دبیران و دانشجویان دوره آموزشی داشته‌ام. از پنجم دی

پس از آوردن

خانواده از قم

به تهران، دیگر

تمام وقت درگیر

حل مشکلات

دانشگاه‌ها بودم؛

از سفر به بیشتر

دانشگاه‌ها،

آرام کردن جو

متشنج آنجا،

تبیین برنامه‌ها،

توجیه استادان و

دانشجویان

همواره در پایان هر هفته در آنجا چند ساعت تدریس فلسفه غرب و در مقطع دکتری تدریس فلسفه تطبیقی داشته‌ام.

در اواخر دهه ۶۰ و اوایل دهه ۷۰ به مدت ۳۵ ماه مدیر گروه فلسفه در دانشگاه تهران بوده‌ام. به جهت تخصصم در رشته‌های زبان و ادبیات فارسی، عربی، تفسیر، فلسفه و کلام اسلامی و فلسفه غرب هر کجا ضرورت اقتضا کرده و استاد راهنما یا مشاور و حتی داور یافت نشده‌ام، افزون بر اینکه بارها موضوع پایان نامه را پیشنهاد داده‌ام، خودم هم راهنمایی، مشاوره و یا داوری را پذیرفته‌ام و اکنون صدها پایان نامه در زمینه‌های یادشده، به ویژه در مقطع دکتری فلسفه تطبیقی به عنوان راهنما، در کتابخانه‌ام موجود است و همه دانشجویانم می‌دانند که در بررسی پایان نامه‌ها از هیچ نکته‌ای فروگذار نمی‌کنم، والحمدلله افزون بر سال‌ها مشارکت جدی و فعال در تدوین برنامه‌های راهبردی برای دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش، به ویژه در علوم انسانی، در تدوین برنامه‌های درسی و سرفصل‌های بسیاری از رشته‌های علوم انسانی، حتی برای برخی دانشگاه‌های غیردولتی، مانند دانشگاه امام صادق (ع) مشارکت تخصصی داشته‌ام. دفتر همکاری حوزه و دانشگاه را که اکنون با نام پژوهشگاه حوزه و دانشگاه نامبردار است، اینجانب از نیمه دوم ۱۳۶۲ تا ۱۳۷۵ - حدود ۱۴ سال - سرپرستی کرده‌ام. بسیاری از اعضای هیئت علمی کنونی آنجا را امتحان ورودی گرفته و پذیرفته‌ام و آثاری را که تا سال ۱۳۷۵ در آنجا تدوین و در سمت منتشر شده، پیش از چاپ گاه یک یا چند بار اصلاح کرده‌ام و صحه گذاشته‌ام تا منتشر شده است. هم‌اکنون هم با این پژوهشگاه پیوندی استوار و مستحکم دارم و برخی از آثار فعلی آنجا همین حالا هم در سمت به صورت مشترک منتشر می‌شود. در مجلس شورای اسلامی چهار سال عضو فعال کمیسیون آموزش و تحقیقات بوده‌ام و در تصویب قوانینی مانند حذف تدریجی کنکور سهم بسزایی داشته‌ام.

از هزار و ۱۷۳ کتابی که در سمت منتشر شده، تقریباً همه آنهایی را که محتوای علمی و اسلامی داشته مرور و گاه اصلاح کرده‌ام تا مبدا سطحی یا خلاف حقایق اسلامی باشد. به پیشنهاد خود استاد نامور پهنه زبان و

ادبیات فارسی، جناب آقای دکتر کزازی، بر هشت جلد از نه جلد نامه باستان، این یادگار ماندگار، نظارت دقیق همراه با تفریط استاد داشته‌ام.

هر کدام از کتاب‌های زبان و نگارش، سخن شیرین فارسی و در دری را که هم‌اکنون به عنوان عمومی تدریس می‌شوند، پیش از چاپ چندبار دیده و اصلاح کرده‌ام. کتاب المنهج القویم را که با عنوان درس عمومی تدریس می‌شود، خودم طرح داده‌ام و دو درسش را هم بدون ذکر نام من نوشته‌ام و نامش را هم بنده بر گزیده‌ام و بر آن نهادم. همچنین، به لحاظ تخصصی که در ویرایش دارم کوشیده‌ام که ویرایش کتاب‌های سمت در عالی‌ترین سطح انجام گیرد.

در ۱۳۶۲ با پیشنهاد بنده برای تربیت استادان علوم اسلامی در دانشگاه‌ها، جذب خبرگان بدون مدرک دانشگاهی در ستاد تصویب شد و بنده، به تنهایی آن را به راه انداختم. استادان بزرگ را از حوزه و دانشگاه دعوت کردم و امتحانی آبرومند برگزار شد و شماری از روحانیون دانشمندی که تا آن روز از وجودشان استفاده نمی‌شده به دانشگاه رفتند و هم‌اکنون هم آن راه ادامه دارد. البته من دیگر در امتحان کتبی حضور ندارم، مادر امتحان شفاهی هنوز هم هستم. علاوه بر این در چندین مجله و هیئت‌امنا، مانند هیئت‌امناهای دانشگاه تربیت مدرس عضویت دارم...

آنچه در بالا گفته شد و از سر ضرورت استناد فعل به «من» داده شد، برایم سخت ناخوشایند است، زیرا در برابر فرمان سراسر افتخار حضرت امام رضوان الله علیه و انقلاب ملت بزرگ ایران پیشیزی به شمار نمی‌آید؛ هر چند این بنده ناچیز هر چه در توان داشته‌ام به کار بسته‌ام و تارم قد دارم، به یاری خداوند به کار خواهم بست، اما همواره این دو بیت حافظ را خطاب به امام (ره) ترنم می‌کنم: اگر چه خرمن عمرم غم تو داد به باد / به خاک پای عزیزت که عهد نشکستم / چگونه سر ز خجالت بر آورم بر دوست / که خدمتی به سزایر نیامد از دستم

حوزه علمیه بروجرد

آیت‌الله حاج شیخ علی محمد بروجردی درس خارج، آیت‌الله حاج شیخ احمد فیضی دروس سطح، آیت‌الله حاج شیخ رحمة‌الله صاحب‌الزمانی دروس سطح، حجت‌الاسلام والمسلمین حاج شیخ غلامرضا مولانا دروس مقدمات و فلسفه و کلام.

حوزه علمیه قم

آیت‌الله العظمی بروجردی (ره) درس خارج، آیت‌الله العظمی امام خمینی (ره) آیت‌الله العظمی طباطبایی سلطانی (ره) درس کفایه، آیت‌الله العظمی شهاب‌الدین نجفی (ره) درس خارج، آیت‌الله العظمی محقق داماد (ره) درس خارج، آیت‌الله العظمی حسین نوری درس سطح، آیت‌الله حاج میرزا علی مشکینی (ره) درس سطح و آیت‌الله العظمی فیلسوف الهی و مفسر بزرگ قرآن، علامه طباطبایی (ره) که مدت بیست سال از محضر نورانی اش فیض بردم و وجودم مرهون اوست و هنوز هم با او زندگی می‌کنم. در دانشگاه تهران بیشترین استفاده‌ام از درس استاد بزرگوار مرحوم دکتر یحیی مهدوی بوده است.

اسامی تعدادی از کتاب‌ها و مقالات

کتاب‌ها

تأملات در فلسفه اولی (ترجمه)، رنه دکارت، انتشارات سمت، چاپ پنجم، ۱۳۸۵.
نقد تفکر فلسفی غرب (ترجمه)، اتین ژیلسون، انتشارات سمت، چاپ دوم، ۱۳۸۵.

ب (مقاله‌ها)

تجربه حسی و رابطه آن با کلیت و استقرار، خردنامه صدرا، شمار ۱۶، ۱۳۷۸.
تفسیر قرائتی دیگر از آیات اول سوره روم، بینات، شماره ۱۸
ریشه‌یابی تعارض علم و دین، پیام حوزه، شماره ۲۰.
اصل هویت یا مفصل روانشناسی و فلسفه، سخن سمت، شماره ۵، ۱۳۷۸.
عقل و رابطه آن با دین و عرفان، دانشگاه باقر العلوم (ع)، قم، شماره ۲.
اعتبار و روایی قرائت‌های مختلف از دین، کیهان فرهنگی، شماره ۱۷۲، ۱۳۷۹.
اتحاد عالم و معلوم و تأثیر آن در بحث علیت. قضیه شرطی همان حملی است، دانشگاه تبریز. ۹.
ماهیت تجربه حسی، مجله علوم انسانی دانشگاه شهید چمران اهواز.

ضرورت، فصلنامه فلسفه دانشکده علوم انسانی دانشگاه تهران گروه فلسفه، شماره ۱، سال ۱۳۷۹.
می‌اندیشم دکارت و انسان معلق ابن سینا، ارائه شده در جشنواره ابن سینا در دهلی نو.
مقدمه بر کتاب «تغییر نظام آموزش و پرورش»، وزارت آموزش و پرورش.
علم تصور است یا تصدیق؟
نقدی بر نظریه هیوم در باب علیت، یادنامه آیت‌الله

دیدگاه

غیرت انقلابی

سال ۱۳۴۷ در قم با حجت الاسلام والمسلمین احمدی آشنا شدم. پنجاه سال ارتباط مستمر داشتیم و از صمیم قلب می گویم که جز خیر و خوبی از او ندیدم. کتاب هایی که در مرکز سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها (سمت) منتشر می شد، همه را خط به خط می خواند، اصلاح می کرد و برای آنها یادداشت می نوشت؛ معتقد بود کتابی که مفید نیست، نباید منتشر شود. او بدون هیچ توقع و چشم داشتی بیش از دو هزار کتب در حوزه علوم انسانی دانشگاهی در این موسسه به چاپ رساند که علاوه بر ایران در خارج از کشور توزیع شده است. در این خصوص می توان به توزیع کتاب های علوم انسانی در افغانستان اشاره کرد.

به توسعه فرهنگ ایرانی علاقه فراوان داشت. در جلسات فرهنگستان زبان با وجود مشغله های جاری و خستگی حضور می یافت و این حضور به دلیل آن بود که غیرت انقلابی داشت و این بالاترین امتیاز مرحوم احمدی بود. این عالم بزرگوار از خود آثار خوبی بر جای گذاشت؛ از جمله به ترجمه نقد تفکر فلسفی غرب اثر اتین ژیلسون و یا تأملات دکارت می توان اشاره کرد. او در دوره هفتم مجلس شورای اسلامی نمایندگی مردم تهران را به عهده داشت و در آن سال ها نسبت به فعالیت های آموزش قرآن برای بانوان کوشید. عمر ۸۵ ساله دکتر احمدی با کارنامه ای پر بار به پایان رسید و داغ بی پایانی در دل ارادتمندان و شاگردان خود باقی گذاشت.

روحش شاد

غلامعلی حداد عادل

رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی

عربی، مجله دانشکده علوم انسانی دانشگاه تبریز. بررسی نظر شیخ مفید پیرامون حیات برزخی، مجموعه مقالات کنگره شیخ مفید، دانشگاه قم. مناجات نظامی زخمه روح، دانشگاه تبریز، سال ۱۳۷۵

نیت و تأثیر آن در مسائل دینی و اخلاق و قانون، به انگلیسی، دانشگاه تورنتو، کانادا. بلای تقلید در ترجمه قرآن کریم، مجله بینات، قم، موسسه معارف امام رضا (ع) دریا و سبو یا اخلاق توحیدی و معیار حد وسط، کنگره عراقین، دانشگاه قم. کانت و کان تامه یا تبیین قضیه وجودی بادی دگاهی ابداعی، در دست چاپ. تبیین ماهیت حق، نقدی بر اعلامیه حقوق بشر، بزرگداشت آیت الله قبله ای، دانشکده علوم قضایی، تهران، سال ۱۳۸۷.

ارتباط فیزیک و متافیزیک، فروغ اندیشه، نهاد نمایندگی رهبری در دانشگاه قم، سال ۱۳۸۳.

امکان ترجمه - نقدی بر نظر کواین که می گوید: ترجمه ممکن نیست، دانشگاه تبریز.

ازدواج و پیشگیری در اسلام، در کتاب دانش خانواده، نشر «سمت».

علاوه بر این، مقالات فراوان دیگری را که اینجا و آنجا چاپ کرده و نام به محل نشر آن ها را به یاد دارم.

سفرهای علمی - دانشگاهی

برای انجام کارهای دانشگاهی و ارائه مقالات علمی به این کشورها سفر کرده ام: هند، آمریکا، کانادا، ایتالیا، ترکیه، الجزایر، سوریه، شوروی سابق، افغانستان، پاکستان، مصر، آلمان، انگلیس، ترکمنستان، اندونزی و لبنان. همچنین به زبان های عربی و انگلیسی تسلط کامل و آلمانی آشنایی نسبتاً خوبی دارم.

حسن زاده آملی، پژوهشگاه علوم انسانی، سال ۱۳۷۴.

پیوند هست و باید، مؤسسه توسعه دانش و پژوهش. ماهیت حمل.

رابطه صفات با ذات، مقدمه جلد ۶ اسفار، بنیاد صدرا. گامی در جهت حل نزاع میان اصالت وجود و اصالت ماهیت، یادنامه حکیم سبزواری، تربیت معلم سبزواری، سال ۱۳۷۴.

لاهیجی و اصالت ماهیت، یادنامه لاهیجی، وزارت ارشاد، سال ۱۳۷۴.

ماهیت و جعل از دیدگاه میرداماد، یادنامه میرداماد و میرفندرسکی، فرهنگستان علوم، سال ۱۳۸۴.

خلط شناخت شناسی و هستی شناسی در نزاع اصالت وجود و اصالت ماهیت، مجله پژوهش و حوزه، شماره ۲.

مغالطه کنه و وجه در نظریه تکرر قرائت دین، نشر ظفر، قم، سال ۱۳۸۰.

اصل علیت و رابطه آن با تشکیک وجود، یادنامه مرحوم شهید قدوسی، نشر شفق، سال ۱۳۶۳.

ایزو تسو و زبان وحی، انتشارات دانشگاه تهران، سال ۱۳۸۲.

مری خاموش (= عاشورا)، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، سال ۱۳۷۶.

آثار تربیتی اصول عملیه و قواعد فقهیه، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم.

اسلام و محیط زیست با تأکید بر حمایت از حیوانات، شرکت نفت، به زبان انگلیسی.

سهروردی و حکمت عملی، کنگره سهروردی، دانشگاه نجان.

ادراک حسی از دیدگاه ابن سینا و کانت، استانداری همدان، سال ۱۳۸۶.

حقوق حیوان در اسلام. ترجمه مصدر و تمییز در

زندگینامه فیلسوف و محقق علوم و معارف قرآنی

نگاهی گذرا به زندگی

۱۳۲۴

۱۳۱۶

۱۳۱۲

فوت پدر؛ پدری کشاورز که
با وجود سواد اندک، علاقه مند به
مطالعه بود

فراگیری روخوانی قرآن در
مکتب خانه و پس از آن آشنایی با
دیگر کتب به ویژه شاهنامه

تولد در روستای
کهدان ملایر

۱۳۴۵

۱۳۴۸

۱۳۵۳

دبیر مدارس
تویسرکان همدان

قبولی در مقطع
فوق لیسانس رشته
فلسفه غرب

عضویت در
هیئت علمی گروه فلسفه غرب
دانشگاه تهران

۱۳۶۰

۱۳۶۰

۱۳۵۸

مؤسس و اولین رئیس دانشکده
علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس
تا سال ۱۳۷۴

عضویت در ستاد انقلاب
فرهنگی (شورای عالی انقلاب
فرهنگی) (احمدی: پیغام امام راحل را
برای عضویت در ستاد انقلاب فرهنگی
را حاج سید احمد خمینی برایم آوردند.
با وجود آنکه مشغول نوشتن رساله
دکترایم بودم، پذیرفتم)

دریافت مدرک دکتری
در رشته فلسفه غرب
و در کنار آن فراگیری زبان آلمانی

۱۳۸۲

۱۳۸۳

۱۳۹۷

آغاز دبیری همایش بین المللی
بانوان قرآن پژوه
و همراهی تا
دوره چهاردهم

ورود به دوره هفتم
مجلس شورای اسلامی

فوت در تاریخ ۱۸ خرداد به دلیل
بیماری قلبی در بیمارستان امام
خمینی (ره) تهران، مدفن شهر قم
در جوار مزار علامه طباطبائی در
حرم حضرت معصومه (س)

دکتر احمد احمدی

۱۳۳۷

فعالیت در مجله مکتب اسلام و
همزمان حاشیه نگاری بر جلدنهم
تفسیر مجمع البیان

۱۳۳۶

سفر به قم و خواندن اسفار و
تفسیر المیزان نزد علامه طباطبائی
که تا سال ۱۳۵۴ همراه با آیات عظام
جوادی آملی، حسن زاده، امیری،
شیخ یحیی انصاری و... همچنان
شاگرد خصوصی علامه باقی ماند

۱۳۲۷

آغاز فراگیری زبان عربی و خواندن
کتاب جامع المقدمات
و مطالعات دیگر کتب در کنار کار
کشاورزی

۱۳۳۸

آغاز حضور در درس خارج فقه امام
خمینی (ره) (همنشینی با آیات
عظام محقق داماد، مشکینی،
نوری همدانی و...)

۱۳۴۱

رفتن به تهران
و شرکت در آزمون مدرسی
و ورود به دانشگاه الهیات

۱۳۶۴

بر عهده گرفتن مسئولیت تأسیس
مرکزی برای انتشار کتب علوم
انسانی دانشگاه ها (سمت)

۱۳۷۱

ردپیشنهاد تدریس فلسفه اسلامی
در دانشگاه های آمریکا
به هنگام سفر به این کشور برای
شرکت در جلسه ای

مجاهدت بانفس و اخلاص در عمل بوده است، کما اینکه از علامه طباطبایی (رض) منقول است که در او ان جوانی با خواندن حدیث «من اخلص لله اربعین صباحا، جرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه؛ کسی که چهل روز خود را برای خدا خالص کند، چشمه های حکمت از قلبش به زبانش جاری می شود.» تصمیم گرفتیم که به این حدیث عمل کنیم و یک چله را تلاش کردیم و پس از آن چله هرگاه اندیشه و تصور گناهی به ذهنم می آمد، ناخودآگاه و بی فاصله از ذهنم می رفت. به هر حال اخلاص در عمل یکی از شروط اصلی دریافت حکمت است و اگر کسی می خواهد بیان حکیمانهای داشته باشد، باید علاوه بر کسب علم و دانش خود را برای خدا خالص کند.

یکی از کسانی که در پرتو مکتب علمی علامه طباطبایی به خوبی پرورش یافت مرحوم حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمد احمدی بود. این روحانی با اخلاص در فقه و اصول شاگرد حضرات آیات بروجردی و امام خمینی (ره) بود، ولی در فلسفه، عرفان و تفسیر قرآن از جمله شاگردان مبرز حضرت علامه طباطبایی محسوب می شد.

آقای دکتر احمدی می گفت: بیست سال با علامه طباطبایی حشر و نشر داشتم و ایشان واقعاً شخصیتی ذوابعاد بود و در فقه، اصول، فلسفه، اخلاق و تفسیر مجتهد بود و نیز محدث احادیث معصومین و در تمام وجودش اخلاق متجلی بود.

آقای دکتر احمدی علامه را صاحب یک مکتب می دانست و خاطرات زیادی از علامه داشت، اما دلدادگی او به علامه کم نظیر بود و یادم می آید که وقتی شنید خانه مرحوم علامه را خریداری کرده ایم و قصد داریم آن را دارالقرآن کنیم بسیار خوشحال شد و گفت: می خواهیم به آنجا بیایم. من عرض کردم فعلاً در حال بازسازی هستیم و ان شاء الله بعد از تمام شدن بنایی ها تشریف بیاورید که نمی توانست صبر کند و با عجله و اشتیاق روزی به منزل علامه آمد و از بدو ورود در آهنی را بوسید و در داخل هم اشک ریزان بر دیوارها بوسه زد و گفت شما نمی دانید چه شخصیتی در این مکان زندگی می کرد. من در عین حال که سال هاست حضرت علامه از دنیا رفته است، ولی علامه برای من همیشه زنده است و باور زندگی می کنم.

بنده مکرر شاهد بودم که ایشان هرگاه به ذکر خاطراتی از حضرت علامه طباطبایی می پرداخت،

نمی توانست از استادش سفن بگوید
و پشمانش اشکبار نشود

دلدادده علامه

حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمد احمدی هرگاه به ذکر خاطراتی از حضرت علامه طباطبایی (رض) می پرداخت، دستمالش را از جیبش درمی آورد و اشک هایش را پاک می کرد؛ او هیچ گاه نمی توانست از علامه سخن بگوید و چشمانش اشکبار نشود. این جملات در یادداشتی در معرفی و گرامیداشت این شخصیت علمی و عرفانی از طرف مرتضی نجفی قدسی، مدیر دارالقرآن علامه طباطبایی (رض)، به مناسبت ارتحال این مفسر قرآن و عضو دیرینه شورای عالی انقلاب فرهنگی، که از جمله شاگردان مبرز علامه طباطبایی بودند، نوشته شده است که متن کامل آن به این شرح است.

«بسم الله الرحمن الرحيم»
«وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَأَتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ
وَفَضَّلَ الْخَطَابَ؛ و ما حکومت و
پادشاهی اش را محکم کردیم و حکمت و فرزاندگی
و سخن نافذ و حرف آخر را به او دادیم.» (ص/۲۰)
این آیه شریفه در توصیف حضرت داوود (ع) است که خدای متعال قدرت زیادی به او داده بود، به طوری که کوه ها و پرندگان همه در تسخیر او بودند و با او تسبیح می گفتند و علاوه بر این ها حکمت، فرزاندگی، دانش، سخن نافذ و کلام قاطع و فیصله دهنده را هم به او عطا کرده بود.

از این آیه معلوم می شود که حکمت را باید خدا به انسان عطا کند. البته بنده نیز باید در پی کسب حکمت باشد و راه آن نیز تهذیب نفس است. غالب کسانی که به حکمت دست یافته اند در پر تو

نگاه

پشمان اشکبار استاد

در ۱۳۸۲ که در مقطع کارشناسی دانشگاه تقریب مذاهب اسلامی در رشته فلسفه و عرفان مشغول به تحصیل بودم، از دکتر احمدی برای تدریس چند واحد از دروس فلسفه غرب دعوت به عمل آمد.

آوازه شیوه تدریس ایشان به حدی بود که در جلسات نخستین علاقه مندان از سایر رشته ها نیز در کلاس استاد حاضر شدند و تعداد حضار به قدری بود که دو کلاس بزرگ در اختیار ایشان قرار گرفت.

با وجود استقبال زیاد دانشجویان از کلاس سایر اساتید، به جرئت می توان گفت که استاد احمدی در شیوه تدریس و نظم در ارائه مطالب از سایرین برتر بود. مطالب سایر اساتید شاید از نظر محتوا نوآورانه بود، اما پس از اتمام کلاس، دانشجویان ارتباط و انسجام مطالب جلسات قبل را با یکدیگر از دست می دادند، اما استاد احمدی آنچنان پیوستگی مطالب را در تدریس به خوبی رعایت می کرد که اگر کسی در جلسات قبلی هم حضور نداشت، از مقدمه ارائه شده در ابتدای جلسه انسجام درس را در ذهن باز آفرینی می کرد.

به یاد دارم روزی در کلاس تاریخ فلسفه از کشور افغانستان صحبت به میان آمد. وی مکشی کرد و گفت: «چند وقت پیش برای شرکت در کنفرانسی به ولایت بدخشان افغانستان سفر کردم. آن قدر مظلومیت مسلمانان این کشور همسایه زیاد است که انسان را به گریه می اندازد. کودکان آنجا بسیار مظلوم هستند.» همزمان با گفتن این جملات قطرات اشک نیز بار دیگر در چشمان این مرد الهی حلقه زد.

سید میلاد اوصیا

و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها (سمت) را برعهده داشت و در دوره ای هم نماینده مجلس شورای اسلامی بود، هیچ گاه ساده زیستی را کنار نگذاشت. با اسراف و تبذیر به شدت مخالف بود، از تجملات پرهیز داشت و ذی طلبگی را به حد اعلی رعایت می کرد. من خود بارها شاهد بودم که این پیرمرد با ماشین شخصی اش برای تدریس به قم می آمد و خودش رانندگی می کرد و یک کیف سنگین راه که همیشه پر از کتاب و دفتر بود، حمل می کرد و من عرض می کردم آقا شما یک راننده می خواهید و نباید خودتان رانندگی کنید! اما ایشان از آنجا که دوست نداشت، مزاحم کسی شود سعی می کرد همه کارهایش را خودش انجام دهد. آقای دکتر احمدی برای اهمیت کار پژوهش های قرآنی و حمایت معنوی از پایان نامه های قرآنی تلاش زیادی داشت، به طوری که چهارده دوره مسئولیت برگزاری همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه را برعهده گرفت و تلاش قرآنی بانوان و پژوهش های قرآنی آنان را راجع می نهاد و در نتیجه این توجه امروزه شاهد بیش از بیست هزار پایان نامه در موضوعات قرآنی در سطح کشور هستیم که در جهان اسلام بی نظیر است. در این مقال زحمت اصلی را جناب حجت الاسلام والمسلمین عبداللهیان و مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع) برعهده داشتند، ولی همین که از حمایت های بی دریغ آقای دکتر احمدی در این فعالیت ها بهره مند بودند، همکاری همه دستگاه ها و دانشگاه ها و مؤسسات علمی را در پی داشت و سبب پیشرفت کارهای می شد.

رحلت آقای دکتر احمدی برای مجامع علمی کشور ضایعه بزرگی بود، ولی واقعاً او یک زندگی طاقت فرسایی را در مجاهدت علمی و عملی گذراند

دستمالش را از جیبش درمی آورد و اشکهایش را پاک می کرد. نمی شد از علامه سخن بگویند و چشمانش اشکبار نشود.

شاکله وجودی مرحوم آقای دکتر احمدی مانند علامه طباطبایی بود و در عرفان ید طولایی داشت. او معتقد به عرفان اهل بیت (ع) بود و دعا های صحیفه سجاده و مناجات های ائمه اطهار (ع) و برخی خطابه های نهج البلاغه مولای علی (ع) را منبع اصیل عرفان اسلامی می دانست.

در تفسیر قرآن متبحر بود، به طوری که حتی در تصحیح نسخ المیزان در کنار حضرت علامه مورد اعتماد ایشان بود و ترجمه تفسیر المیزان را هم که مجلداتی از آن را انجام داده بود، علامه بسیار پسندیده بودند. مرحوم احمدی می گفت: تفسیر المیزان همیشه مورد استفاده من است و من هرگاه بخواهم سخنرانی علمی داشته باشم از المیزان بهره می برم و این قول را از استاد شهید مطهری و دیگر شاگردان علامه نیز نقل می کرد.

او می گفت تا قبل از آمدن علامه به قم، تفسیر قرآن در حوزه مرده بود و حتی وقتی حضرت آیت الله العظمی خویی در نجف کتاب تفسیری البیان را می نویسد برخی به ایشان می گویند: «دو شأن مرجعیت شماسست و به هر حال افسوس که کار علمی و تفسیری ایشان ادامه پیدا نکرد، ولی این توفیق را حضرت علامه طباطبایی پیدا کرد تا با درس تفسیر قرآن و نوشتن تفسیر المیزان بتواند به مهمیورت قرآن در حوزه ها پایان دهد و الحمد لله هم اکنون نیز شاگردان ایشان پرچمداران تفسیر قرآن در حوزه ها هستند.

استاد دکتر احمدی زندگی بسیار ساده و بی آلتی داشت و با وجود آنکه از ۱۳۶۰ عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی بود و مسئولیت سازمان مطالعه

شاکله وجودی

مرحوم آقای دکتر

احمدی مانند

علامه طباطبایی

بود و در عرفان ید

طولایی داشت. او

معتقد به عرفان

اهل بیت (ع)

بود و دعا های

صحیفه سجاده ای

و مناجات های

ائمه اطهار (ع) و

برخی خطابه های

نهج البلاغه

مولای علی (ع)

را منبع اصیل

عرفان اسلامی

می دانست

فدامموری؛ فلسفه اصلی زندگی مرحوم حجت الاسلام والمسلمین احمدی

پدیری که قامتش خم نشد

همایش بین المللی بانوان قرآن پژوه تاکنون چهارده دوره را پشت سر گذاشته است، همایشی که تا امروز خروجی ها و دستاوردهای گوناگونی به همراه داشته و بانوان قرآنی بسیاری را به جامعه معرفی کرده است. این همایش امسال از حضور یکی از باوران و همراهان همیشگی خود مرحوم شده است تا شاهد اولین دوره برگزاری آن پس از فقدان دبیر آن باشیم. حجت الاسلام والمسلمین احمدی دبیری که از دوره اول همایش یار همیشگی برگزارکنندگان بود و تا آخرین دوره بر نقش و عهدی که در راه اعتلای همایش بسته بود وفادار ماند. در ادامه گفت و گویی با معصومه احمدی، فرزند آن مرحوم، انجام شده تا به سؤالاتی درباره زندگی و جایگاه حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمد احمدی پاسخ دهد. مشروح این گفت و گو در ادامه آمده است.

● از زندگی و تحصیلات خود بگویید.

معصومه احمدی، متولد سال ۱۳۴۷ و فرزند پنجم مرحوم حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمدی هستم. در سال هایی که پدرم در قم بودند و در حوزه و دانشگاه فعالیت می کردند، در این شهر به دنیا آمدم. زمانی که فرمان امام خمینی (ره) برای همکاری با ستاد انقلاب فرهنگی صادر شد، یک یا دو سال بعد از آن به تهران آمدم و از آن زمان به بعد در تهران ساکن هستیم.

تحصیلات دانشگاهی خود را ابتداء در حوزه بیولوژی آغاز کردم که بخشی از آن را در ایران و بخشی دیگر را در فرانسه گذراندم و مدرک کارشناسی ارشد این رشته را نیز در فرانسه اخذ کردم. پس از بازگشت به ایران، با توجه به علاقه ای که به ترجمه پیدا کرده بودم، تغییر رشته دادم و در رشته زبان و ادبیات فرانسه وارد دانشگاه شهید بهشتی شدم. در همین دانشگاه بود که مدرک کارشناسی ارشد خود را در این رشته اخذ کردم و دوره دکتری این رشته را نیز در فرانسه و در حوزه ادبیات عرفانی معاصر فرانسه گذراندم.

● نگاه مرحوم دکتر احمدی به این زندگی و فلسفه زندگی چگونه بود؟

یکی از ویژگی های بارزی که مرحوم پدر داشتند این بود که انسانی دین مدار و تکلیف مدار بودند و شخصیت ایشان به گونه ای بود که خدامحوری در زندگی وی نهادینه شده بود. به همین دلیل به انقلاب و تعهداتی که بزرگان انقلاب به مردم داده بودند احساس وظیفه بسیار می کردند و همواره این حس را داشتند که باید همه کمک کنیم تا این تکلیف ادا شود. به همین دلیل بود که این حس تکلیف مداری را در تمام طول عمر ایشان چه در زندگی خصوصی چه در محیط کاری مشاهده می کردیم. فلسفه زندگی ایشان فلسفه ای بود که در آن خدامحوری در همه امورش مشاهده می شد.

● این نگاه از چه برهه ای در زندگی ایشان نشئت می گرفت؟

با توجه به صحبت های پدرم، این نگاه از همان دوران جوانی ایشان نشئت می گرفت. پدر اشاره می کردند که اولین کسی که این دیدگاه را از همان دوران نوجوانی در من نهادینه کرد پدرم بود. خانواده پدری

همه شاگردان در پرسیدن سؤالات مختلف و حتی بیان احساساتشان نزد استاد سخن می گفتند. یکی از خاطرات مرحوم پدر با علامه (ره) مربوط به سفر ایشان به لندن بود که مرحوم پدر نیز مترجم ایشان بودند. ایشان از تواضع علامه (ره) به اینکه ایرادات و نقدهایی به خود را به راحتی می پذیرفت بارها برای ما سخن گفتند. پدر از علامه (ره) سؤال کرده بودند که چطور می توان ارتباط فرهنگی و تبلیغی با غرب را ایجاد کنیم؟ علامه (ره) در پاسخ ایشان فرموده بودند که بهترین راه برای اثر گذاری بیشتر فرهنگی و تبلیغی پرداختن به عرفان اسلامی است.

خاطره دیگری که مرحوم پدر از علامه طباطبایی (ره) نقل می کردند این بود که علامه (ره) در فوت همسر خود به شدت می گریستند یعنی همان طور که در مراسم عزاداری اهل بیت (ع) گریه می کردند، برای از دست دادن همسر خود نیز اشک می ریختند. نکته این است که انسان هایی که عشق الهی در وجودشان می دمد، این عشق را به همان صورت در عشق به همسر و فرزندان نیز نشان می دهند.

● **علاقه مند به همنشینی با چه افرادی بودند؟**
بخشی از علاقه ایشان، به خاطر حرفه و رشته ای که داشتند، همنشینی با افراد حوزوی و بزرگان دینی و عالمان بود. ایشان به طور ویژه بعد از امام خمینی (ره) و علامه طباطبایی (ره) با رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز از سال های دور ارتباط و دوستی صمیمی داشتند و گذشته از مسائل و امور سیاسی، علاقه ویژه ای به ایشان داشتند.

● **از نحوه رفتارشان با خانواده به ویژه همسرشان توضیح دهید.**

پدر با والده خیلی خودمانی و راحت بودند و چون از قدیم باهم همسایه بوده و سپس ازدواج کرده بودند، کاملاً با یکدیگر مأنوس و مهربان بودند. به دلیل اینکه پدر مشغله فراوانی داشت و وقت زیادی را به مطالعه و تحقیق اختصاص می دادند، قسمت زیادی از بار زندگی روی دوش مادر بود. به همین دلیل مرحوم پدر همیشه قدران مادر بودند و بیان می کردند که اگر زحمات ایشان نبود، من به جایی نمی رسیدم و از ایشان تشکر می کردند. صمیمت پدر بسیار زیاد بود، به طوری که از فرزندان کوچک خانواده تا افراد مسن و میانسال با ایشان احساس راحتی و صمیمیت داشتند.

**در این چند سال
اخیر به طور ویژه
اجازه فتوایی از
آیت الله العظمی**

**مکارم شیرازی
داشتند که
قسمت هایی از
قرآن را به جای
سوره مبارکه
توحید در نماز
بخوانند که بارها
نیز به تأثیر فراوان
این برنامه قرآنی
اشاره می کردند**

کلام الله مجید بگویند.

بنا به نقل پدرم، ایشان عربی را از کودکی همراه با فراگیری قرآن آموختند. در همان دوران کودکی جزء سی را از پدرشان آموختند و در دوران نوجوانی نیز کاملاً با قرآن آشنا شدند و بسیاری از اجزاء قرآن را حفظ کردند. ایشان زمانی که قصد آموختن زبان عربی را داشتند، از همان دورانی که وارد حوزه شدند، قواعد و دستور زبان عربی را بر روی قرآن پیاده می کردند. به خاطر همین عشق به یادگیری زبان عربی بود که پدرم با قرآن انس گرفتند، به طوری که بنا به گفته خود ایشان از همان دوران روزی هفت یا هشت صفحه از قرآن را می خواندند. این اواخر نیز بنده مشاهده می کردم که پدر به ویژه در ماه مبارک رمضان چندین بار قرآن را می خواندند و خودشان نقل می کردند که خواندن قرآن از عادات ایشان شده و هر روز صبح هفت یا هشت صفحه تا یک جزء از قرآن را می خواندند. ایشان در این چند سال اخیر به طور ویژه اجازه فتوایی از آیت الله العظمی مکارم شیرازی داشتند که قسمت هایی از قرآن را به جای سوره مبارکه توحید در نماز بخوانند که بارها نیز به تأثیر فراوان این برنامه قرآنی اشاره می کردند. مؤنست ایشان با قرآن خیلی ملموس بود، به طوری که پیش از اینکه وارد مسئولیت های اجرایی در دانشگاه شوند، در دوران جوانی ترجمه ای از قرآن را به زبان انگلیسی آغاز کردند و در حدود ۱۵ جزء از قرآن را نیز به انگلیسی ترجمه کردند. یکی از آرزوهای پدرم در این اواخر این بود که قرآن کریم را ترجمه کنند. انس مرحوم پدر با قرآن بسیار زیاد و قرآن دغدغه همیشگی ایشان بود. به خاطر همین بود که همت فراوانی در برگزاری همایش بانوان قرآن پژوه داشتند. در منزل نیز ایشان همواره فرزندان و همسر خود را به فراگیری قرآن تشویق می کردند و ما قرآن را از ایشان آموختیم.

● **مرحوم دکتر احمدی به شاگردی علامه طباطبایی (ره) افتخار می کردند؛ آیا از این همنشینی خاطراتی برای شما نقل کرده اند؟**
مرحوم پدر چنان به علامه طباطبایی (ره) ارادت داشتند که مانند فرزند ایشان بودند. به یاد دارم که در دوران کودکی بنده، مرحوم علامه طباطبایی (ره) به منزل ما رفت و آمد داشتند و پدر خیلی به ایشان اظهار محبت می کردند. پدرم هر گاه که از مرحوم علامه (ره) تعریف می کردند و به جلسات درس ایشان اشاره داشتند، از راحت بودن

مرحوم پدرم خانواده ای مؤمن و اهل قرآن بودند و رفتار و منش پدر ایشان یکی از دلایل اصلی ایجاد چنین دیدگاهی در مرحوم دکتر احمدی بود.

پدر بیان می کردند هنگامی که وارد حوزه علمیه بروجد شده بودند، دو شخصیت تأثیر فراوانی در زندگی و نگاه وی داشتند. یک نفر از هم حجره ای های ایشان به نام شیخ رحمت الله صاحب زمانی بود که بعدها امام جماعت مسجد امام سجاد (ع) بروجد و نماینده آیت الله العظمی خویی در بروجد شد و دیگری نیز یکی از اساتیدی به نام شیخ احمد فیضی معلم مکاسب و رسائل ایشان بود که هر دو انسان های وارسته و زاهدی بودند و ایشان را با اشخاص بزرگی همچون علامه طباطبایی (ره) آشنا کردند. شاید وجود همین شخصیت ها در زندگی مرحوم پدر بود که باعث ایجاد چنین روحیه ای در ایشان شده بود.

● **طبق صحبت های خودشان زمانی را که برای مطالعه و نوشتن صرف می کردند بسیار زیاد بود. بیشتر موضوعاتی که مطالعه می کردند و یا مطالبی که به نگارش درمی آوردند چه بود؟**
با توجه به اینکه رشته اصلی ایشان فلسفه بود و در همان دورانی که شاگرد علامه طباطبایی (ره) بودند و با اجازه ایشان و آیت الله العظمی بروجدی (ره) و بعدها نیز با اجازه امام (ره) وارد فلسفه تطبیقی اسلام و غرب شدند. مطالعات ایشان نیز بیشتر در حوزه فلسفه غرب و فلسفه اسلامی بود، منتهی دست ایشان به ویژه در حوزه علوم انسانی باز بود و مطالعات وسیعی در این باره و در زمینه مطالعات فرهنگی، علوم اجتماعی و ... داشتند. به واسطه مسئولیتی نیز که بعدها در شورای عالی انقلاب فرهنگی به ایشان واگذار شد و باید در دانشگاه ها تغییراتی را ایجاد می کردند، مطالعات فراوانی در زمینه های گوناگون از جمله جامعه شناسی و قرآن داشتند. پدر پیش از پرداختن به حوزه فلسفه، درس حوزوی را گذرانده بودند و با تمام مسائل فقهی و حوزوی آشنا بودند، ولی به سمت دستیابی به اجتهاد پیش نمی روند و از یک زمانی به بعد به فلسفه روی آوردند. بنابراین مطالعات ایشان نیز بیشتر در این حوزه یعنی علوم انسانی، علوم دینی، علوم قرآنی و به طور ویژه فلسفه تطبیقی غرب و اسلام بود.

● **از نحوه مؤنست ایشان با قرآن کریم طی سال های زندگی و ارتباط روزانه شان با**

● با وجود امکان و دعوت برای زندگی در خارج از کشور، ایشان از این امر پرهیز می‌کردند. لطفاً در این باره توضیح دهید.

البته دعوت برای زندگی مطرح نبوده و از ایشان برای تدریس فلسفه در دانشگاه‌های برخی از کشورها مانند دانشگاه جرج واشنگتن دعوت شده بود که مرحوم پدر به دلیل دغدغه‌ای که برای برنامه‌ریزی دانشگاه‌های کشور و نیز احساس وظیفه‌ای که برای پیشبرد امور فرهنگی و دانشگاهی کشور در زمینه‌های مختلف از جمله هدایت دانشجویان دکتری و کتاب‌های دانشگاهیان داشتند، این دعوت‌ها را نپذیرفتند.

● ایشان طبق صحبت‌های خودشان، طی سال‌های اخیر نه تنها از سیاست‌گریزان بودند، بلکه فرزندان را نیز از این وادی نهی می‌کردند. شما دلیل آن را چه می‌دانید؟

ایشان از سیاست‌گریزان نبودند، بلکه از سیاست‌بازی و قرار گرفتن در جرگه خاص سیاسی دوری می‌کردند. به نظر بنده دلیل این امر نیز این بود که خدامحوری، علاقه به عرفان و زندگی عرفانی باعث شده بود که مرحوم پدر از بانده بازی و سیاست‌بازی فاصله بگیرند.

البته این خصلت انسان‌های عارف و روحانی است که افرادی مانند علامه طباطبایی (ره) با وجود اینکه در قبال خلق خدا احساس مسئولیت می‌کنند، به دنبال مناصب سیاسی و مقام دنیوی نیستند. مرحوم پدر نیز همواره به ما توصیه داشتند که از بازی‌های سیاسی دوری کنیم و وارد این گونه امور نشویم.

● چه ضعف یا ضعف‌هایی در کشور ایشان را به شدت اندوهگین می‌کرد. در واقع دغدغه اجتماعی ایشان چه بود؟

بیشترین چیزی که ایشان را آزار می‌داد مشکل بیکاری بود. مرحوم پدر گاهی که از بیرون منزل به خانه می‌آمدند، با بغض در گلو به ما می‌گفتند که از مشاهده کارگرانی که در کنار معابر و میدان‌ها ایستاده و دنبال کار هستند، به شدت اندوهگین هستیم. به همین دلیل برای همه تلاش می‌کردند و اگر کسی برای پیدا کردن کار به ایشان مراجعه می‌کرد، حتی خود را کوچک کرده و به هر کسی که توان پیدا کردن کار داشت متوسل می‌شد تا بتواند نیاز مردم را برطرف کند. همین کمک‌های ایشان به مردم بود که هنگام وفات ایشان عده کثیری از مردم در مراسم ختمشان شرکت کرده و از خدماتشان تعریف می‌کردند. موضوع دیگری که مرحوم پدر را نگران و ناراحت می‌کرد حجم وسیع پرونده‌هایی بود که در محاکم قضایی کشور وجود دارد. ایشان همواره از حجم پرونده‌ها و اینکه مردم نیز منتظر رسیدگی به آن‌ها هستند، اظهار ناراحتی داشتند و امیدوار بودند که مسئولان دلسوز قوه قضائیه به روشی دست پیدا کنند تا کار مردم خیلی سریع‌تر و در زمان کوتاه‌تری انجام شود.

● چه چیزی ایشان را خرسند و مسرور می‌ساخت؟

پدر با وجود اینکه برخی از نگرانی‌ها را بابت بیکاری جوانان و ... داشتند، بسیاری از کارهایی را که انجام شده بود نیز از می‌نهاد و قدر دان کسانی بود که برای رفع نیازهای مردم تلاش می‌کنند. ایشان هنگامی که

به نقاط مختلف کشور می‌رفتند، از رشد و توسعه‌ای که در روستاها و شهرهای مختلف ایجاد شده بود، بسیار خرسند و خوشحال بودند. بر نامه‌های مختلف راهسازی، شهرسازی و ... نیز از جمله مواردی بود که ایشان را مشغوف می‌کرد.

رشد علمی در کشور به ویژه توسعه علمی در میان قشر بانوان نیز از جمله مسائلی بود که باعث شادمانی ایشان می‌شد. اینکه نظام جمهوری اسلامی توانسته است زمینه‌ای ایجاد کند تا بانوان جامعه بتوانند به این سطح از رشد و توسعه علمی دست پیدا کنند که در منطقه نیز حرف اول را بزنند ایشان را خیلی خوشحال می‌کرد.

● بسیاری از اطرافیان مرحوم دکتر احمدی رفتار فراجناحی ایشان را نکته مهمی در زندگی ایشان می‌دانند. این رفتارشان از چه چیزی نشئت می‌گرفت؟

به نظر بنده این امر به خاطر علم وسیعی بود که ایشان داشت که هم در دانشگاه و هم در حوزه تحصیل کرده و با دو قطب علوم دینی و علوم مدرن کاملاً آشنا بود. از طرفی آشنایی با زبان‌های خارجی و در نتیجه آشنایی با نویسندگان بزرگ حوزه علوم انسانی و ترجمه آثار ایشان و ارتباط با بزرگان علمی و دینی از جمله علامه طباطبایی (ره) و امام خمینی (ره) باعث ایجاد بینشی عمیق در وجود مرحوم پدر شده بود که با تکیه بر دیدگاه‌های مبتنی بر خدامحوری و علم‌محوری، به جناح‌بندی‌های سیاسی و ... دل نبندند و حتی اعتقاد داشتند که ممکن است قرار گرفتن در جرگه یک جناح یا حزب خاص موجب شود تا محدود شده و در راه درست و صحیح گام بر ندارند.

● در پایان این گفت‌وگو اگر بخواهید مرحوم پدر را در یک جمله تعریف کنید، چه می‌گویید؟

مرحوم پدر بسیار باهوش بودند و این امر باعث شده بود که سطح سواد و دانش و آگاهی بسیار بالایی داشته باشند. ایشان دانش خود را به صورت حفظی به دست نیابده بودند، بلکه این آگاهی و دانش را به طور عمیق آموخته و در کمر کرده بودند، به نحوی که این دانش را همیشه در یاد و خاطر خود داشتند. اگر بخواهم مرحوم پدرم را در یک جمله معرفی کنم، می‌گویم که ایشان انسانی متدین، دلسوز، جوانمرد، اهل خیر، مشکل‌گشا و عاشق علم بود. پدری که هرگز قامتش خم نشد.

ایشان از
سیاست‌گریزان
نیوندند، بلکه از
سیاست‌بازی
و قرار گرفتن
در جرگه خاص
سیاسی دوری
می‌کردند. به نظر
بنده دلیل این
امر نیز این بود
که خدامحوری،
علاقه به عرفان
و زندگی عرفانی
باعث شده بود
که مرحوم پدر
از بانده بازی و
سیاست‌بازی
فاصله بگیرند